

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023

Zamawiający:

Powiat Policki
Starostwo Powiatowe w Policach
ul. Tanowska 8
72-010 Police

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota-Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr Wojciech Pająk

Grudzień, 2016 r.

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE.....	5
1.1.	PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA.....	5
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	6
II.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA.....	8
2.1.	PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI	8
2.2.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	9
2.2.1.	SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ.....	9
2.2.2.	SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW	9
2.2.3.	SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY.....	10
2.2.3.1.	ŹRÓDŁA ENERGII OODNAWIALNEJ	10
2.2.4.	SYSTEM GAZOWNICZY	11
2.2.5.	SYSTEM CIEPŁOWNICZY	11
2.2.6.	SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI	12
2.2.7.	INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	12
2.3.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	13
2.3.1.	GEOLOGIA.....	13
2.3.2.	RZEŻBA TERENU	13
2.3.3.	GLEBY.....	13
2.3.4.	KLIMAT.....	13
2.3.5.	WODY POWIERZCHNIOWE	14
2.3.6.	WODY PODZIEMNE.....	14
2.3.7.	ZASOBY PRZYRODY (FLORA I FAUNA).....	14
2.3.8.	OBIEKTY CHRONIONE.....	15
2.3.8.1.	NATURA 2000	15
2.3.8.2.	PARK KRAJOBRAZOWY	19
2.3.8.2.	REZERWAT PRZYRODY	20
2.3.8.2.	UŻYTKI EKOLOGICZNE	24
2.3.8.2.	POMNIKI PRZYRODY	25
2.3.9.	ZABYTOK I DOBRA MATERIALNE.....	25
2.4.	STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	25
2.4.1.	STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH	25
2.4.1.1.	WODY POWIERZCHNIOWE.....	25
2.4.1.2.	WODY PODZIEMNE	34
2.4.2.	STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB (ŚRODOWISKA GRUNTOWO-WODNEGO)	37
2.4.3.	STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU	41
2.4.4.	STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	41
2.4.5.	STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO.....	47
2.4.6.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	54
2.4.7.	STAN I ZAGROŻENIA POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI	55
2.4.8.	STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY.....	59
III.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	62

IV.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	63
V.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	65
5.1.	W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW	68
5.2.	W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)	72
5.3.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI	75
5.4.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT AKUSTYCZNY	81
5.5.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE	86
5.6.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE	91
5.7.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI	94
5.8.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ	98
5.9.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT	101
5.10.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI	101
5.11.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOBRA MATERIALNE	104
5.12.	W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE	104
VI.	MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO ..	104
VII.	PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU	105
VIII.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	107
IX.	ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM	117
9.1.	DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE	118
9.2.	DOKUMENTY KRAJOWE	119
9.3.	DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	121
9.4.	DOKUMENTY LOKALNE	124
9.1.	ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO SZCZEBŁA	126
X.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	133
	BIBLIOGRAFIA	136
	SPIS RYCIN	137
	SPIS TABEL	137

I. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2016-2019 z perspektywą na do roku 2023 (zwanego dalej Programem lub POŚ).

Przygotowany projekt Programu jest kolejnym dokumentem omawiającym cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie Powiatu Polickiego. Pierwszy tego typu dokument dla Powiatu opracowany był na lata 2008 - 2011 z perspektywą do roku 2015.

Aktualizacja dokumentu, zgodnie z ówczynie obowiązującymi podstawami prawnymi (ustawą Prawo ochrony środowiska) obejmowała lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 - 2019 (uchwała Nr XVII/136/2012 Rady Powiatu w Policach z dnia 28 września 2012 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą do roku 2019”).

W związku z upływem czteroletniego okresu programowania niniejszego POŚ w roku 2015 zachodzi konieczność dokonania kolejnej aktualizacji tego strategicznego dokumentu. Biorąc pod uwagę jednak zmiany przepisów prawnych opracowanie niniejszego dokumentu opera się aktualnie o nieco inne założenia i wytyczne metodyczne.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, prowadzonego obligatoryjnie równolegle do procedury opracowania gminnych dokumentów strategicznych z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Obowiązek przeprowadzenia postępowania wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zmianami). Sporządzanie Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów jest obowiązkiem wynikającym z przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie ocen oddziaływania na środowisko niektórych planów lub programów.

Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityk, strategii, planów lub programów (innych niż w ust. 1 i 2), których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Ponadto, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu, o których mowa powyżej.

Jednostkami odpowiedzialnymi za określenie wymogu sporządzenia prognozy oraz opiniowanie programów ochrony środowiska są Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska i Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. RDOŚ uzgodnił zakres wymaganej prognozy

oddziaływania projektu POŚ pismem nr WOPN-OS.411.109.2015.MP z dnia 28 sierpnia 2015 r., natomiast PWIS uzgodnił zakres prognozy pismem nr NZNS.7040.2.28.2015 z dnia 5 sierpnia 2015 r.

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Jednak każde zaproponowane działanie powinno zostać przeanalizowane pod kątem jego wpływu na środowisko traktowanego jako system połączonych ze sobą elementów. Działania, które w zamierzeniu mają poprawić stan jednego elementu środowiska przyrodniczego, mogą jednocześnie negatywnie wpływać na inny, bądź na kilka elementów. Należy zatem przeprowadzić dokładną analizę skutków realizacji proponowanych działań, tak aby wykluczyć potencjalne negatywne skutki oddziaływania instalacji i zmian w środowisku oraz wskazać, jakie postępowanie doprowadzi w efekcie końcowym do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czyli zrównoważonego rozwoju.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Powiatu Polickiego w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód, powietrza, gleby i przyrody). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania. Ponadto może stanowić element wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji społecznych dotyczących uchwalenia Programu.

Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ramy dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Zapisy dokumentu prognozy powinny obejmować obszar Powiatu, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń analizowanego opracowania.

Głównym celem Programu ochrony środowiska i jego zapisów w zakresie ochrony środowiska jest dążenie Powiatu do zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu oraz sprawności funkcjonowania środowiska i instalacji związanych z poprawą stanu środowiska oraz podnoszenie standardu życia lokalnej społeczności, co zapewni warunki dla osiągnięcia założonych celów.

Natomiast celem opracowania prognozy jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 i art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zmianami). Według tej ustawy prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
2. określa, analizuje i ocenia:
- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
3. przedstawia:
- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania

napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Punktem wyjścia dla przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko zapisów projektu analizowanego dokumentu POŚ jest przeprowadzenie analizy i oceny istniejącego stanu środowiska terenu Powiatu Polickiego i jego otoczenia. Na podstawie stanu wyjściowego jakości środowiska określa się presję na środowisko wynikającą z użytkowania terenu oraz planowanych inwestycji, a następnie potencjalne zmiany środowiska (pozytywne, negatywne) oraz możliwe zagrożenia, które mogą wynikać w związku z realizacją przedsięwzięć zaplanowanych przez Powiat.

Zgodnie z powyższym prognoza, oprócz analizy środowiskowej obszaru Powiatu Polickiego, będzie oceniać również zawartość dokumentu. Zawartość projektu analizowanego POŚ to dwie najważniejsze części, opracowane za pomocą metody opisowej:

- część określająca aktualny stan środowiska wraz ze stanem infrastruktury i zagrożeniami dla środowiska wynikającymi z presji na zasoby przyrodnicze,
- część zawierająca kierunki rozwoju jednostki oraz wytyczne do działań proekologicznych.

Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego w Policach oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Jako rok bazowy został przyjęty rok 2014, jednak w niektórych przypadkach, kiedy nie było możliwości odniesienia się do aktualnych danych, wykorzystano materiały z lat wcześniejszych.

Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska. Analizie poddano aktualną i prognozowaną sytuację w rozwoju różnych sieci infrastrukturalnych, których rozwój będzie miał na celu poprawę stanu środowiska, a które jednocześnie mogą spowodować zmiany w tym środowisku. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji projektu Programu.

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano także metody prognozowania jakościowego polegającego na wykorzystaniu wiedzy o mechanizmach funkcjonowania środowiska w konsekwencji wprowadzania zmian oraz danych dotyczących przebiegu zjawisk i procesów analogicznych.

Głównym celem Programu i jego zapisów w zakresie ochrony środowiska jest dążenie Powiatu do zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu oraz sprawności funkcjonowania środowiska i instalacji związanych z poprawą jakości środowiska oraz podnoszenie standardu życia lokalnej społeczności, co zapewni warunki dla osiągnięcia założonych celów.

II. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

2.1. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI

Powiat Policki położony jest w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 66 466,9265 ha.

Zgodnie z fizyczno - geograficzną regionalizacją Polski obszar ten jest położony w makroregionie Pobrzeże Szczecińskie, w obrębie kilku mezoregionów: Dolina Dolnej Odry, Wzniesienia Szczecińskie oraz Równina Wkrzańska (Równina Policka).

Liczba mieszkańców stałych zamieszkujących Powiat wynosiła na koniec roku 2014, 75 386 osób (dane GUS). W Powiecie Polickim wskaźnik zaludnienia wynosi w zależności od gminy od 8 do 183 osób/km².

Podstawową formą użytkowania tego terenu są grunty leśne. W dalszej kolejności, w 1/3 powierzchni największy udział mają użytki rolne. Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych to przede wszystkim zboża. Wśród pogłównia zwierząt gospodarskich podkreślić należy dominację drobiu.

Biorąc pod uwagę zarejestrowane podmioty gospodarcze (stan na rok 2014), na terenie Powiatu działało 10 373 podmiotów. Najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny. Istotne znaczenie mają również takie działalności, jak budownictwo czy przetwórstwo przemysłowe. W strukturze działalności podmiotów gospodarczych mających wpływ na jakość środowiska największy udział ma Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” SA.

Potencjał Powiatu opiera się na wzajemnie uzupełniających się walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego. Na uwagę zasługuje dobre zagospodarowanie turystyczne obszaru, w tym rozwinięty system szlaków turystycznych.

2.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.2.1. SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ

W Powiecie Polickim zaopatrzenie w wodę pitną oraz na potrzeby gospodarcze opiera się głównie na ujęciach wód podziemnych, które ze względu na jakość są najlepszym źródłem zaopatrzenia w wodę. Zapotrzebowanie na wodę do celów przemysłowych pokrywane jest przede wszystkim z ujęć własnych, zarówno ujęć wód powierzchniowych, jak i wód podziemnych.

W Powiecie w roku 2014 długość sieci wodociągowej wynosiła około 417,5 km. Ogólnie stopień zwodociągowania wyniósł prawie 97 %.

2.2.2. SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW

Na terenie Powiatu funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji sanitarnej, uzupełniony w niektórych miejscach o system kanalizacji deszczowej. Stopień skanalizowania kształtuje się na poziomie ok. 80 %. Oznacza to, że Powiat, a w nim poszczególne gminy będą jeszcze rozwijać system kanalizacyjny dla obszarów, które będą spełniać warunki do objęcia ich systemem zbiorczym.

Ważnym punktem zrzutu oczyszczonych ścieków na terenie Powiatu są oczyszczalnie ścieków komunalnych i przemysłowych.

System odprowadzania ścieków komunalny uzupełniony jest zbiornikami bezodpływowymi oraz przydomowymi oczyszczalнями ścieków.

Na terenie Powiatu przedsiębiorcy wytwarzający ścieki przemysłowe objęci są zbiorczym systemem odprowadzania ścieków (nieczystości powstające w zakładach kierowane są na oczyszczalnię ścieków poprzez kanalizację, gdzie podlegają podczyszczeniu przed ich wprowadzeniem do środowiska).

2.2.3. SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

System elektroenergetyczny miasta Police zasilany jest napowietrznymi liniami wysokiego napięcia 110 kV. Zasilają one Główne Punkty Zasilania (GPZ) zlokalizowane na terenie Z.Ch. Police, Mścięcino oraz Trzuszczynie. System elektroenergetyczny gminy Police zasilany jest 7 liniami WN, tj.: Morzyczyn – Police 220 kV (zasila ZCh. Police), Krajnik – Police 220 kV (zasila ZCh. Police), Glinki I – Police 110 kV (zasila ZCh. Police), Glinki II – Police 110 kV, Skolwin – Mścięcino 110 kV, Glinki – Mścięcino 110 kV, Glinki I – Police – Tanowska 110 kV.

Gmina Dobra zasilana jest siecią napowietrzną średniego napięcia (15 kV) z systemu elektroenergetycznego m. Szczecina. Przez południowo-wschodnią część gminy Dobra przechodzą linie napowietrzne NN (220 kV) i WN (110 kV) o znaczeniu wojewódzkim i ponadgminnym. Są to: linia 220 kV – Krajnik (gm. Gryfino) - Glinki (m. Szczecin), linia 110 kV – Pomorzany (m. Szczecin) – Glinki, linia 110 kV – Gumieńce (m. Szczecin) - Polmo (m. Szczecin).

Wzdłuż linii przyjęto obszary ograniczonego użytkowania, zabezpieczające przed wpływem promieniowania niejonizującego w postaci pól elektromagnetycznych o częstotliwości 50 Hz, wytwarzanego przez linie NN, WN i szkodliwego dla ludzi oraz środowiska. Przyjęcie stref wprowadza ograniczenia w zagospodarowaniu terenu objętego nimi. W strefie ochronnej dopuszcza się okresowe przebywanie ludzi, związane np. z prowadzeniem działalności gospodarczej, rekreacyjnej itp., natomiast zabrania się lokalizować budynki mieszkalne i inne obiekty przeznaczone na stałe przebywanie ludzi

Przez teren gminy Kołbaskowo przechodzą linie napowietrzne NN (220 kV) i WN (110 kV) o znaczeniu wojewódzkim i ponadgminnym. Są to: linia 220 kV - Krajnik – Glinki, linia 110 kV - Pomorzany – Glinki, linia 110 kV - Pomorzany – Gumieńce, linia 110 kV - Pomorzany – Morzyczyn, linia 110 kV - Pomorzany – Żydowce.

Do gminy Nowe Warpno biegnie linia zasilająca 15 kV

Ogółem, w całym Powiecie dystrybucja energii do konsumentów odbywa się liniami średniego napięcia 15 kV poprzez stacje transformatorowe i linie niskiego napięcia.

2.2.3.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ

Na terenie Powiatu istnieją sprzyjające warunki do rozwoju instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, w tym przede wszystkim pracujących w oparciu o energię wiatrową i produkujących energię korzystając z siły wiatru. Powiat Policki znajduje się w granicach trzech stref – od wybitnie korzystnej strefy energetycznej wiatru na północy do korzystnej na południu, w okolicach Szczecina. W strefie I - wybitnej energia użyteczna wiatru na wysokości 10 m wynosi $>1\,000\text{ kWh/m}^2/\text{rok}$ natomiast na wysokości 30 m jest to już $>1\,500\text{ kWh/m}^2/\text{rok}$. Powiat Policki z uwagi na gęstość zabudowy oraz ochronę krajobrazu i obszary NATURA 2000 związane z ochroną gatunków ptaków ma możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych jedynie na terenach rolniczych z dala od Zalewu Szczecińskiego i Odry.

Warto także rozważyć możliwość wykorzystania jako alternatywnych źródeł energii słonecznej, np. poprzez zastosowanie kolektorów słonecznych do podgrzewania wody lub energii elektrycznej w fotoogniwach, która kumulowana w nich, może mieć zastosowanie do podgrzewania wody na potrzeby gospodarstw domowych. Należy również zwrócić uwagę na coraz częściej stosowane pompy ciepła, wykorzystujące energię cieplną pozyskiwaną z głębi

ziemi. Instalacje te, pomimo stosunkowo wysokich kosztów, cieszą się coraz większym zainteresowaniem, szczególnie wśród inwestorów prywatnych – osób fizycznych.

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez serwis Ranking Energii Odnawialnej prowadzony przez Związek Powiatów Polskich (Ogólnopolski Samorządowy ranking Energii Odnawialnej, <http://www.eo.org.pl>) jednostka, pod względem zewidencjonowanych przez ten serwis urządzeń, znajduje się na 86 pozycji w rankingu, z ilością około 75 instalacji. Są to głównie instalacje oparte o spalanie biomasy, pompy ciepła, kolektory słoneczne.

W gminie Police znajduje się jedna elektrownia wiatrowa. Powstała w miejscowości Leśno Górne, na działce nr 3/22 (obręb Sierakowo). Jej moc wynosi 600 kW, a zdolność produkcyjna wynosi ok. 1 000 MWh rocznie. Obecnie toczy się postępowanie administracyjne dotyczące wydania decyzji środowiskowej dla drugiej elektrowni, która ma być zlokalizowana na działce nr 3/23.

W Transgranicznym Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Zalesiu znajduje się pompa ciepła o mocy 0,024 MW oraz kolektory słoneczne o mocy 0,027 MW.

W Zakładzie Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym również działa pompa ciepła o mocy 0,044 MW.

W miejscowości Tatynia w gminie Police, działa mała elektrownia wodna o mocy 20 kW.

W każdej gminie stosuje się również urządzenia oparte o energię odnawialną, np. dla oświetlenia ciągów komunikacyjnych, czyli lampy solarne i hybrydowe (solarno - wiatrowe).

2.2.4. SYSTEM GAZOWNICZY

Sieć gazowa na terenie Powiatu jest dobrze rozbudowana. Zgazyfikowane miejscowości to:

- w gminie Dobra Szczecińska: Bezrzecze, Buk, Dobra, Dołuje, Grzepnica, Kościno, Lubieszyn, Łęgi, Mierzyn, Redlica, Rzędziny, Skarbimierzyce, Sławoszewo, Stolec, Wąwelnica, Wołczkowo,
- w gminie Kołbaskowo: Barnisław, Będargowo, Kołbaskowo, Kurów, Ostoja, Przecław, Przylep, Siadło Dolne, Siadło Górne, Smolecin, Stobno, Ustowo, Warzymice,
- w gminie Police: m. Police oraz Dębostrów, Drogoradz, Leśno Górne, Niekłończyca, Pilchowo, Przęsocin, Siedlice, Tanowo, Tatynia, Trzebież, Trzeszczyn, Uniemyśl, Wieńkowo, Witorza.

Według danych operatora gazowniczego za rok 2014 długość czynnej sieci ogółem wynosi ponad 424 km. Na terenie analizowanej jednostki podłączonych jest 9 786 odbiorców.

Największym odbiorcą gazu jest Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” SA.

2.2.5. SYSTEM CIEPŁOWNICZY

W zakresie zaopatrzenia w ciepło eksploatatorem sieci ciepłowniczej oraz kotłowni na terenie Powiatu jest Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA w Policach. Na terenie gmin: Nowe Warpno, Dobra i Kołbaskowo nie występują scentralizowane źródła energii cieplnej w systemie ciepłowni rejonowej czy osiedlowej. Dominuje tu system źródeł lokalnych, zaopatrujących w ciepło obiekty, w które są one wbudowane lub obiekty z nimi sąsiadujące. Większe źródła ciepła (pow. 0,5 MW) zlokalizowane są w Nowym Warpnie, Dobrej, Mierzynie, na Bezrzeczu, w Przecławiu i Kołbaskowie.

W miejscowości Przeclaw w gminie Kołbaskowo, zlokalizowane są kotłownie większej mocy wyłącznie wykorzystywane do wytwarzania energii cieplnej dla produkcji szklarniowej. Szczecińska Energetyka Ciepła w rejonie miejscowości Bezrzecze zasila osiedle Klonowica do linii wyznaczonej ulicami Szafera i Romera, zaś w rejonie Mierzyna zasięg sieci ciepłych sięga ulic Ku Słońcu i Hrubieszowskiej (kotłownia gazowa).

PEC SA w Policach jest firmą, która dostarcza energię ciepłą mieszkańcom Polic. Głównym źródłem energii cieplnej jest ciepłownia rejonowa z czterema kotłami wodnymi o łącznej mocy 46,4 MW, zasilana miałem węglowym. Ciepło dla miasta Police dostarczane jest także z elektrociepłowni Grupy Azoty Zakłady Chemiczne „Police” SA, której łączna moc wynosi 631 MW. Jest to energia odpadowa powstająca w procesie uszlachetniania węgla kamiennego prowadzonego przez leżącą na terenie Z.Ch. Police firmę „Polchar”.

Tam gdzie budowa sieci była i jest nieopłacalna zasilanie w ciepło odbywa się z kotłowni lokalnych. Zasilane są one gazem ziemnym wysokometanowym. Łączna moc kotłowni lokalnych wynosi 2,2 MW. PEC posiada 17 kotłowni.

Głównymi odbiorcami ciepła są dwie Spółdzielnie Mieszkaniowe („Chemik” i „Odra”) oraz Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Policach. PEC zasila w energię ciepłą ok. 8 400 mieszkań zamieszkałych przez ok. 27 000 osób.

2.2.6. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

W 2013 r. bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Powiatu odebrano 22 455,85 Mg odpadów komunalnych (GUS, brak danych za rok 2014), w tym z gospodarstw domowych odebrano 18 343,11 Mg. Na 1 mieszkańca Powiatu w roku 2013 przypadało 303,8 kg odpadów.

Odpady komunalne z terenu Powiatu przekazywane są do Zakładu Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym.

Aktualnie funkcjonującym składowiskiem odpadów jest obiekt w Leśnie Górnym, na terenie gminy Police. Na jego terenie istnieje linia segregacji odpadów do wydzielenia następujących odpadów: organiczne, szkło, metale, papier i tworzywa sztuczne. Następnie odpady te są czasowo magazynowane w wydzielonych boksach lub na placu kompostowania i przekazywane odbiorcom. Pozostała część odpadów (balast) jest prasowany i przewożony w postaci sześcianów do składowania na kwaterę.

2.2.7. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Główny ruch samochodowy skupiony jest w ciągu dróg krajowych nr 10 i nr 13 oraz na autostradzie A6. Jest to ruch związany z międzynarodowymi przejściami granicznymi Kołbaskowo-Pomellen, Lubieszyn - Linken i Rosówek czyli docelowy do miasta Szczecin, tranzytowy oraz lokalny przygraniczny związany z usługami i handlem. Ruch na drogach Powiatu ma charakter głównie gospodarczy choć zmianę jego specyfiki powodują obserwowane w ostatnich latach trendy osiedleńcze polegające na zasiedlaniu przez mieszkańców Szczecina terenów sąsiadujących gmin (głównie gmin Powiatu Polickiego) oraz przygranicznych gmin niemieckich.

Sieć drogową na terenie Powiatu uzupełniają drogi wojewódzkie nr 114 i 115, 37 odcinków dróg powiatowych, 468,4 km dróg gminnych, ścieżki rowerowe oraz kolej.

Nad Zalewem powstało wiele portów handlowych, rybackich, jachtowych. Znajdują się one w miejscowościach Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Dziwnów, Trzebież, Nowe Warpno. Przez Zalew ciągnie się pogłębiony tor wodny ze Szczecina do Świnoujścia.

2.3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.3.1. GEOLOGIA

Podstawowym materiałem budulcowym Równiny Wkrzańskiej są serie piaszczyste, powstałe u schyłku epoki lodowcowej. Wzgórza Szczecińskie natomiast zbudowane są z silnie zaburzonych warstw osadów morenowych przemieszanych łąkami i piaskami pochodzenia morskiego z trzeciorzędu. Na zachodzie i południowo-zachodnim pograniczu Wzgórz Warszawskich oraz wysoczyzny morenowej, na skraju Powiatu Polickiego znajduje się rynna glacialna Jeziora Bartoszewo i Jeziora Głębokie. Wysoczyzna morenowa zbudowana jest od powierzchni utworami glacialnymi, przybierającymi na powierzchni urozmaiconą formę falistą z licznymi podmokłymi obniżeniami. Wał Stobniański (forma moreny czołowej) w wielu miejscach jest zbudowany z zaburzonych glacitektonicznie osadów żwirowych i piaszczysto-żwirowych, które prawdopodobnie zostały uformowane podczas ostatniego zlodowacenia.

Na obszarze Powiatu występują niewielkie ilości surowców naturalnych, głównie złoża kruszyw naturalnych, łąków i torfów. W gminie Police, na północ od Przęsocina, znajduje się największe w województwie złożo surowca łąkowego.

2.3.2. RZEŻBA TERENU

Powiat Policki leży na Pobrzeżu Szczecińskim. Na terenie jednostki znajdują się Wzgórza Szczecińskie, Równina Wkrzańska, Wzgórza Warszawskie, Wysoczyzna Morenowa oraz Dolina Dolnej Odry.

2.3.3. GLEBY

W regionie Powiatu dominują gleby polodowcowe, wśród których przeważają gleby bielcowe.

Dominującymi utworami geologicznymi na terenie tej jednostki jest piasek rzeczny i tarasy akumulacyjne, obejmujące gminy Nowe Warpno i Police (w 85 %). Na terenie gmin Kołbaskowo i Dobra dobre gleby wykształciły się głównie z materiałów morenowych i aluwialnych. Przeważają tu gliny żwałowe i piaski na glinie żwałowej.

Wzdłuż Odry występują ciężkie mady i gleby mułowo-torfowe. Znaczną powierzchnię zajmują gleby leśne utworzone na piaszczysto-żwirowych utworach wodnolodowcowych lub rzecznych.

2.3.4. KLIMAT

Obszar Powiatu położony jest w typie klimatu Krainy Wielkich Dolin w Krainie Szczecińskiej. Kraina ta charakteryzuje się bardziej morskim i łagodnym klimatem.

Elementami mającymi szczególny wpływ na kształtowanie się klimatu na obszarze Powiatu Polickiego są m.in. Zalew Szczeciński, doliny ujścia Odry, wysoczyzny oraz Puszcza Wkrzańska. Warunki wilgotnościowe kształtowane są głównie wskutek napływu oceanicznych mas powietrza.

Wiatry wieją najczęściej z kierunku, następnie z kierunku południowo-zachodniego, a najrzadziej z kierunku północnego.

Do zjawisk niekorzystnych występujących w regionie należą mgły, gołoledzie, intensywne opady śniegu lub deszczu, przymrozki i posuchy.

2.3.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Powiat Policki ma silnie rozwiniętą sieć hydrograficzną. Południowa i środkowa część obszaru leży w zlewni Odry, północna część – w zlewni Zalewu Szczecińskiego. Ciekami wodnymi o istotnym znaczeniu jest Gunica wraz z dopływami, a także Karwia Struga i Myśliborka oraz Odra Zachodnia.

Z naturalnych zbiorników wodnych występujących na terenie Powiatu wymienić należy przede wszystkim największe jeziora: Świdwie, Myśliborskie Wielkie, Stolsko, Karpino, Myśliborskie Małe, Piaski. Pozostałe zbiorniki wodne nie przekraczają powierzchni 5 ha. Na terenie Powiatu znajduje się również Jezioro Nowowarpieńskie, będące jednocześnie zatoką Zalewu Szczecińskiego.

2.3.6. WODY PODZIEMNE

Powiat Policki położony jest głównie na Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 3, w niewielkim fragmencie na JCWPd nr 4 i 7.

Obszar Powiatu Polickiego położony jest w obrębie pomorskiego regionu hydrogeologicznego, w którym główny użytkowy poziom wodonośny występuje w utworach czwartorzędowych.

Podczwartorzędowe poziomy wodonośne, obejmujące piętra trzeciorzędowe i kredowe są słabo rozpoznane, ponieważ nie przedstawiają wartości użytkowej ze względu na mineralizację wód. Strukturą kształtującą warunki wodne w obrębie piętra czwartorzędowego jest dolina Odry.

Powiat Policki położony jest w utworach czwartorzędowych porowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) oznaczonego numerem 122 – „Dolina Kopalna Szczecin”. Zbiornik ten został wydzielony w poziomie międzyglinowym dolnym czwartorzędu.

2.3.7. ZASOBY PRZYRODY (FLORA I FAUNA)

Flora

Rozmieszczenie terenów zalesionych w Powiecie jest zróżnicowane, a przeważająca ich część znajduje się w północno-zachodnim obszarze Powiatu Polickiego.

Wskaźnik lesistości najwyższy jest w gminie Police. W kierunku południowym, w gminie Kołbaskowo, lesistość jest zdecydowanie niższa, na rzecz rolniczych form zagospodarowania terenu.

Charakter szaty roślinnej Powiatu Polickiego, występującej od strony południowej, na terenie gminy Kołbaskowo, jest wypadkową warunków klimatycznych, ukształtowania terenu, warunków hydrologicznych, rodzaju gleb, niewielkiej lesistości, struktury użytków rolnych oraz stopnia przekształcenia antropogenicznego. Występują tu zarówno zbiorowiska charakterystyczne dla dolin rzecznych tj.: podmokłych łąk, torfowisk i żyznych lasów oraz roślinność kserotermiczna charakterystyczna dla ciepłego stepu.

Na obszarze gminy Dobra, podczas inwentaryzacji florystycznej przeprowadzonej w 1998 r. zanotowano występowanie 573 gatunków roślin naczyniowych i zarodnikowych (w tym: 33 gatunki porostów). 62 gatunki oznaczono jako zagrożone i rzadkie, jedenaście

objętych jest ochroną. Są to: listera jajowata, grąźel żółty, grzybień biały, storczyk krwisty, konwalia majowa, bluszcz pospolity, śnieżyca wiosenna, cis pospolity, barwinek pospolity i śnieżyczka przebiśnieg.

Na obszarze gminy Police w wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej w 2001 r. przez Biuro Zachodniopomorskiego Konserwatora Przyrody stwierdzono 664 gatunki roślin, w tym 26 gatunków grzybów i 22 gatunki mszaków. Stwierdzono występowanie 37 gatunków roślin podlegających ochronie prawnej (w tym 23 objęte ochroną ścisłą). We florze jest też 15 gatunków znajdujących się na Polskiej Czerwonej Liście, 33 - na Czerwonej Liście Pomorza Zachodniego, 19 gatunków - z Czerwonej Księgi Pomorza Szczecińskiego. Większość gatunków chronionych i zagrożonych występuje na obszarach, które są objęte ochroną. Wśród lasów dominują bory świeże, a w mniejszym stopniu występują olsy, buczyny i łągi.

W północnej części Powiatu, w gminie Nowe Warpno wg Waloryzacji Przyrodniczej Gminy, zarejestrowano łącznie 576 gatunków roślin naczyniowych uwzględniając, poza gatunkami rodzimymi, także niektóre rośliny uprawne i ogrodowe oraz niektóre drzewa obcego pochodzenia trwale zdomowione.

Duży wpływ na stosunki wodne mają torfowiska i tereny leśne. Największe torfowiska znajdują się wzdłuż Rostoki Odrzańskiej i w okolicy jeziora Świdwie oraz mniejsze występują na terenie Puszczy Wkrzańskiej. Na terenie gminy Dobra występują częściowo udokumentowane surowce naturalne: piaski, pospółki i złoża torfów w zlewni rzeki Gunicy oraz torfowisko „Wołczkowo”.

Fauna

Na terenie lasów Powiatu Polickiego występują różnego rodzaju kręgowce, takie jak: płazy, gady, ptaki i ssaki.

Ptaki są tą grupą kręgowców, którą jest stosunkowo łatwo obserwować i stanowi ona najliczniejszą reprezentowaną gromadę spośród kręgowców. Fauna kręgowców jest niezwykle bogata i zróżnicowana. Wpływ na to mają duże zbiorniki wodne Zalewu Szczecińskiego, Rostoki Odrzańskiej i jezior oraz rozległe tereny wodno-bagienne.

2.3.8. OBIEKTY CHRONIONE

Na terenie Powiatu Polickiego występują obszary prawnie chronione. Do wyróżnionych form należą: obszar Natura 2000, park krajobrazowy, rezerwat przyrody, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

Załączone na końcu opracowania mapy zostały przedstawione chronione gatunki ptaków i siedlisk oraz roślin w ramach form ochrony przyrody.

2.3.8.1. NATURA 2000

Na terenie Powiatu najważniejszą pod względem rangi, formą ochrony przyrody jest sieć NATURA 2000. W jej ramach na omawianym terenie włączone do ochrony obszary o znaczeniu dla Wspólnoty to:

- Dolina Dolnej Odry (PLB 320003),
- Jezioro Świdwie PLB320006,
- Ostoja Wkrzańska PLB320014,
- Zalew Szczeciński PLB320009,
- Police-kanaly PLH320015,

- Dolna Odra (PLH 320037),
- Jezioro Stolsko PLH320036,
- Ujście Odry i Zalew Szczeciński PLH320018.

Na sieć Natura 2000 składają się dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa. Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków ma na celu protekcję populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk. Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt.

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 ze zm.) to:

Dolina Dolnej Odry (PLB 320003)

Obszar ten zajmuje dolinę Odry pomiędzy Kostrzynem a Zalewem Szczecińskim wraz z Jeziorem Dąbie, Rozlewisko Kostrzyńskie oraz przylegające lasy będące ważnym lęgowiskiem ptaków drapieżnych. Ostoja rozciąga się na obszarze o powierzchni ok. 60 207 ha, a na terenie Powiatu (gmina Kołbaskowo) znajduje się 4 094,5 ha. Wody śródlądowe stojące i płynące zajmują 14 % obszaru, torfowiska, bagna, siedliska łąkowe i zaroślowe i roślinność przybrzeżna – 35 %, a siedliska leśne 31 %. Jezioro Dąbie jest płytkim, deltowym zbiornikiem o urozmaiconej linii brzegowej. Z południowo-wschodnim brzegiem jeziora sąsiadują łąki i mokradła Rokiciny, Sadlińskie i Trzebuskie Łęgi. W części ujściowej Odra dzieli się na dwa główne rozgałęzienia - Odrę Wschodnią i Regalicę. Obszar pomiędzy dwiema głównymi odnogami (Międzyodrze) jest płaską równiną z licznymi jeziorkami i mniejszymi kanałami. Jest zabagniony i posiada okresowo zalewane łąki oraz fragmenty nadrzecznych łągów. Obszar poniżej Cedyni nosi nazwę Kotliny Freienwaldzkiej, w obrębie której szczególne znaczenie dla ptaków posiada Rozlewisko Kostrzyńskie. Po stronie niemieckiej wzdłuż Odry rozciąga się Park Narodowy Dolina Dolnej Odry. W części środkowej i południowej obszaru włączono do niego fragmenty przylegających do doliny lasów o największym zagęszczeniu ptaków drapieżnych. Teren jest ważny dla ptaków wodno - błotnych w okresie lęgowym, wędrówkowym i zimowiskowym. Przedmiotem ochrony są głównie gatunki ptaków wodno - błotnych i drapieżnych.

Zalew Szczeciński (PLB 320009)

Obejmuje polską część Zalewu Szczecińskiego o powierzchni ok. 47 195 ha. Po stronie Powiatu Polickiego znajduje się na terenie gminy Nowe Warpno (12 480,6 ha) oraz gminy Police (4 408,5 ha). Zbiornik jest płytki i bardzo żyzny. Występuje tu duże zagęszczenie organizmów bentosowych oraz wiele ryb np. sandacz, leszcz, szczupak, węgorz. Obszar jest ważną ostoją ptaków wodno - błotnych w okresie wędrówek i zimą. Ich koncentracje liczą powyżej 20 000 osobników. Stwierdzono na tym terenie 9 gatunków ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi oraz gatunki wymienione w załączniku I Dyrektywy Ptasiej m.in. warzęcha, łabędź krzykliwy, kropiatka, żuraw, gąsiorek.

Jezioro Świdwie (PLB 320005)

Obszar ten zajmuje około 7 196 ha, znajduje się na terenie gminy Dobra (4 096,6 ha) i Police (3 099,6 ha). Obejmuje południową część Puszczy Wkrzańskiej. Teren obejmuje zeutrofizowane i zarośnięte szuwarami jezioro Świdwie (w jego otoczeniu występują szuwary trzcinowe, łąki i olsy), fragment jeziora Stolsko, śródpolne zbiorniki i torfowiska, grunty porolne, lasy i bory Puszczy Wkrzańskiej. Obszar jest ostoją ptaków o randze europejskiej, objęty jest częściowo Konwencją Ramsar. Gnieźdzą się tu rzadkie gatunki takie jak: mewa mała, szablodziób, szudlak. Głównym przedmiotem ochrony na tym obszarze są: żurawie, rybołowy, kania, strumieniówki, bataliony i wiele innych, gdyż Świdwie jest ważnym przystankiem dla ptaków wędrujących między Skandynawią i Morzem Śródziemnym. W okresie lęgowym spotyka się tu ponad 160 gatunków ptaków, w tym orły bieliki.

Ostoja Wkrzańska (PLB 320014)

Obszar stanowi część (około 1/3) kompleksu leśnego rozmieszczonego po obu stronach granicy z Niemcami. Obszar zajmuje 14 575,7 ha i stanowi mozaikę siedlisk. Znajduje się w obszarze gmin Nowe Warpno (7 132,6 ha) i Police (7 443,1 ha). Obejmuje małe rzeki, zeutrofizowane i zarośnięte szuwarami jeziora, nieduże zbiorniki, rozległe torfowiska niskie i wysokie, łąki, pastwiska, grunty porolne, olsy, lasy i bory. Większa część obszaru Puszczy znajduje się na terenie równiny pokrytej wydmy. Południowo - wschodnia część tego kompleksu leśnego porasta wysokie wzgórza morenowe - Wzgórze Warszawskie. Najcenniejsze jeziora to Jezioro Karpino i Jezioro Piaski. Przedmiot ochrony - na terenie tym spotkać można przynajmniej 27 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej i około 10 gatunków ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym teren zasiedla co najmniej 1 % populacji krajowej takich gatunków ptaków jak np.: orzeł bielik, kania czarna, kania ruda, lelek, rybołów, samotnik.

Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) zatwierdzone decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, to z kolei:

Ujście Odry i Zalew Szczeciński (PLH 320018)

Obszar zajmuje 52612 ha powierzchni, z czego część znajduje się na terenie gmin Nowe Warpno i Police. Swoim zasięgiem obejmuje prócz ujścia Odry i Zalewu Szczecińskiego także Wyspę Chrząszczewską i Zalew Kamieński oraz przybrzeżne fragmenty wysp Wolin i Uznam. Ze środowiskiem morskim Bałtyku Zalew Szczeciński połączony jest poprzez koryto Dziwny na wschodzie, Świny - w środkowej części oraz poprzez Pianę - na zachodzie. Z racji okresowych wlewów wody morskiej zmieniają się w Zalewie parametry chemiczne jego środowiska, co sprzyja występowaniu roślin słonolubnych. Po stronie wschodniej akwenu ciągną się przybrzeżne płycizny, gdzie występuje wiele gatunków hydrofitów. Przedmiotem ochrony są wody Zalewu i jego wybrzeża, będące cennymi siedliskami wielu gatunków zwierząt i roślin. W wodach Zalewu występuje duże zagęszczenie organizmów dennych. Zalew Szczeciński ma duże znaczenie dla ryb słodko- i słonowodnych. Leży on na szlaku wędrówek tarłowych wielu gatunków ryb. Na obszarze wód Zalewu oraz w strefie wybrzeży znajdują się ostoje ptasie o randze europejskiej. W okresie zimowym można tu obserwować bieliki w ilości do 250 osobników.

Dolna Odra (PLH 320037)

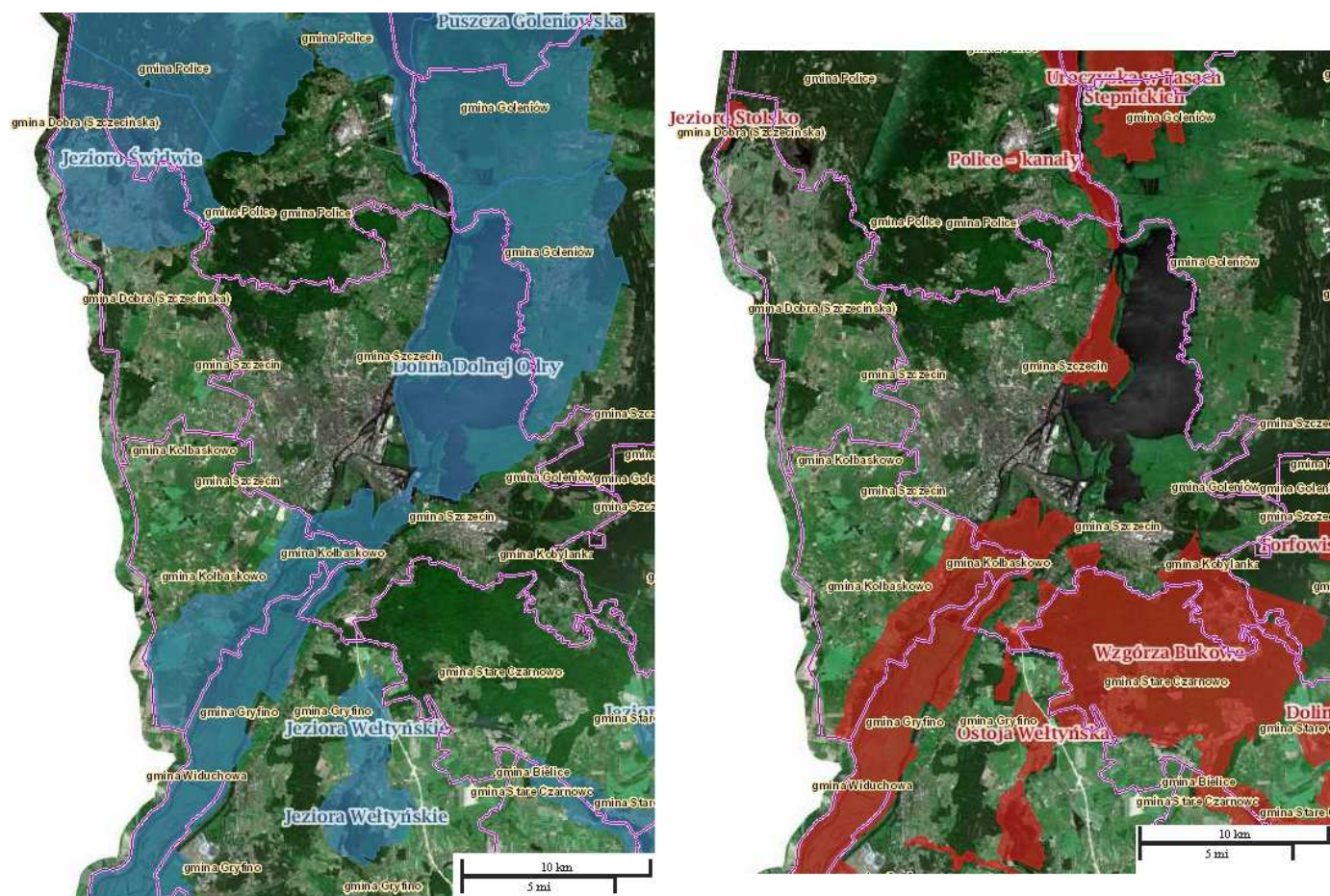
Obszar o powierzchni 29 536 ha, z czego część znajduje się na terenie gminy Kołbaskowo. Dzieli się na dwa główne kanały: Odrę Wschodnią i Odrę Zachodnią. Ostoja posiada wybitne walory krajobrazowe. Rozciąga się na obszarze ok. 90 km. Przedmiotem ochrony są tereny podmokłe z torfowiskami i łąkami zalewanymi wiosną, lasy olszowe i łęgowe, starorzecza, liczne odnogi rzeki i wysepki. Duży udział stanowią naturalne tereny zalewowe. Ostoja obejmuje także fragmenty strefy krawędziowej Doliny Odry z miejscami występowania roślin sucholubnych, w tym z murawami kserotermicznymi i lasami. Na obszarze tym występuje ok. 450 gatunków roślin naczyniowych i blisko 110 zespołów roślinnych. Tereny otaczające ostoję są użytkowane rolniczo. Na niewielkim obszarze są też prowadzone: gospodarka łąkowa i wypas bydła. W okolicach ostoi znajdują się liczne zakłady przemysłowe.

Police - Kanały (PLH 320015)

Obszar o powierzchni 100,2 ha. Przedmiotem ochrony jest sieć podziemnych kanałów o długości ok. 4 km, znajdujących się na terenie gminy Police. Kanały stanowią pozostałość po przedwojennej fabryce paliw lotniczych – Hydrier Werke Pölitz. Obszar stanowi największe zimowisko nietoperzy w województwie zachodniopomorskim, m.in. takich gatunków jak: nocek duży, nocek rudy, mopek, nocek Natterera.

Jezioro Stolsko (PLH 320063)

Ostoja zajmuje obszar o powierzchni 146,1 ha. Powierzchnia całkowita jeziora wynosi ok. 92 ha, a w granicach Polski znajduje się 28,5 ha. Jezioro przecięte jest granicą polsko - niemiecką. Po stronie Niemiec objęte jest tam ochroną jako obszar Natura 2000 (zarówno jako specjalny obszar ochrony siedlisk - SOO, jak i obszar specjalnej ochrony ptaków - OSO). Po stronie polskiej znajduje się na terenie gminy Dobra. Wyznaczenie obszaru po polskiej stronie ma na celu ujednolicenie zasad i zapewnienie skutecznej ochrony Jeziora Stolsko. Przedmiotem ochrony poza jeziorem są fragmenty lepiej zachowanych siedlisk leśnych i bagiennych w południowej części Puszczy Wkrzańskiej. Obszar jest ważny jako miejsce zimowania ptaków oraz żerowania ptaków wodno-błotnych, przede wszystkim żurawi i gęsi. Jest także istotnym miejscem występowania i rozrodu płazów i gadów.

Ryc. 1. Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie Powiatu Polickiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

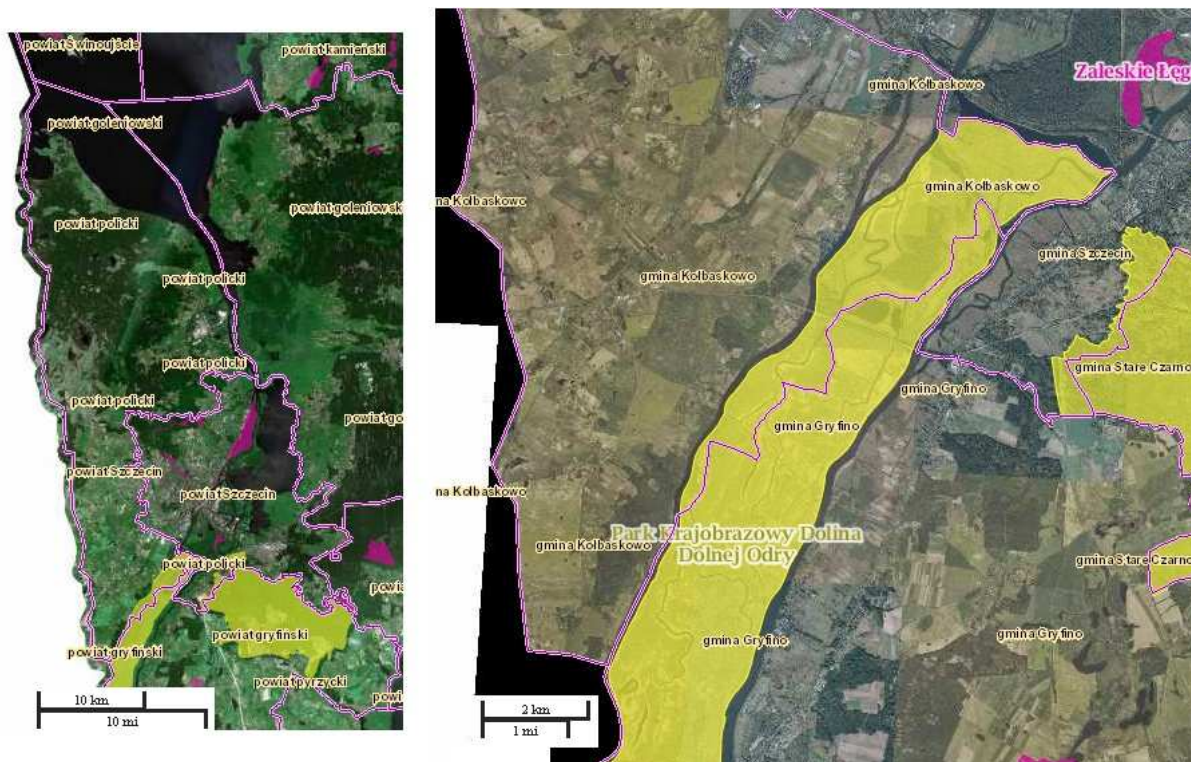
Dla obszaru Jezioro Świdwie opracowano i uchwalono plan ochrony. Został on przyjęty Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Świdwie PLB 320006 (Dz. Urz. Woj. Zach.pom. z dnia 7 maja 2014 r., poz. 1924).

2.3.8.2. PARK KRAJOBRAZOWY

Na terenie Powiatu w gminie Kołbaskowo znajdują się 1 262 ha Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry (całkowita powierzchnia parku wynosi 6 009 ha).

Park powstał 1 kwietnia 1993 r. na mocy rozporządzenia Nr 4/93 Wojewody Szczecińskiego, zmienionego rozporządzeniem Nr 9/2005 Wojewody Zachodnio-pomorskiego z dnia 25 maja 2005 r.

Przedmiotem ochrony jest, jedno z największych w Europie, torfowisko niskie o unikatowej florze i faunie, pocięte siecią starorzeczy, kanałów, rowów i rozlewisk. Na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry znajduje się ponad 400 gatunków roślin naczyniowych, roślinność charakteryzuje duże zróżnicowanie (ponad 110 zespołów roślinnych). Park cechuje bogata fauna bezkręgowców i kręgowców – szczególnie ryb i ptaków wodno-błotnych. Celem ochrony jest zachowanie kompleksu zbiorowisk wodnych i lądowych związanych z dużą rzeką niziną w jej przyujściowym odcinku oraz ochrona wyjątkowego miejsca rozrodu i ważnego zimowiska ptaków.

Ryc. 2. Lokalizacja obszaru Parku Krajobrazowego w rzucie ogólnym na tle powiatu (po lewej) oraz na tle gminy Kolbaskowo (po prawej)

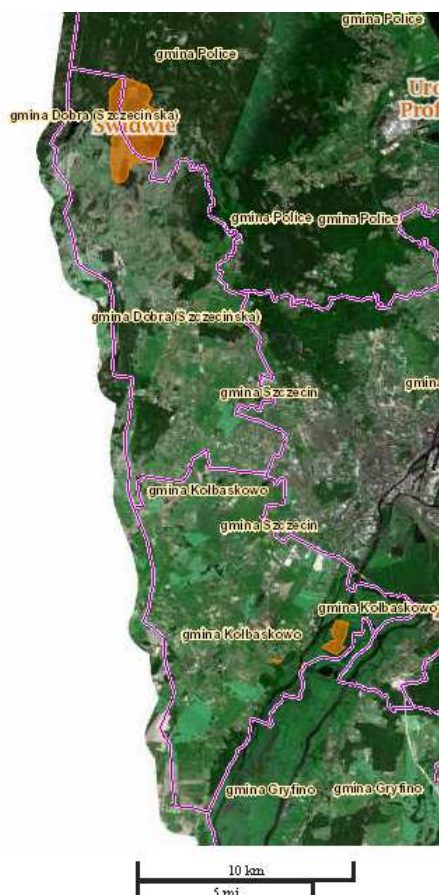
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

2.3.8.2. REZERWAT PRZYRODY

Na terenie Powiatu znajdują się 4 rezerваты przyrody, w tym rezerwat ptaków „Świdwie”, który jako jedyny obszar uzyskał status o znaczeniu międzynarodowym chroniony Konwencją Ramsarską.

Pozostałymi obszarami są:

- Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem,
- Kanał Kwiatowy,
- Kurowskie Błota.

Ryc. 3. Lokalizacja rezerwatów przyrody w rzucie ogólnym na tle powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Kolejna tabela przedstawia wykaz wszystkich obszarów.

Trzy obiekty na terenie powiatu posiadają opracowane i zatwierdzone plany ochrony. Kolejna tabela zawiera ich wykaz wraz z podaniem miejsca publikacji oraz okresem na jaki obowiązują:

Tabela 1. Wykaz planów ochrony

Rezerwat	Okres	Miejsce publikacji
Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem	Zatwierdzony na lata 2002-2021	Rozporządzenie Nr 12/2002 Woj. Zach. z dn. 09.07.02r. Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 52, poz. 1125 z dn. 10.07.02r.
Kanał Kwiatowy	Zatwierdzony na lata 2007-2026	Rozporządzenie Nr 81/2007 Woj. Zach. z dn. 27.11.07r. Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 119, poz. 2157 z dn. 05.12.07r.
Kurowskie Błota	Zatwierdzony na lata 2008-2027	Rozporządzenie Nr 15/2008 Woj. Zach. z dn. 26.03.08r. Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 39, poz. 798 z dn. 14.04.08r.

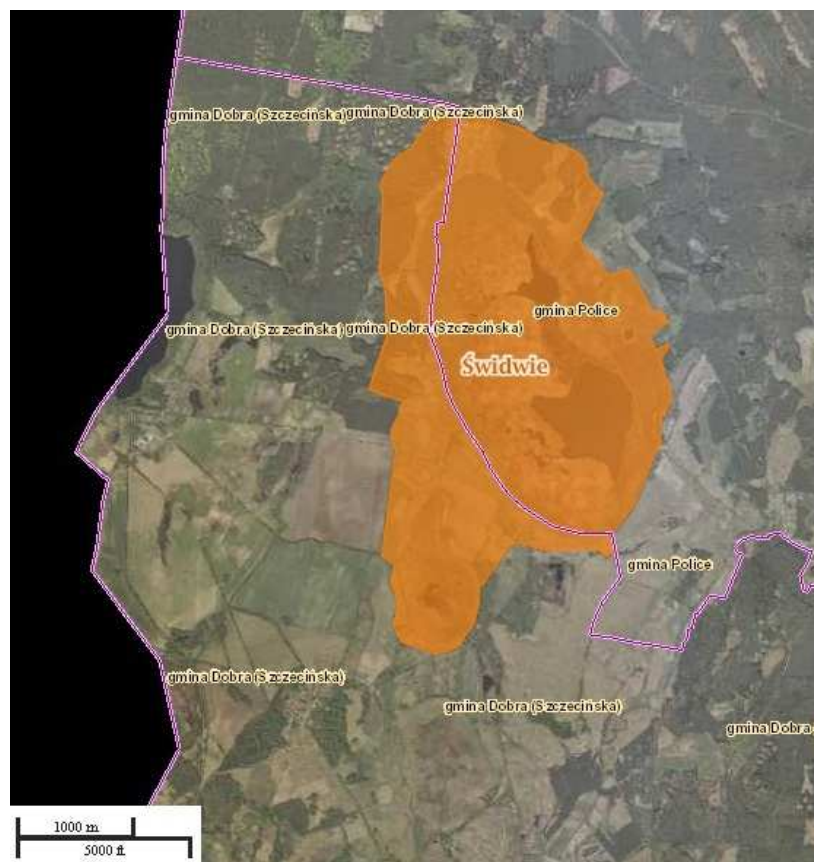
Źródło: RDOŚ Szczecin

Dla rezerwatu Świdwie obowiązuje zarządzenie Nr 11/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Świdwie.

Tabela 2. Wykaz rezerwatów przyrody na terenie Powiatu Polickiego

Nazwa	Powierzchnia w ha	Gmina	Akt powołujący	Typ rezerwatu	Przedmiot ochrony	Cel ochrony
Świdwie	891,28	Dobra, Police	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14.01.1963 r. zmieniające Zarządzenie MOŚIZN z dnia 17.11.1988 r.; Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojew. Zach. z dnia 30.08.2002 r.	Faunistyczny	Jezioro Świdwie połączone z małymi jeziorami i oczkami wodnymi oraz przylegające do niego las, trzcinowiska i podmokłe łąki. Liczne gatunki ptaków.	Zachowanie zarastającego jeziora Świdwie oraz przyległych lasów i innych gruntów, stanowiących ostoję licznych gatunków ptaków, jak również będących miejscem odpoczynku i żerowania ptaków przelotnych
Kurowskie Błota	98,43	Kołbaskowo	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 20.10.1965 r.; Rozporządzenie Nr 63/2007 Woj. Zach. z dnia 29.10.2007 r.; Rozporządzenie Nr 47/2008 Woj. Zach. z dnia 14.11.2008 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie rezerwatów przyrody	Faunistyczny	Miejsca lęgowe ptaków m.in. czapli siwej, kormoranów. Las olchowy.	Zachowanie miejsc lęgowych ptaków, zwłaszcza czapli siwej oraz zachowanie w stanie mało zmienionym olsu wyróżniającego się dużymi walorami biocenotycznymi oraz naturalnymi procesami sukcesji leśnej.
Kanał Kwiatowy	3,00	Kołbaskowo	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10.11.1976 r. Zarządzenie Nr 22/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 07.09.2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Kanał Kwiatowy	Florystyczny	Siedliska rzadkich gatunków roślin wodnych i błotnych	Zachowanie siedlisk rzadkich roślin.
Wzgórze Widokowe	4,19	Kołbaskowo	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 23.01.1973 r. Rozporządzenie Nr 12/2002 Woj. Zach. z dnia 09.07.2002 r.	Krajobrazowy	Brzeg Doliny Odry	Zachowanie wzgórza stanowiącego wysoki brzeg doliny Odry o szczególnych walorach geomorfologicznych i geobotanicznych

Źródło: RDOŚ Szczecin

Ryc. 4. Lokalizacja rezerwatów przyrody w rzucie szczegółowym na tle gminy Dobra oraz Kołbaskowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

2.3.8.2. UŻYTKI EKOLOGICZNE

Użytki ekologiczne są to niewielkie obszarowo, lecz zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.

Przedmiotem takiej ochrony na terenie Powiatu jest pięć użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 36,625 ha.

Cel ochrony to zachowanie cennych pod względem przyrodniczym obiektów, takich jak naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, płaty nieużytkowanej roślinności, stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania.

Tabela 3. Wykaz użytków ekologicznych na terenie Powiatu Polickiego

Nazwa	Powierzchnia w ha	Akt powołania	Gmina	Cel ochrony/opis powierzchni
Ptasi zakątek	0,38	Uchwała nr IX/130/11 Rady Gminy Dobra z dnia 27.10.2011 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. nr 144 poz. 2759)	Dobra	Ochrona wartości przyr. terenu atrakcyjnego dla ptaków, zwłaszcza wodno - błotnych, cechującego się dużą bioróżnorodnością w zakresie ornitofauny, na którym występują gat. ptaków rzadkie i zagrożone. Obszar ze zbiornikiem wodnym w Dołujach.
Trawiasta Dolina	1,57	Uchwała nr XXXI/416/06 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 20.02.2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zach.pom. nr 49 poz. 912)	Kołbaskowo	Użytek utw. w celu ochrony zbiorowisk roślinności kserotermicznej, wybitnie sucholubnej. Na terenie użytku znajduje się 50 gat. roślin kserotermicznych
Ptasia Łąka	0,50	Uchwała nr XXXI/415/06 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 20.02.2006 r. (Dz. Urz. Woj. Zach.pom. nr 49 poz. 912)	Kołbaskowo	Siedliska ptaków związanych z siedl. wodno - błotnymi i łąkowymi. Fragm. terenu o char. pastwiskowo-łąkowym porośnięty rośl. krzewiastą i łąkową.
Półwysp Podgrodzie	26,08	Rozporządzenie nr 6/99 Woj. Zachodnio-pomorskiego z dnia 05.07.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Zach.pom. nr 30, poz. 502)	Nowe Warpno	Ochrona cennych pozostałości naturalnych ekosystemów, mających szczególne znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków roślin oraz ginących i zagrożonych gatunków zwierząt. Część niska torfowego półwyspu na Zalewie Szczecińskim; obiekt o znaczeniu biocenotycznym i faunistycznym.
Łysa Wyspa	8,09	Rozporządzenie nr 6/99 Woj. Zachodnio-pomorskiego z dnia 05.07.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Zach.pom. nr 30, poz. 502)	Nowe Warpno	Ochrona pozostałości naturalnych ekosystemów o szczególnym znaczeniu dla rzadkich gatunków roślin i ginących gatunków zwierząt. Występują tu rzadkie gatunki ptaków wodno - błotnych i roślinności szuwarowej. Wyspa na Jeziorze Nowowarpieńskim oddzielona cieśninami od Półwyspu Podgrodzie i Altwarp (Niemcy).

Źródło: RDOŚ Szczecin

2.3.8.2. POMNIKI PRZYRODY

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Na terenie Powiatu wpisanych jest w sumie 12 pozycji pomników przyrody z czego część stanowi skupiska drzew. Wśród chronionych gatunków znajdują się: jesion, grab pospolity, platan klonolistny, dąb szypułkowy, dąb bezszypułkowy, sosna pospolita, buk pospolity, bluszcz pospolity.

2.3.9. ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Potencjał Powiatu opiera się również o walory środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Tereny te są podstawą rozwoju turystyki krajoznawczej, rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Obszar posiada także wysokie walory turystyczne ze względu na liczne zachowane do dzisiaj zabytki.

Analizując sytuację społeczno-gospodarczą jednostki należy uwzględnić znaczenie ruchu turystycznego w aspekcie jego wpływu na stan środowiska.

Najważniejsze atrakcje turystyczne w poszczególnych gminach Powiatu są następujące:

- a) Gmina Kołbaskowo: zabytkowe kościoły w: Barniślawiu, Będargowie, Bobolinie, Kamieńcu, Karwowie, Kołbaskowie, Moczyłach, Pargowie, Smolecinie i Stobnie,
- b) Gmina Dobra: zabytkowe kościoły w: Dobrej, Mierzynie, Wołczkowie, Dołujach, Wąwolnicy, Buku, Stolcu i Kościnie, założenia dworsko-pałacowe, zabytki architektury wiejskiej w: Bezzreczu, Kościnie, Mierzynie, Rzędzinach, Skarbmierzycach oraz Stolcu, wiatrak „koźlak” w Mierzynie,
- c) Gmina Police: zabytkowe kościoły w: Policach, Jasienicy, Pilchowie, Tatyni, Przęsocinie, Trzebieży i Niekłóńczycy, ruiny klasztoru Augustianów w Jasienicy, pozostałości po fabryce benzyny syntetycznej w Policach (Hydrierwerke Pölitz), pałace w Zalesiu oraz w Leśnie Górnym, Centralny Ośrodek Żeglarski w Trzebieży, kompleks rekreacyjno-sportowy nad Zalewem Szczecińskim w Trzebieży,
- d) Gmina Nowe Warpno: zabytkowe kościoły w: Nowym Warpnie, Karsznie i Warnołęce, ratusz w Nowym Warpnie, pałace w Karsznie i Trzebieradzu (Brzózkach), zabytkowy układ urbanistyczny oraz historyczne zabudowania.

2.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

2.4.1. STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH

2.4.1.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Spośród badanych JCWP na terenie Powiatu Polickiego znajdują się 4 JCWP. Są to: Gunica od Rowu Wołczkowskiego do ujścia, Myśliborka z jeziorem Myśliborskim Wielkim, Odra od Odry Zachodniej do Parnicy oraz Odra od Parnicy do ujścia. Badania wód ujściowego odcinka Odry prowadzone są corocznie.

W 2014 r. wykonano badania w 3 punktach pomiarowych zlokalizowanych w JCWP

Odra od Odry Zachodniej do Parnicy oraz w 1 punkcie położonym w JCWP Odra od Parnicy do ujścia. Wśród tych stanowisk na terenie powiatu jest punkt pomiarowy monitoringu obszarów chronionych: Odra Zachodnia – autostrada (m. Siadło Dln.).

Monitoring wód Gunicy i Myśliborki zaplanowano w 2015 roku. Wcześniejsze badania realizowano w 2012 r., co zostało pokazane w kolejnej tabeli.

Tabela 4. Wyniki badań wód powierzchniowych na terenie Powiatu

Nazwa ocenianej jcw		Odra od Odry Zachodniej do Parnicy	Odra od Parnicy do ujścia	Gunica od Rowu Wolczkowskiego do ujścia	Myśliborka z jeziorem Myśliborskim Wielkim
Typ abiotyczny		21	21	19	17
Silnie zmieniona lub sztuczna jcw (T/N)		T	T	T	T
Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód	Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	0,48	0,64		
	Fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO)				0,551
	Makrofity (makrofitowy indeks rzeczny MIR)	26,7		41,6	43,3
	Makrobezkręgowce bentosowe (indeks MMI)	0,379	0,356		
	Klasa elementów biologicznych	IV	IV	II	II
	Klasa elementów hydromorfologicznych	II	II	II	II
	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	II	II	PPD	PPD
	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	I	I		I
POTENCJAŁ EKOLOGICZNY		SLABY	SLABY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych		N	T	N	N
POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w obszarach chronionych		SLABY	SLABY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
STAN CHEMICZNY		PSD _{sr}	PSD		DOBRY
STAN JCW		ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY

Źródło: WIOŚ

Objaśnienia:

PSD – poniżej stanu dobrego

Klasa elementów biologicznych, stan/potencjał ekologiczny

Klasa elementów fizykochemicznych

Stan chemiczny

I	potencjał maks.
II	potencjał dobry
III	potencjał umiarkowany
IV	potencjał słaby
V	potencjał zły

I	potencjał maks.
II	potencjał dobry
PPD	poniżej potencjału dobrego

DOBRY	stan dobry
PSD _{sr}	przekroczone stężenia średnioroczne
PSD _{max}	przekroczone stężenia maksymalne
PSD	przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne

N – nie są spełnione wymagania dla obszaru chronionego

T – spełnione wymagania dla obszaru chronionego

JCWP Odra od Odry Zachodniej do Parnicy badana jest corocznie. W 2012 r. w punkcie reprezentatywnym dla oceny tej JCWP, położonym na zamknięciu JCWP – Odra Wschodnia przed ujściem do jez. Dąbie (Szczecin-Most Cłowy) realizowano program monitoringu diagnostycznego. W roku 2014 w punkcie tym prowadzono monitoring operacyjny (badano elementy biologiczne, fizykochemiczne oraz wskaźniki substancji

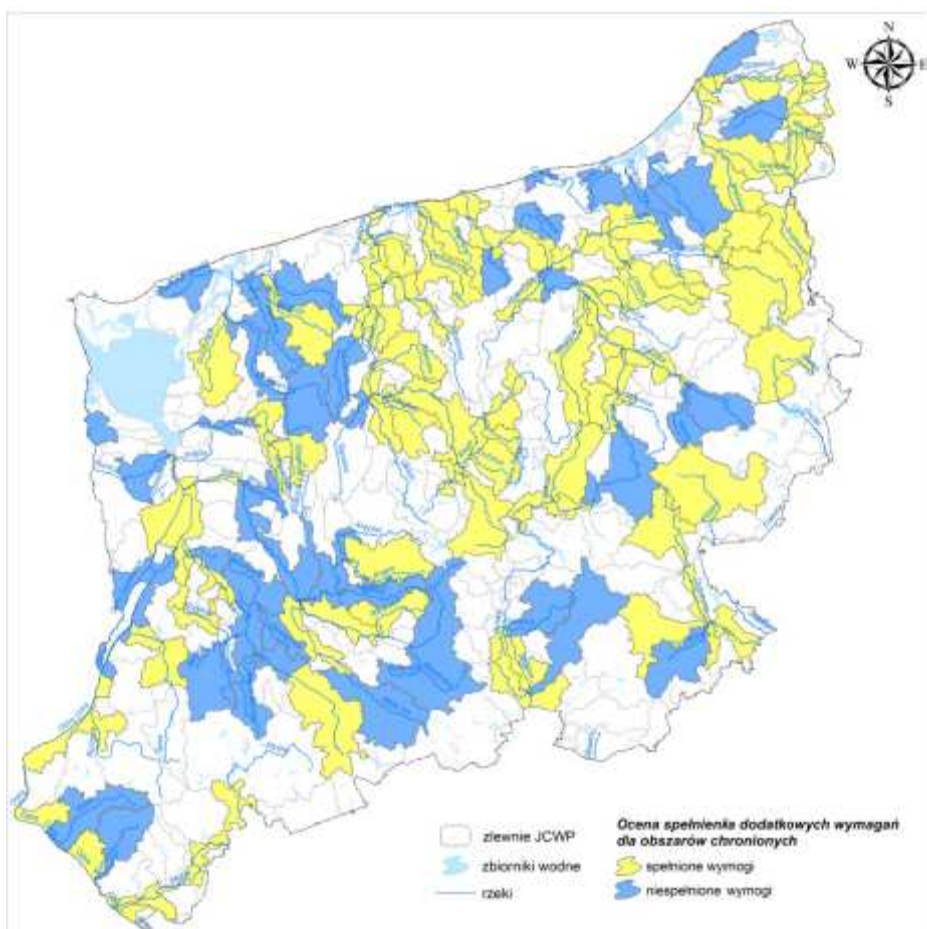
chemicznych, których źródła znajdują się na obszarze JCWP). Zaktualizowana o badane w 2014 roku wskaźniki ocena JCWP Odra od Odry Zachodniej do Parnicy nadal wskazuje na słaby potencjał ekologiczny i zły stan chemiczny, a zatem na zły stan wód. W punkcie zlokalizowanym na Odrze Zachodniej na autostradzie (m. Siadło Dln.) w 2014 roku kontynuowano monitoring obszarów chronionych (wody wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia). W omawianej JCWP nie były spełnione dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych.

W wodach Odry powyżej ujęcia wody w Kurowie (Odra Zachodnia - most na autostradzie) w świetle kryteriów zdefiniowanych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. Nr 204, poz. 1728) w 2012 r. stwierdzono przekroczenie wartości granicznej określonej dla zanieczyszczeń organicznych wyrażonych wskaźnikami OWO (ogólny węgiel organiczny), ChZT_Cr oraz stężenia manganu. Nie były także spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

JCWP Odra od Parnicy do ujścia badana jest corocznie. W 2012 r. w punkcie zlokalizowanym na Odrze Zachodniej w rejonie Baza UMS (Szczecin) realizowano program monitoringu diagnostycznego. W roku 2014 realizowano program monitoringu. Oprócz elementów biologicznych i fizykochemicznych badano wskaźniki substancji chemicznych, których źródła znajdują się na obszarze JCWP. Ocena stanu wód uwzględniająca wyniki badań z trzech lat wskazuje na słaby potencjał ekologiczny i zły stan chemiczny a zatem na zły stan wód JCWP Odra od Parnicy do ujścia.

Stan Gunicy i Myśliborki, badanych w 2012 roku, oceniono jako zły (potencjał ekologiczny obu jednolitych części wód oceniono jako umiarkowany).

Jednolite części wód występujące na obszarach chronionych bądź z nimi powiązane podlegają także ocenie pod względem spełnienia dodatkowych wymagań określonych dla tych obszarów.

Ryc. 5. Wyniki oceny spełnienia dodatkowych wymagań dla obszarów chronionych JCWP w województwie w latach 2010-2013

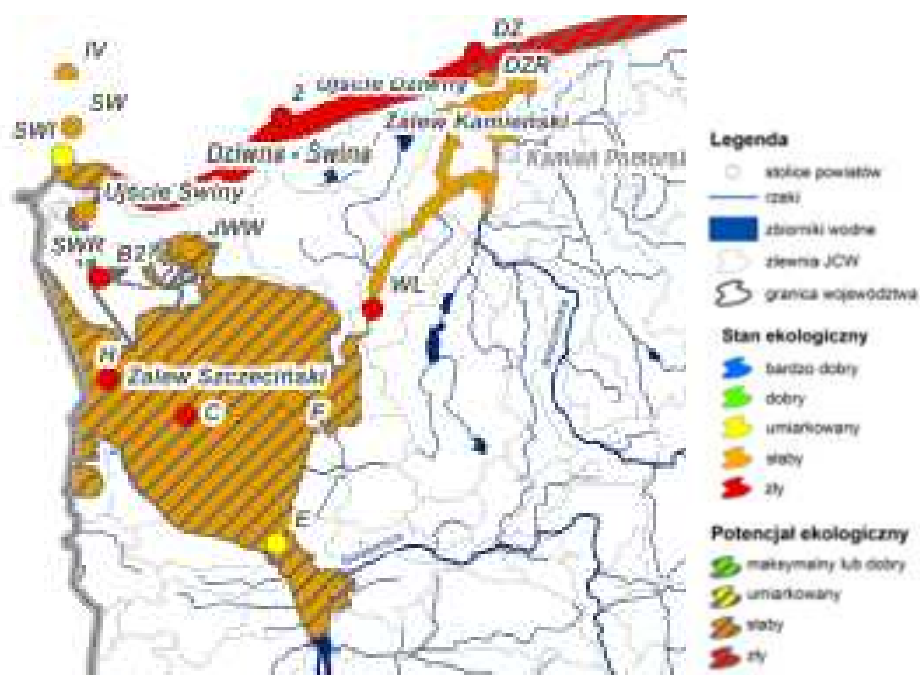
Źródło: WIOŚ

Powiat Policki położony przy Zalewie Szczecińskim to obszar wykonywania również badań monitoringowych w zakresie jednolitych części wód przejściowych i przybrzeżnych województwa zachodniopomorskiego (kolejna tabela i ryciny). Zalew to wody przejściowe (JCWP PLTWIWB8). Jest to silnie zmieniona jednolita część wód ze względu na to, że stanowi drogę wodną i istnieje na nim infrastruktura portowa.

Trzy punkty monitoringowe były związane z Powiatem, E, C i H. Lokalizacja punktów została przedstawiona na kolejnych rycinach.

Ryc. 6. Lokalizacja stanowisk pomiarowych wód przejściowych
Źródło: WIOŚ

Ryc. 7. Ocena stanu ekologicznego wód przejściowych i przybrzeżnych województwa zachodniopomorskiego w 2013 roku
Źródło: WIOŚ

Tabela 5. Szczegółowa ocena jakości wód Zalewu Szczecińskiego w roku 2014

Nazwa JCWP/ liczba stanowisk	Elementy biologiczne		Elementy hydromorfo- logiczne	Elementy fizykochemiczne wspierające elementy biologiczne	Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny ocena dziedziczona z 2011 roku	Stan JCWP
Zalew Szczeciński/7	Fitoplankton		IV klasa	II klasa	PPD	II klasa	SŁABY	PSD
	Chlorofil "a"	IV klasa						
	Makrobezkręgowce bentosowe							
	Wskaźnik B	IV klasa						
	Ichtiofauna							
	Wskaźnik SI	III klasa						
				ze względu na wartości: przezroczystości, nasyceńcia dnem, azotu amoniowego, fosforanów, fosforu ogólnego.			bromowany difenyloeter, związki tributylocyny	ZŁY

PPD - poniżej potencjału dobrego, PSD - poniżej stanu dobrego

Źródło: WIOŚ

Zasolenie akwenu zależy od aktualnej sytuacji hydrologicznej i zmienia się w ciągu roku od wartości minimalnych wiosną do najwyższych w miesiącach jesiennych. Wiosną wody Zalewu zasilane są głównie wodami rzecznyymi, których wpływ widoczny jest szczególnie w warstwie powierzchniowej o wyraźnie niższym zasoleniu. Podczas jesiennych sztormów, na skutek wlewów wód morskich, następuje wzrost zasolenia obserwowany głównie w warstwie przydennej. Długoterminowe zmiany zasolenia wód Zalewu Wielkiego wykazały wzrost w latach 2003-2004, po którym w kolejnych latach obserwowano systematyczny spadek zasolenia do wartości minimalnej w 2010 roku. Rok 2013 również charakteryzował się wyraźnie niższym zasoleniem od wcześniejszych lat.

Zmiany sezonowe stopnia natlenienia wód związane są z czynnikami klimatycznymi oraz intensywnością produkcji pierwotnej, a zakwitom fitoplanktonu towarzyszą okresy podwyższonego natlenienia wód w warstwie powierzchniowej. Średnioroczne nasycenie wód w warstwie powierzchniowej utrzymuje się na poziomie powyżej 100 %. W warstwie przydennej natlenienie wód jest wyraźnie niższe, ale zawartość tlenu w warstwie przydennej pozostaje wysoka.

Pomimo wahań, które mogą być związane ze zmianami warunków hydrologicznych w poszczególnych latach, obserwuje się powolny spadek zawartości związków fosforu w Zalewie Szczecińskim. Wiosną obserwowano najniższe stężenia związków fosforu, które w sezonie letnim osiągają wartości maksymalne, aby ulec ponownie zmniejszeniu w miesiącach jesiennych. Wartości średnioroczne stężeń fosforu ogólnego i ortofosforanów odnotowane w 2013 roku były niższe niż średnia z dziesięciolecia.

Zawartość związków azotu również wykazuje wyraźną zmienność sezonową. Spadek zawartości związków azotu był związany z intensywnym rozwojem fitoplanktonu. Najwyższe stężenia azotu ogólnego i azotanowego uzyskiwano wiosną przed szczytem sezonu wegetacyjnego. Zawartość azotu ogólnego osiągała najniższe wartości w szczycie okresu wegetacyjnego. W ostatnich latach obserwowano wahania poziomu stężeń związków azotu, zależne od warunków hydrometeorologicznych w danym roku.

Z intensywnością rozwoju fitoplanktonu związane były również sezonowe zmiany przezroczystości wód. Spadek przezroczystości następował w okresach intensywnych zakwitów glonów oraz wyższych stężeń chlorofilu. Chociaż w 2011 roku na stanowisku C odnotowano najniższą w ciągu ostatniego dziesięciolecia średnioroczną wartość przejrzystości wód, to w 2013 roku przezroczystość uległa poprawie. Stężenia chlorofilu „a” w wodach Zalewu Szczecińskiego wykazywały zmienność sezonową zależną od aktualnych warunków klimatycznych. Zwiększoną zawartość chlorofilu „a” odnotowano w miesiącach wiosennych oraz we wrześniu, a najniższe stężenia obserwowano w miesiącach letnich. Chociaż można było stwierdzić tendencję spadkową wartości stężeń chlorofilu „a”, to od 2011 roku wartości średniorocznych pozostają powyżej średniej z dziesięciolecia.

Ocena elementów biologicznych w roku 2014 została przeprowadzona w oparciu o wyniki badań fitoplanktonu (chlorofilu „a”), makrobezkręgowców bentosowych oraz ichtiofauny. Dla Zalewu Szczecińskiego badania biologiczne zostały wykonane w 2014 roku, za wyjątkiem badań makrozoobentosu dla stanowisk pomiarowych E i H, wykonanych w 2012 roku. O niskiej ocenie jakości wód zdecydowały wyniki badań chlorofilu „a” (IV klasa) oraz makrobezkręgowców bentosowych (IV klasa). Wyniki badań ichtiofauny wskazywały na umiarkowany potencjał wód Zalewu Szczecińskiego (III klasa).

JCWP Zalew Szczeciński na podstawie przeglądu warunków hydromorfologicznych została wyznaczona jako silnie zmieniona. Zgodnie z powyższym rozporządzeniem Ministra Środowiska, potencjał elementów hydromorfologicznych JCWP Zalew Szczeciński został oceniony jako dobry.

W wyniku przeprowadzonej oceny dla wskaźników fizykochemicznych, jakość wód na wszystkich stanowiskach pomiarowych JCWP Zalew Szczeciński sklasyfikowano poniżej potencjału dobrego. Na niską ocenę potencjału wód Zalewu Szczecińskiego wpłynęły wyniki badań przezroczystości wód, nasycenia tlenem, odczynu pH oraz podwyższone stężenia związków fosforu, a także azotu amonowego.

Ocena potencjału ekologicznego JCWP Zalew Szczeciński wykonana została w oparciu o oceny: elementów biologicznych, hydromorfologicznych oraz fizykochemicznych, w tym elementy fizykochemiczne obejmujące specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne.

Potencjał ekologiczny JCWP Zalew Szczeciński sklasyfikowano jako słaby (IV klasa).

Jednocześnie stwierdzono, że dla tej JCWP nie zostały spełnione wymagania dla obszarów chronionych przeznaczonych do celów rekreacyjnych oraz dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację ze źródeł komunalnych.

Stan chemiczny JCWP Zalew Szczeciński został oceniony na podstawie badań przeprowadzonych w 2011 roku (ocena dziedziczna). Na zły stan chemiczny wód miały wpływ stężenia bromowanego difenyloteteru oraz związków tributyllocyny.

Na podstawie potencjału ekologicznego i stanu chemicznego **stan JCWP** Zalew Szczeciński oceniono jako zły.

Jeżeli chodzi natomiast o kąpieliska, to zgodnie z danymi przekazanymi przez PSSE w Policach w Powiecie zostały zgłoszone dwa miejsca wykorzystywane do kąpieli: w miejscowości Trzebież przy ul. Spacerowej oraz w Nowym Warpnie, przy ul. Kościuszki.

Przeprowadzone badania jakości wody przed rozpoczęciem sezonu nie budziły zastrzeżeń.

Dużym obciążeniem dla środowiska wodnego, jest zrzut oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków, dlatego oczyszczone ścieki nie mogą wywoływać zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych. Należy tak sterować technologią oczyszczania ścieków, aby

umożliwić prawidłowe funkcjonowanie ekosystemu wodnego. Zrzut wód nie może powodować zmian w naturalnej biocenozie, zmian mętności wody, jej barwy i zapachu, a także formowania się piany czy gromadzenia osadów. Oczyszczone ścieki nie mogą zawierać następujących zanieczyszczeń:

- odpadów, zanieczyszczeń płynących,
- DDT, PCB oraz innych związków chemicznych,
- chorobotwórczych drobnoustrojów.

Tabela 6. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków komunalnych na terenie Powiatu Polickiego

Wskaźnik (kg/rok)	Gmina				Ogółem Powiat
	gmina Kołbaskowo	gmina Dobra	gmina Police*	gmina Nowe Warpno	
BZT5	4091	3365	-	159	7615
ChZT	33328	41807	-	4509	79644
zawiesina ogólna	6623	5728	-	106	12457
azot ogólny	1764	7946	-	-	9710
fosfor ogólny	277	431	-	-	708

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

* gmina Police odprowadza ścieki do oczyszczalni zakładowej Z.Ch. Police

Tabela 7. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi na terenie Powiatu Polickiego

Wskaźnik (kg/rok)	Ogółem Powiat
BZT5	140648
ChZT	235945
zawiesina ogólna	278755
suma jonów chlorków i siarczanów	53855585
fenole lotne	1
azot ogólny	133533
fosfor ogólny	8933

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Ponadto bezpośrednio do wód powierzchniowych lub pośrednio poprzez odprowadzanie do gruntu, odprowadzane są wody opadowe i roztopowe. Wody opadowe i roztopowe mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Spływające zanieczyszczenia z dróg i placów mogą stanowić znaczne zagrożenie dla jakości wód i gleb. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych są separatory i inne filtry oraz osadniki.

Na stan powierzchni wód powierzchniowych wywiera również wpływ prowadzona działalność gospodarcza, ale także inne nieprzewidziane sytuacje. Istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska problemem, z którym zmagają się władze samorządowe jest zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi ujawnione na wodach stagnujących w zalewowej dolinie rzeki Gunicy, w granicach działek ewidencyjnych nr 773/1 i 834/6 z obrębu ewid. nr 2 Police (w styczniu 2015 r.). Dolina tego cieku leży poniżej nieruchomości przy ulicy Piotra i Pawła, gdzie prowadzona jest intensywna działalność gospodarcza, w tym związana z gospodarowaniem odpadami. Miejsce zanieczyszczenia zostało zidentyfikowane na wysokości działki ewid. nr 2404/11, bezpośrednio poniżej jednego z placów magazynowania odpadów niebezpiecznych (olej odpadowy).

Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Policach podjęła doraźnie czynności zabezpieczające ten teren polegające na zastosowaniu na zanieczyszczenie dyspergentu.

Teren ten jest na bieżąco kontrolowany przez służby Straży Pożarnej, Starostwo Powiatowe w Policach, Urząd Miejski w Policach oraz WIOŚ. Z uwagi na fakt, iż ujawnione skażenie terenu posiada znamiona szkody w środowisku, o zajęciu powiadomiono również Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie dla podjęcia działań przypisanych temu organowi przepisami ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Kontrola przeprowadzona przez WIOŚ oraz wyniki badań pobranych próbek gleb wykazały przekroczenia wartości wskazanych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359) dla terenu typu A i B. Natomiast jeżeli chodzi o próbki wody pobrane z rowu wodnego stwierdzono dla oleju mineralnego¹ wynik wielkości 7,87 mg/l, gdzie norma dla wód I i II klasy wynosi <0,2 mg/l (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych, Dz. U. 2014 poz. 1482).

RDOŚ wydał postanowienie o wszczęciu postępowania administracyjnego mające na celu wydanie decyzji, w której podmiot korzystający ze środowiska zostanie zobowiązany do podjęcia działań zapobiegawczych i naprawczych, gdyż to jedna z firm działających na tym terenie jest najprawdopodobniej źródłem tych zanieczyszczeń.

W 2015 roku Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, w ramach monitoringu operacyjnego prowadzonego w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2013-2015, przeprowadzi badania wód Gunicy (ostatnie realizowano w 2012 r.).

Duży udział w zanieczyszczeniu wód mają także spływy powierzchniowe, głównie z pól uprawnych zawierające związki biogenne oraz środki ochrony roślin. Należy podkreślić, że ochrona wód przed zanieczyszczeniem związanym ze spływami powierzchniowymi jest zadaniem trudniejszym od zapewnienia oczyszczenia ścieków pochodzących ze źródeł punktowych.

Tabela 8. Zużycie nawozów na terenie Powiatu Polickiego

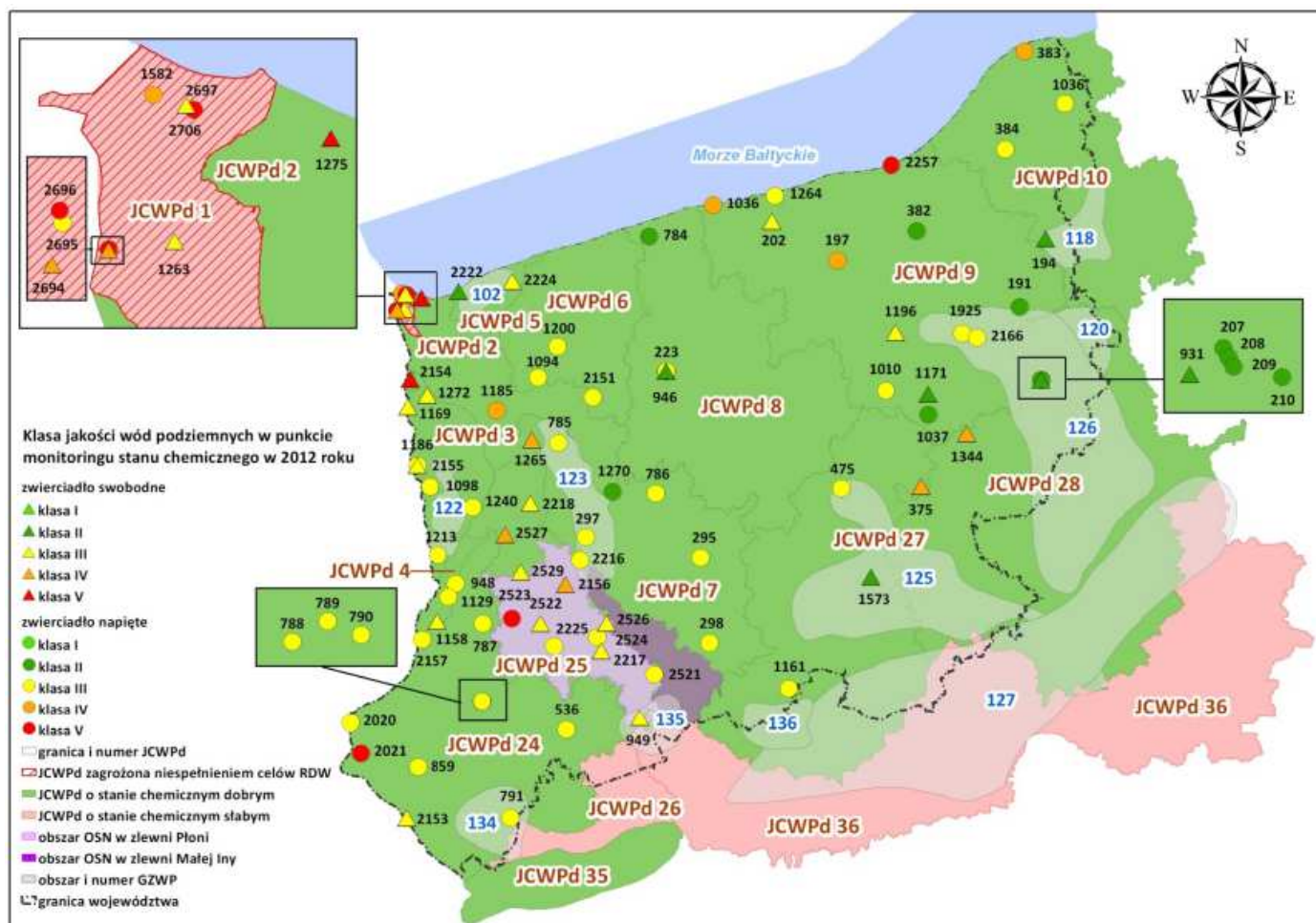
Rodzaj nawozu		Zużycie [kg]				
		gmina Kołbaskowo	gmina Dobra	gmina Police	gmina Nowe Warpno	Ogółem Powiat
zużycie w dt czystego składnika	mineralne	3659	4004	625	2	8290
	azotowe	2535	2979	398	0	5912
	fosforowe	654	507	90	1	1252
	potasowe	470	518	137	1	1126
zużycie na 1 ha użytków rolnych	mineralne	83,8	97,6	13,2	0,2	59,1
	azotowe	58,0	72,6	8,4	0,0	42,2
	fosforowe	15,0	12,4	1,9	0,1	8,9
	potasowe	10,8	12,6	2,9	0,1	8,0
zużycie na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze	mineralne	88,6	109,7	14,2	0,3	63,9
	azotowe	61,4	81,7	9,0	0,0	45,6
	fosforowe	15,8	13,9	2,0	0,1	9,7
	potasowe	11,4	14,2	3,1	0,1	8,7

Źródło: Powszechny Spis Rolny, GUS, Bank Danych Lokalnych, 2010

¹ olej mineralny klasyfikowany jest jako substancja szczególnie szkodliwa dla środowiska wodnego

2.4.1.2. WODY PODZIEMNE

W roku 2013 PIG-PIB nie prowadził badań jakości wód podziemnych na terenie Powiatu Polickiego. Ostatnie badania wykonane zostały w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2012 w 7 punktach, w miejscowościach: Dobra, Myślibórz Mały, Stolec, Kołbaskowo, Warnołęka, Nowe Warpno i Rzędziny.

Ryc. 8. Wyniki oceny jakości wód podziemnych badanych przez PIG-PIB w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 roku i operacyjnego w 2013 roku

Źródło: WIOŚ

Tabela 9. Klasyfikacja jakości wód podziemnych badanych przez PIG-PIB w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 roku

Nazwa punktu	Miejscowość	Gmina	Nr JCWPd	Stratygrafia	Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	Typ wód	Klasa jakości wód		Wskaźniki determinujące jakość wód				Wskaźniki przekraczające normy dla wód przeznaczonych do spożycia		Ocena stanu chemicznego wód	
							2012	2013	w IV klasie	w IV klasie	w IV klasie	w V klasie	2012	2013	2012	2013
									2012	2012	2013	2013				
Dobra	Dobra	Dobra	3	czwartorzędowe	45,1	wgłębne	III	-	-	-	-	-	NH ₄ , Fe, Mn	-	dobry	-
Myślibórz Mały	Myślibórz Mały	Dobra	3		1,8	gruntowe	III	-	-	-	-	-	NH ₄ , Fe, Mn	-	dobry	-
Stolec	Stolec	Dobra	3		16,5	wgłębne	III	-	-	-	-	-	Fe, Mn	-	dobry	-
Kołbaskowo	Kołbaskowo	Kołbaskowo	3		2,2	wgłębne	III	-	-	-	-	-	Fe, Mn	-	dobry	-
Warnołęka	Warnołęka	Nowe Warpno	3		2,2	gruntowe	III	-	TOC	-	-	-	NH ₄ , Fe, Mn	-	dobry	-
Nowe Warpno	Nowe Warpno	Nowe Warpno	3		1,5	gruntowe	V	-	TOC, HCO ₃ , Fe	PO ₄ , K	-	-	NH ₄ , Fe, Mn	-	słaby	-
Rzędziny	Rzędziny	Dobra	3		2,7	gruntowe	III	-	TOC, NH ₄	-	-	-	NH ₄ , Fe, Mn	-	dobry	-

Źródło: WIOŚ

Wody podziemne mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące, wpływające na ich jakość i zasobność. Stopień zagrożenia wód podziemnych zależy przede wszystkim od:

- stopnia ich izolacji utworami słabo przepuszczalnymi,
- powierzchni terenu,
- obecności ognisk zanieczyszczeń.

Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na terenie Powiatu można wyliczyć:

- komunalne: „dzikie wysypiska”, zrzut ścieków, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe, zły stan infrastruktury kanalizacyjnej,
- transportowe: stacje paliw, szlaki komunikacyjne, obszary magazynowo – składowe,
- przemysłowe: wycieki niebezpiecznych substancji z obszarów prowadzenia działalności gospodarczej,
- rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, składowanie obornika bez płyt obornikowych, stosowanie gnojowicy na polach uprawnych,
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem,
- naturalne: zasolenie.

Z pierwszej grupy należy wymienić zamknięte i rekultywowane składowiska odpadów oraz nadal eksploatowany obiekt w Leśnie Górnym. Składowiska odpadów za wyjątkiem nieczynnych składowisk w Dołujach i Smolecinie znajdują się poza zasięgiem granic GZWP, tak więc nie zachodzi zagrożenie infiltracji zanieczyszczeń. Składowiska fosfogipsów i siarczanu żelaza oraz składowisko w Nowym Warpnie są znacznie oddalone od GZWP. Składowiska w Leśnie Górnym i Sierakowie znajdują się za kierunkiem spływu wód podziemnych poza granicami zbiornika od strony wschodniej. Składowisko w Dołujach położone jest przy zachodniej granicy zbiornika w jego obrysie na kierunku dopływu wód podziemnych. Czas dopływu wód podziemnych do zbiornika od granicy międzyglinowego poziomu wodonośnego oraz od granicy państwa wynosi 160 lat, a w rejonie składowiska czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu do wód podziemnych tego zbiornika wynosi powyżej 500 lat.

W granicach obszaru GZWP znajdują się miejscowości: Stobno, Mierzyn, Będargowo, Warzymice, Skarbimierzyce, Barnisław, Kołbaskowo, Smolecin, Siadło Górne, Przecław, Bezrzecze, Ostoja, Rajkowo, Pilchowo, Wołczkowo, Grzepnica, Węgornik. Na granicy zbiornika: Tanowo od północy, a Redlica i Dołuje od zachodu. Ze zbiornika zasilane są lokalne ujęcia wód: Pilchowo, Arkonka i Świerczewo. Najmniej korzystne warunki panują w zasięgu występowania rynny glacialnej Tanowo – Pilchowo – Szczecin w rejonie ujęcia wody podziemnej Arkonka w Szczecinie oraz jeziora Głębokie gdzie czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu wynosi 5 - 50 lat. Natomiast na północ od jeziora Głębokie w zasięgu występowania rynny glacialnej Tanowo – Pilchowo – Szczecin, czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu wynosi powyżej 500 lat.

Z powyższą grupą zagrożeń związana jest także grupa druga i trzecia, w której mieszczą się wszelkie tereny prowadzenia działalności gospodarczej, w tym związanej z gospodarowaniem odpadów, ich zbieraniem i magazynowaniem. Zagrożeniem mogą być odpady, o których mowa była powyżej, bezpośrednio mają wpływ na stan gleb i wód powierzchniowych, jednak ich infiltracja w głąb może zagrozić również jakości wód podziemnych, czego efektem może być ognisko zanieczyszczeń wykryte w zupełnie innym rejonie.

Kolejna grupa to zagrożenia płynące z rolnictwa. Problemem przy poborze wody z utworów czwartorzędowych może być łatwość zanieczyszczenia warstwy wodonośnej oraz potrzeba uzdatniania ze względu na zwiększoną zawartość związków żelaza i manganu przypadku zdecydowanej większości ujęć. Istotnym zagrożeniem dla jakości ujmowanych wód stanowi wzrost zawartości związków azotu w wodzie, spowodowany głównie nieprawidłowościami w stosowaniu nawozów. Niewykorzystane w procesach produkcji nawozy oraz środki ochrony roślin czy też pestycydy infiltrują w głąb ziemi, stwarzając istotne źródła zanieczyszczenia przede wszystkim w rejonach zasilania wód podziemnych. Do tej pory na terenie analizowanej jednostki nie wyznaczono obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu.

Istotnym zjawiskiem wpływającym negatywnie na jakość wód podziemnych jest zagrożenie tych wód zasoleniem. Zasolenie to ma lokalnie charakter naturalny związany z ascencją wód zasolonych z podłoża jurajskiego w strefach drenażu do wód powierzchniowych (Dolna Odra – Szczecin, Police). Naturalne procesy migracji wód zasolonych wzmagają się na obszarach intensywnej eksploatacji, stanowiąc istotne zagrożenie dla stanu ilościowego i chemicznego zasobów wód (Police).

2.4.2. STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB (ŚRODOWISKA GRUNTOWO-WODNEGO)

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej oraz działalności gospodarczej związanej z gospodarowaniem odpadami. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Gminy Wolsztyn można zaliczyć:

- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary, na których prowadzona jest eksploatacja surowców,
- obszary prowadzenia melioracji gruntów,
- obszary zajmowane pod zabudowę,
- obszar składowiska odpadów,
- obszar nielegalnego składowania odpadów,
- obszary prowadzenia intensywnej działalności gospodarczej, w tym przemysłowej.

Podstawowym źródłem przekształceń gleb Powiatu jest działalność człowieka związana z rozbudową zabudowy na cele mieszkalnictwa oraz działalności gospodarczej. Powoduje to zmianę struktury gleb. Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogennych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest także rolnicze użytkowanie, w tym na terenach ogrodów działkowych. Może ona powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez, a tym samym powodować powstawanie braków w zawartości składników przyswajalnych (dostępnych dla roślin) w glebie. Natomiast przedostawanie się fosforu i azotu do wód powierzchniowych może powodować ich eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku.

Dla gleb Powiatu problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są

takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Z terenów utwardzonych odprowadzane są do ziemi wody opadowe i roztopowe. Mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych powinny być jednak separatory i inne filtry oraz osadniki.

Dodatkowo gleby mogą zostać zanieczyszczone substancjami chemicznymi, ze względu na aktualnie funkcjonujące zakłady produkcyjne bądź działające w przeszłości, a także podczas prowadzenia prac budowlanych.

Podczas prac budowlanych związanych z przebudową drogi wojewódzkiej nr 114 na odcinku Trzebież – Police (u zbiegu ulic Kościuszki i Jasienickiej w Policach), w rejonie mostu nad kanałem i budowanego ronda doszło do uwolnienia do cieku wodnego substancji ropopochodnej. Przedmiotowy ciek wodny jest kanałem, częściowo odkrytym dochodzącym do rzeki Łarpia, który w rejestrze gruntów został oznaczony symbolem „W”, a więc należy go zaliczać do wód powierzchniowych, dla których obowiązują wartości graniczne zanieczyszczeń przedstawione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2014 poz. 1482). Prawdopodobnie kanał ten bierze swój początek na terenie byłej, niemieckiej fabryki benzyny syntetycznej, wybudowanej przed II wojną światową (rozpoczęcie budowy datowane jest na 1937 r.), w której prowadzono między innymi reforming, kraking i destylację węgla i prawdopodobnie pełni on funkcję kanału odwadniającego tereny niemieckich zakładów chemicznych w Policach. Nie zachowały się mapy ani plany terenu fabryki, które mogłyby potwierdzić trasę przebiegu przedmiotowego kanału w części podziemnej. Kierunek przepływu wody w przedmiotowym kanale jest zmienny i uzależniony od poziomu wód jaki panuje na rzece Odra i Łarpia.

Ujawnione zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi zlokalizowane w granicach działek nr: 122 i 1973/41 z obrębu Nr 7 Police, znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie dwóch obszarów chronionych objętych Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000 (odległości do niżej wymienionych obszarów wynoszą odpowiednio 263,73 m i 1,71 km). Chodzi o obszar: PLH320015 Police-kanały oraz PLH320018 Ujście Odry i Zalew Szczeciński.

Źródło pochodzenia zanieczyszczenia początkowo nie było znane. Jego uwolnienie z dna kanału zbiegło się w czasie z końcowym etapem prac modernizacyjnych drogi wojewódzkiej nr 114, która przebiega bezpośrednio nad kanałem. Ujawniona substancja nosiła znamiona ropopochodnej, charakteryzującej się czarną intensywną barwą i mazistą konsystencją. Towarzyszył jej nieprzyjemny duszący, zarazem silny i ostry zapach charakterystyczny dla tego typu związków.

W okresie wiosennym (maj 2013 r.) na powierzchni wody stwierdzono liczne rozległe grube lepkie czarne plamy substancji oraz zaobserwowano samoistne jej wypływanie z dna kanału. W dokumentacji projektowej modernizacji drogi wojewódzkiej nie potwierdzono faktu, aby podczas wierceń wykonanych przed modernizacją drogi i w wierceniach archiwalnych terenu zaobserwowano osady zanieczyszczone substancjami ropopochodnymi.

Badania substancji przez laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie w wodzie i próbkach gleby wykazały 11 - krotne przekroczenie dla indeksu olejowego, które wynosiło 2,2 mg/l przy wartości granicznej dla wód powierzchniowych wynoszącej 0,2 mg/l. Wyniki badań gleby w zakresie zawartości oleju mineralnego w badanych próbkach nie wykazały przekroczeń, wykazały natomiast duże przekroczenia dla wybranych wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, tj. naftalenu, antracenu i fluorantenu. Najwyższe wartości odnotowano w próbce gleby pobranej z dna kanału, w szczególności w zakresie zawartości naftalenu. Zawartość naftalenu w tej próbce wyniosła 47 526 mg/kg s.m, przy maksymalnej dopuszczalnej wartości 50 mg/kg s.m. Na podstawie dalszych analiz w pobranych próbkach wody i gleby stwierdzono występowanie węglowodorów alifatycznych oraz węglowodorów aromatycznych. Ostatecznie zanieczyszczenia nie dało się zidentyfikować. Otrzymane widmo porównano również do widma mazutu i widma smoły pogazowej. Stwierdzono duże podobieństwo do obu widm, co potwierdza organiczną formę zanieczyszczenia. Większe podobieństwo do widma smoły pogazowej i uzyskane wyniki z analizy chromatograficznej mogą potwierdzać, iż zanieczyszczenie pochodzi z dawnej fabryki benzyny syntetycznej.

Z uwagi na problemy w identyfikacji skali problemu związanego z zanieczyszczeniem, a także wagę zdefiniowania zakresu i poziomu zanieczyszczenia środowiska gruntowego i wodnego oraz ustalenia najbardziej prawdopodobnych jego ognisk, ustalono, iż konieczne będzie podjęcie prac związanych ze wstępnym rozpoznaniem zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi we wskazanym rejonie.

W ramach współpracy Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy w Szczecinie w 2013 roku przeprowadził rozpoznanie warunków hydrogeologicznych w miejscu zdarzenia. Z przedłożonego sprawozdania z wykonanych analiz i prac wynika, że „wody kanału odwadniającego, w rejonie którego stwierdzono zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi, drenują wody podziemne”. Stwierdzono także, że w miejscu zanieczyszczeń nie istnieje zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych na większą skalę. Jednocześnie, nie wyklucza się obecności zanieczyszczeń w strumieniu wód podziemnych przepływających zgodnie z przepływem wód powierzchniowych w kierunku do Odry, bezpośrednio pod korytem Kanału. Jednakże, z uwagi na ograniczoną możliwość rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w warstwie wodonośnej, nie powinny stanowić one istotnego zagrożenia dla wód podziemnych.

Aby uniemożliwić ewentualną migrację wycieku podjęto prace związane z likwidacją zanieczyszczenia w zakresie jego usunięcia z powierzchni wody oraz linii brzegowej wraz z zanieczyszczoną roślinnością i gruntem. Dzięki wsparciu finansowemu Wojewody Zachodniopomorskiego możliwe było podjęcie działań doraźnych związanych z likwidacją zanieczyszczenia kanału uchodzącego do rzeki Łarpia i terenów przyległych.

Wykonawcą usługi związanej z bieżącym usunięciem zanieczyszczenia z powierzchni wody i linii brzegowej była „SINTAC – Polska” Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Wykonawca w dniach 20 – 22 listopada 2013 r. przeprowadził prace polegające na: zebraniu specjalistycznym sprzętem zanieczyszczeń olejowych z powierzchni wody, oczyszczeniu brzegów kanału z zanieczyszczeń, zdjęciu i oczyszczeniu dotychczasowej zapory zabezpieczającej przegradzającej kanał, zabezpieczeniu powierzchni wody środkami sorpcyjnymi. W wyniku przeprowadzonych prac zebrano, przetransportowano i przekazano do unieszkodliwienia odpad w postaci zaolejonej ziemi o kodzie 17 05 03* w ilości 2,250 Mg, a także zaolejone odpady organiczne o kodzie 16 03 05* w ilości 0,910 Mg.

Po przeprowadzeniu prac mających na celu zlikwidowanie widocznego zanieczyszczenia, zaobserwowano jej dalsze uwalnianie się z dna i osadzanie na roślinności po obu brzegach kanału oraz ułożonych w poprzek kanału zaporach sorpcyjnych.

Nie poprzestając na powyższych działaniach, mając na względzie wagę problemu oraz ewentualne skutki dla środowiska, Starosta Policki wystąpił do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie z wnioskiem o objęcie programem likwidacji „bomb ekologicznych” zadania związanego z likwidacją zanieczyszczenia środowiska substancjami ropopochodnymi nazwanego „KANAŁ – STARA FABRYKA POLICE”. Był to warunek niezbędny do ubiegania się o uzyskanie wsparcia finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, w ramach programu priorytetowego 2.2. „Ochrona powierzchni ziemi” – Część I) Przedsięwzięcia wskazane przez GIOŚ – „bomby ekologiczne”.

Na podstawie analizy danych historycznych, materiałów sozologicznych, geologicznych i hydrogeologicznych dotyczących zagospodarowania terenu badań działek w rejonie kanału rzeki Łarpia w Policach oraz najbliższego ich otoczenia, poprzez wykonanie szeregu prac terenowych, w tym sondowań sozologicznych badanego terenu oraz przeprowadzenie badań geofizycznych, a także wykonanie akredytowanego poboru próbek gruntu i wody do badań laboratoryjnych oraz przeprowadzenie analiz pobranych próbek wody i gruntu w laboratorium, powstała dokumentacja, z której wynika co następuje.

Ponadnormatywne zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi badanego terenu wykryto:

- 1) w wodzie części kanału Łarpia na odcinku od ujścia kanalizacji podziemnej do bariery powierzchniowej zainstalowanej po wschodniej części przepustu kanału pod ulicą Jasienicką;
- 2) w osadach dennych na całej długości części kanału w rejonie badań;
- 3) w gruncie na głębokości od 0 do 2 m ppt i wodach gruntowych w ograniczonym obszarze o szacunkowej powierzchni około 545 m², zlokalizowanym na północnym brzegu kanału Łarpia, około 220 m na wschód od przepustu kanału pod ulicą Jasienicką.

Źródłem zanieczyszczeń wykrytych w wodzie kanału i jego osadach dennych są wody deszczowe napływające z systemu kanalizacji dawnej wytwórni paliw syntetycznych *Pölitz Hydrierwerke AG*. Źródło to ma charakter historyczny.

Prawdopodobnym źródłem zanieczyszczeń ziemi i wód gruntowych rejonu północnego brzegu wschodniej części kanału Łarpia jest zamierzony lub przypadkowy wyciek płynnych węglowodorów z mobilnych zbiorników.

Oprócz oceny stanu środowiska gruntowo-wodnego terenu objętego zanieczyszczeniem sporządzono także:

- warianty rekultywacji badanego terenu, w tym także w ramach wariantu zerowego, z uwzględnieniem oceny zagrożenia dla zdrowia ludzi i stanu środowiska,
- projekt planu remediacji badanego terenu,
- kosztorys inwestorski remediacji badanego terenu.

Ponadto wskazano możliwe ścieżki postępowania administracyjnego związanego z przeprowadzeniem remediacji badanego terenu.

Z treści dokumentacji jednoznacznie wynika, że źródło zanieczyszczenia wód kanału Łarpia i jego osadów dennych jest nadal aktywne (kanalizacja deszczowa nieistniejącej fabryki paliw syntetycznych). Wskazano także, że przeprowadzenie prac remediacyjnych zanieczyszczonego terenu będzie zasadne wówczas, gdy wykazane źródła zanieczyszczeń zostaną wyeliminowane. W przeciwnym wypadku osiągnięty efekt ekologiczny (doprowadzenie stężeń substancji zanieczyszczających wody kanału do oczekiwanego

poziomu) utrzyma się jedynie przez pewien czas, względnie w ogóle może nie zostać osiągnięty.

Dysponując rozpoznaniem środowiska gruntowo-wodnego dla obszaru ujawnionego zanieczyszczenia, które zostało zidentyfikowane jako historyczne, niezbędne jest podjęcie działań właściwych dla takiego charakteru zanieczyszczenia. Chodzi o procedurę przewidzianą przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, dotyczącą zanieczyszczeń historycznych. Sprawa ta jest aktualnie analizowana pod kątem zgłoszenia właściwemu organowi, tj. Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie faktu stwierdzenia zanieczyszczenia historycznego, w celu podjęcia odpowiednich działań.

2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU

Powiat Policki może znaleźć się w strefie, w której mogą wystąpić negatywne skutki wynikające ze zmian klimatu. Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020², do najważniejszych negatywnych skutków zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne).

Zagrożenia klimatycznych nie można rozpatrywać w skali lokalnej, a raczej na poziomie stref, czy regionów. Mimo to można stwierdzić, że w najbliższych latach na obszarze Powiatu, jak i całego kraju można spodziewać się wzrostu okresów upalnych, spadek liczby dni z okresami mroźnymi. W konsekwencji można spodziewać się wzrostu częstotliwości opadów ulewnych.

Na terenie Powiatu w latach 1998 - 2010 nie odnotowano występowania trąb powietrznych, jednak w dłuższej skali czasowej zjawisk takich wykluczyć nie można.

Zjawisko takie zostało jednak stwierdzone w Gryfinie w dniu 10 czerwca 2010 r., w miejscowości Chociwel w dniu 21 sierpnia 1999 r. oraz w Świnoujściu w dniu 19 sierpnia 2010 r., dlatego zjawisk tego rodzaju nie można wykluczyć. W pasie od Jastarni na północy, przez Jastrzębią Górę, Wierzchowo, Kołobrzeg, aż do Gryfina notuje się sporadycznie występowanie tych ekstremalnych zjawisk pogodowych.

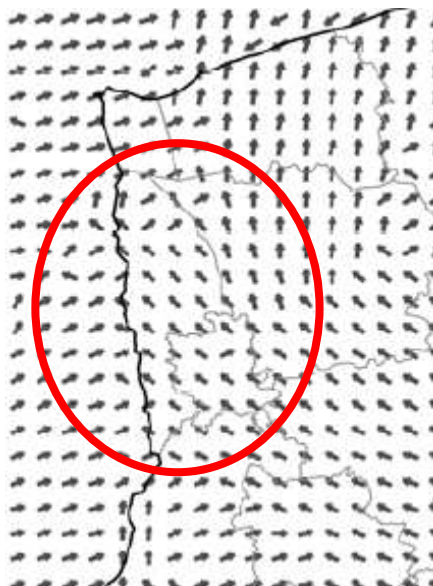
W przypadku obszaru tej jednostki, w skali lokalnej można jedynie mówić o zmianach topoklimatu. Obszary, na których występuje zagęszczenie zabudowy, czyli np. miasto Police zagrożone są wzrostem koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego. W związku z tym miasto powinno podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii.

2.4.4. STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Ze względu na bliskość analizowanej jednostki względem Szczecina oraz niewątpliwym wpływem i napływem zanieczyszczeń nad obszar Powiatu, dla oceny jakości powietrza zostaną także przytoczone dane dla aglomeracji szczecińskiej.

O ile w województwie przeważają wiatry zachodnie, to lokalnie z kierunku Szczecina do Polic w roku 2014 przeważały wiatry z kierunków południowo – wschodnich, tak więc znad aglomeracji napływały znaczne ilości zanieczyszczeń. Podobnie znad wschodnich krańców Niemiec.

² Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf

Ryc. 9. Dominujący kierunek wiatrów w roku 2014

Źródło: WIOŚ

W roku 2014 na terenie Powiatu nie było prowadzonych badań monitoringowych jakości powietrza, nie zlokalizowano tu punktów pomiarowych w skali województwa.

Tabela 10. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia w roku 2014

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia											
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP
aglomeracja szczecińska	PL3201	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C
miasto Koszalin	PL3202	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C
strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C

Źródło: WIOŚ

Tabela 11. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin w roku 2014

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń ochrona roślin		
		SO ₂	NO _x	O ₃
strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A

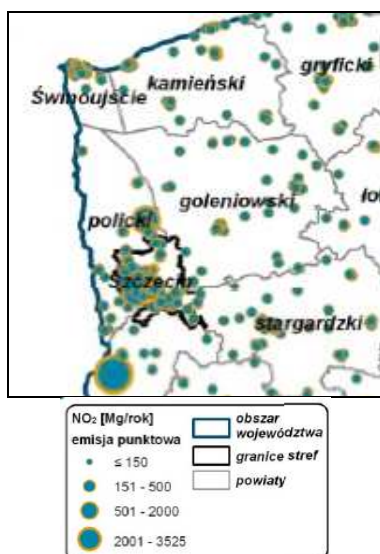
Źródło: WIOŚ

Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia oraz ochrony roślin przeprowadzona w roku 2014 dla zanieczyszczeń, takich jak: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i tlenek azotu, ozon, benzen, tlenek węgla, metale (ołów, arsen, nikiel i kadm) nie wykazała przekroczeń, zatem zachowane są kryteria czystości powietrza ustanowione w tym zakresie.

O przekroczeniach takich elementów jak benzo(a)piren oraz pył PM10 będzie mowa w dalszej części. Przypisanie całej strefie zachodniopomorskiej klasy C dla benzo(a)pirenu nie oznacza, że przekroczenie poziomu docelowego tego zanieczyszczenia występuje na

całym obszarze strefy. Oznacza to, że na obszarze strefy zachodniopomorskiej są miejsca wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza, w celu przywrócenia obowiązujących standardów.

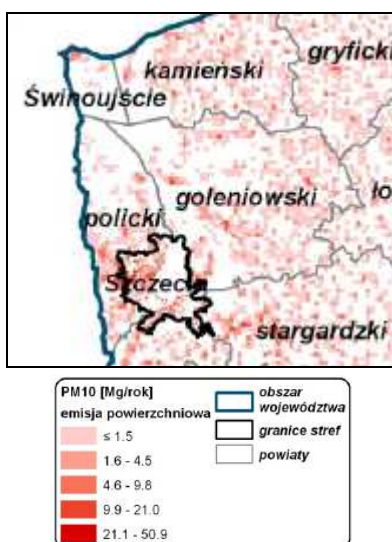
Kolejne ryciny i tabele będą zawierały informacje o zbiorczych wielkościach zmierzonych emisji powierzchniowych, punktowych i liniowych na terenie aglomeracji szczecińskiej i Powiatu Polickiego (na podstawie sprawozdań, przekazanych przez użytkowników środowiska Marszałkowi Województwa Zachodniopomorskiego i Zachodniopomorskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz danych o emisji napływowej z terenów przygranicznych Niemiec – Meklemburgia - Pomorze Przednie, Brandenburgia).

Ryc. 10. Emisja punktowna NO₂ w roku 2014
Źródło: WIOŚ

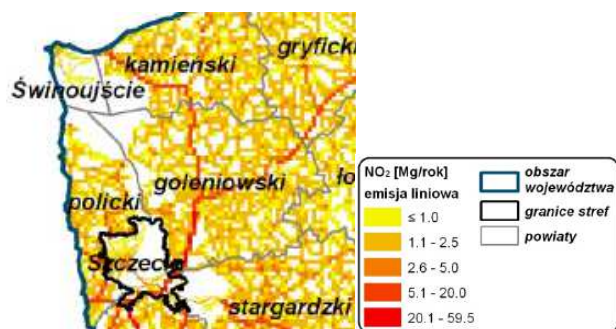
Ryc. 11. Emisja punktowna PM10 w roku 2014
Źródło: WIOŚ

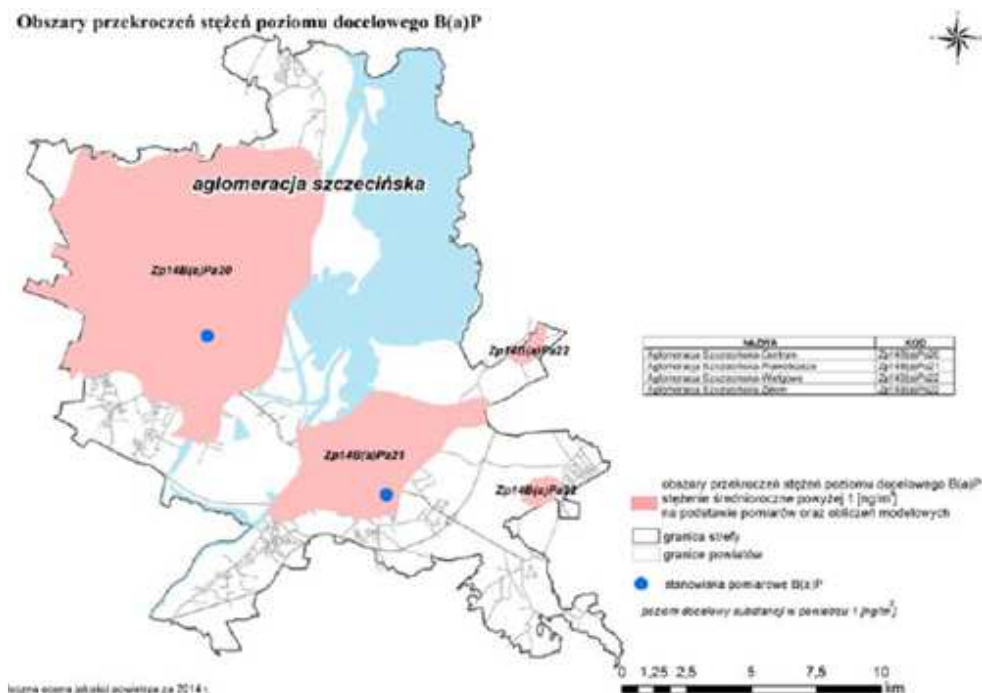
Ryc. 12. Emisja powierzchniowa PM10 w roku 2014
Źródło: WIOŚ

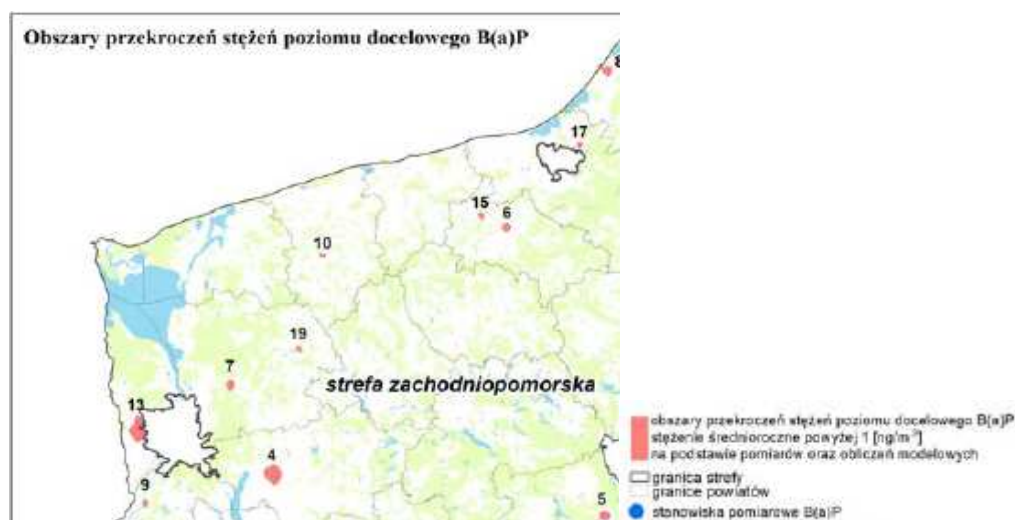
Ryc. 13. Emisja powierzchniowa B(a)P w roku 2014
Źródło: WIOŚ

Ryc. 14. Emisja liniowa NO₂ w roku 2014

Źródło: WIOŚ

Ryc. 15. Obszary przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w roku 2014 w aglomeracji
szczecińskiej (bezpośrednio przy wschodniej granicy z Powiatem)

Źródło: WIOŚ

Ryc. 16. Obszary przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w roku 2014 na tle
województwa

Źródło: WIOŚ

W roku 2014 na podstawie wyników pomiarów rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń wskazano na terenie Powiatu obszary z przekroczeniami normatywnych stężeń benzo(a)pirenu. Wśród nich są miejscowości: Dobra, Wołczkowo, Mierzyn, Bezrzecze, Przecław, Stobno, Dołuje, Skarbimierzyce oraz Warzymice (obszar gmin Dobra i Kołbaskowo).

W przypadku drugiego problemowego zanieczyszczenia - pyłu PM₁₀, w dotychczasowych ocenach jakości powietrza, w tym w ocenie za 2014 r., na obszarze Powiatu Polickiego niezidentyfikowano obszarów z przekroczeniami standardów jakości powietrza obowiązujących dla tego zanieczyszczenia.

Zanieczyszczeniami powietrza są wszelkie substancje gazowe, stałe lub ciekłe, które znajdują się w powietrzu atmosferycznym i nie są jego naturalnymi składnikami. Z zanieczyszczaniem powietrza mamy do czynienia również wtedy, gdy emisja do powietrza jego naturalnych składników powoduje zaburzenie, notowanych od wieloletni, stężeń w atmosferze.

Zanieczyszczenia powietrza, ze wszystkich zanieczyszczeń, są najbardziej mobilne i mogą wpływać na dużych obszarach praktycznie na wszystkie elementy środowiska.

Charakterystyczne zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pochodzą z następujących źródeł:

- w największym stopniu z sektora energetycznego – paleniska oparte na węglu kamiennym i brunatnym, spalanie tworzywa sztucznych, problem niskiej emisji (emisja powierzchniowa),
- przemysł (emisja punktowa),
- dynamicznie rozwijający się transport samochodowy (emisja liniowa).

Ważnym źródłem zanieczyszczeń jest tzw. niska emisja. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Jest to emisja z kominów palenisk domowych, gdzie emitor (komin) odprowadzający spaliny znajduje się na stosunkowo niewielkiej wysokości. Duże ich skupiska tworzą zespoły na obszarze osiedli i dzielnic, w efekcie czego ma się do czynienia z poważnym, lokalnym źródłem zanieczyszczenia powietrza.

Uciążliwość związana z niską emisją jednakże charakteryzuje się wahaniami sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych. Największym problemem jest jednak spalanie odpadów w paleniskach domowych, zwłaszcza tworzyw sztucznych. W samym mieście Police problem niskiej emisji jest co roku ograniczany poprzez podłączanie zabudowań do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej. Ponadto w każdej jednostce montuje się inne źródła ogrzewania, w tym źródła energii odnawialnej oraz modernizuje budynki, ociepla, co ma zmniejszyć zapotrzebowanie na ciepło.

W obszarach zwartej zabudowy obszarów miejskich Powiatu występuje zjawisko kumulacji zanieczyszczeń. Proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń jest tam utrudniony poprzez duże zagęszczenie „niskiej” emisji i brak prawidłowego „przewietrzania”, co jest bardzo uciążliwe. Ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych może być osiągnięte dzięki poniższym działaniom:

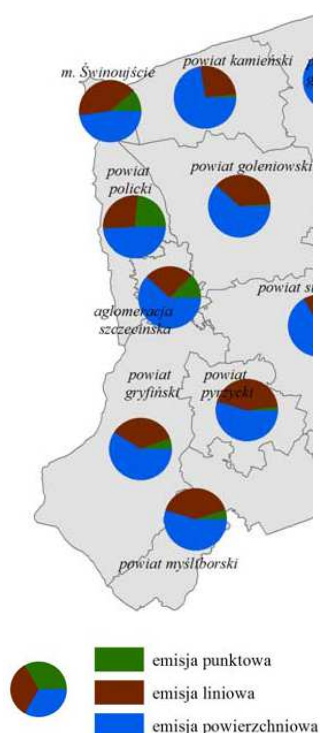
- zmiana sposobu ogrzewania na bardziej ekologiczne (np. zmiana paliwa stałego na paliwa ciekłe lub gazowe, wymiana kotłów węglowych o niskiej sprawności na nowoczesne niskoemisyjne, zmiana ogrzewania na elektryczne),
- wykonanie przyłączy sieci gazowej lub ciepłej do poszczególnych budynków,

- termomodernizacja budynków.

Zmiana nośnika ciepła, dzięki wykorzystywaniu paliw powodujących dużo mniejszą emisję pyłu, prowadzi do redukcji stężeń pyłu na obszarze, gdzie zlokalizowane są źródła „niskiej emisji”. Wymiana starych kotłów węglowych na nowoczesne, opalane wyższej jakości węglem, umożliwia redukcję emisji pyłu PM₁₀ dzięki znaczącej poprawie parametrów procesu spalania.

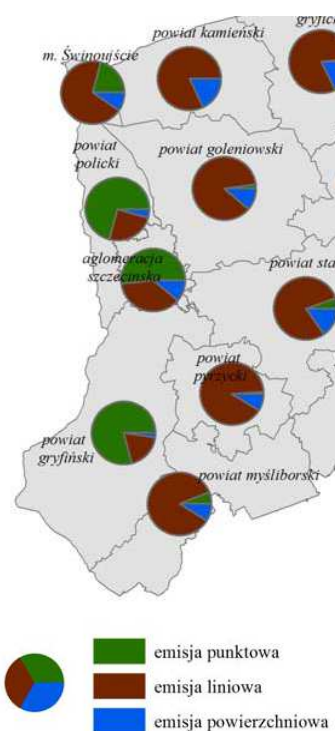
Należy jednak zaznaczyć, iż dzięki temu że na terenie miasta Police funkcjonuje rozwinięty system ciepłowniczy i sieć gazowa na całym terenie jednostki, to ilość zanieczyszczeń jaka emitowana jest podczas produkcji ciepła sieciowego jest znacznie niższa, niż gdyby te same nieruchomości, które obecnie odbierają ciepło sieciowe były ogrzewane przy pomocy indywidualnych źródeł.

W Powiecie Polickim największy udział w łącznej emisji zanieczyszczeń do powietrza ma emisja punktowa, pochodząca głównie z terenu Grupy Azoty Zakłady Chemiczne „Police” SA.

Ryc. 17. Procentowe udziały wszystkich typów emisji w emisji całkowitej PM₁₀

Źródło: WIOŚ

Ryc. 18. Procentowe udziały wszystkich typów emisji w emisji całkowitej NO₂

Źródło: WIOŚ

Niewątpliwie na lokalny stan powietrza mają również wpływ składowiska odpadów Z.Ch. Police. Zakład prowadzi jednak działania minimalizujące wywiewanie pyłów.

Oprócz wpływu na stan powietrza jaki mają Z.Ch. Police, na stan jakości wpływają także inne jednostki, które prowadzą działalność produkcyjną.

Emisja liniowa to emisja pochodząca z ruchu komunikacyjnego. Zalicza się tu zarówno transport drogowy i kolejowy, jak i wodny (śródlądowy i morski). Największe zagrożenie dla środowiska oraz zdrowia ludzi stwarza transport drogowy, który ma coraz większy wpływ na jakość powietrza. Obszarami najbardziej narażonymi na emisję liniową są tereny miejskie, gdzie główne ciągi komunikacyjne zazwyczaj prowadzą przez ich centra. Istotny wpływ na wzrost emisji z transportu drogowego ma wzrost liczby pojazdów

zarejestrowanych w ostatnich latach na terenie Powiatu, co także przekłada się na wzrost natężenia hałasu.

Na wielkość stężeń szkodliwych substancji w powietrzu mają również wpływ emisje napływowe, pochodzące z sąsiednich obszarów. Duże znaczenie ma transgraniczne przemieszczanie zanieczyszczeń z obszaru Niemiec, gdyż na obszarze Powiatu Polickiego przeważają wiatry z kierunków zachodnich i południowych. Na jakość powietrza na danym obszarze, oprócz emisji lokalnych, mają również wpływ emisje napływowe z przygranicznego obszaru landu Meklemburgia – Pomorze Przednie.

2.4.5. STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Jest także jedną z najbardziej charakterystycznych cech terenów urbanizowanych.

Najbardziej uciążliwy³ dla mieszkańców jest hałas komunikacyjny. Klimat akustyczny na tym terenie, w największym stopniu, kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego.

Dla terenu Powiatu opracowane zostały mapy akustyczne, które powstały na bazie prowadzonych pomiarów emisji hałasu. Objęły one gminę Kołbaskowo (w miejscowościach Rajkowo, Przecław i Kołbaskowo) na drogach krajowych i autostradzie. Kolejne ryciny wskazują jakie notowano podczas badań natężenie ruchu, emisję i imisję hałasu oraz jak oceniono stopień narażenia mieszkańców.

Na terenach przyległych do badanych odcinków znajduje się zabudowa sklasyfikowana jako mieszkaniowa jednorodzinna, mieszkaniowa wielorodzinna, mieszkaniowo – usługowa miejscowości Przecław i Kołbaskowo i Radziszewo (poza terenem Powiatu).

Tabela 12. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_{DWN} w Powiecie

wskaźnik L_{DWN}	powiat policki				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,045	0,006	0,003	0,001	0,00007
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,056	0,021	0,005	0	0,001
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,168	0,064	0,016	0	0,003
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

³ zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska - efekt uciążliwy hałasu to negatywne reakcje człowieka bez zauważalnych szkodliwych skutków dla jego zdrowia (taką definicję uciążliwości będzie się również stosować przy ocenie oddziaływań jako uciążliwych w stosunku do innych działań, czy inwestycji)

Tabela 13. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_N w Powiecie

wskaźnik L_N	powiat policki				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	niedobry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,033	0,005	0,003	0,0004	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,094	0,028	0,008	0,001	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,281	0,084	0,024	0,003	0
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

Tabela 14. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} w Powiecie

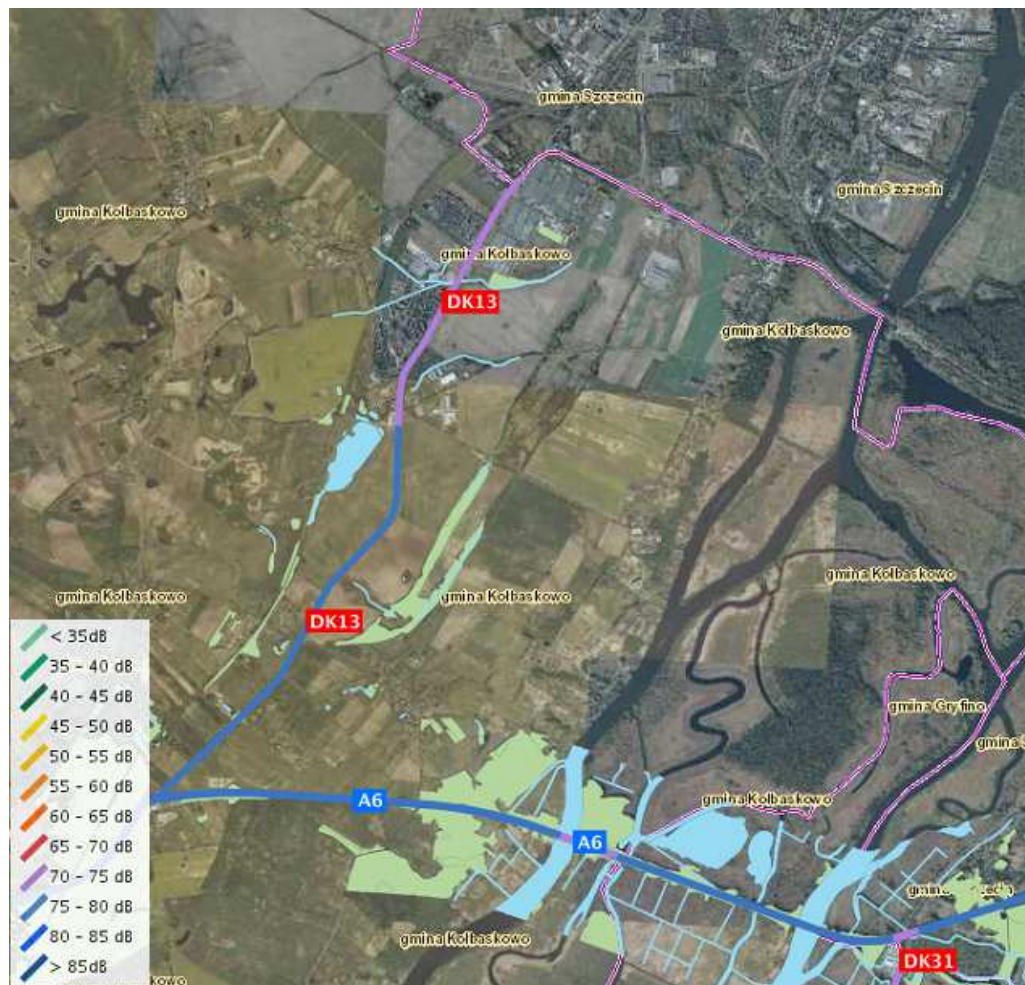
wskaźnik L_{DWN}	powiat policki				
poziomy dźwięku w środowisku	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	70 - 75 dB	> 75 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	3,338	2,071	0,965	0,479	0,402
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,178	0,055	0,022	0	0,001
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,535	0,165	0,068	0	0,003

Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

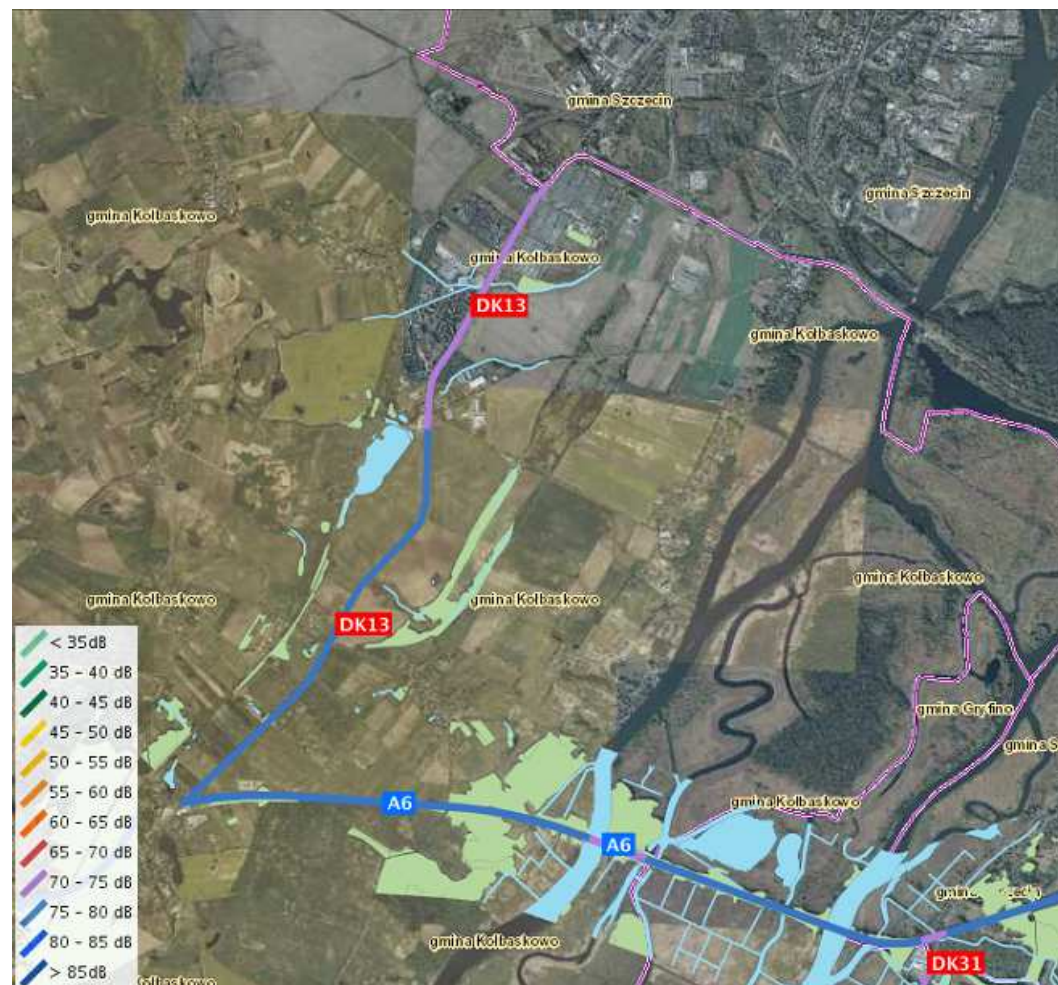
Tabela 15. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N w Powiecie

wskaźnik L_N	powiat policki				
poziomy dźwięku w środowisku	50-55 dB	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	> 70 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	2,821	1,449	0,644	0,342	0,203
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,095	0,028	0,009	0,001	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,284	0,084	0,027	0,003	0

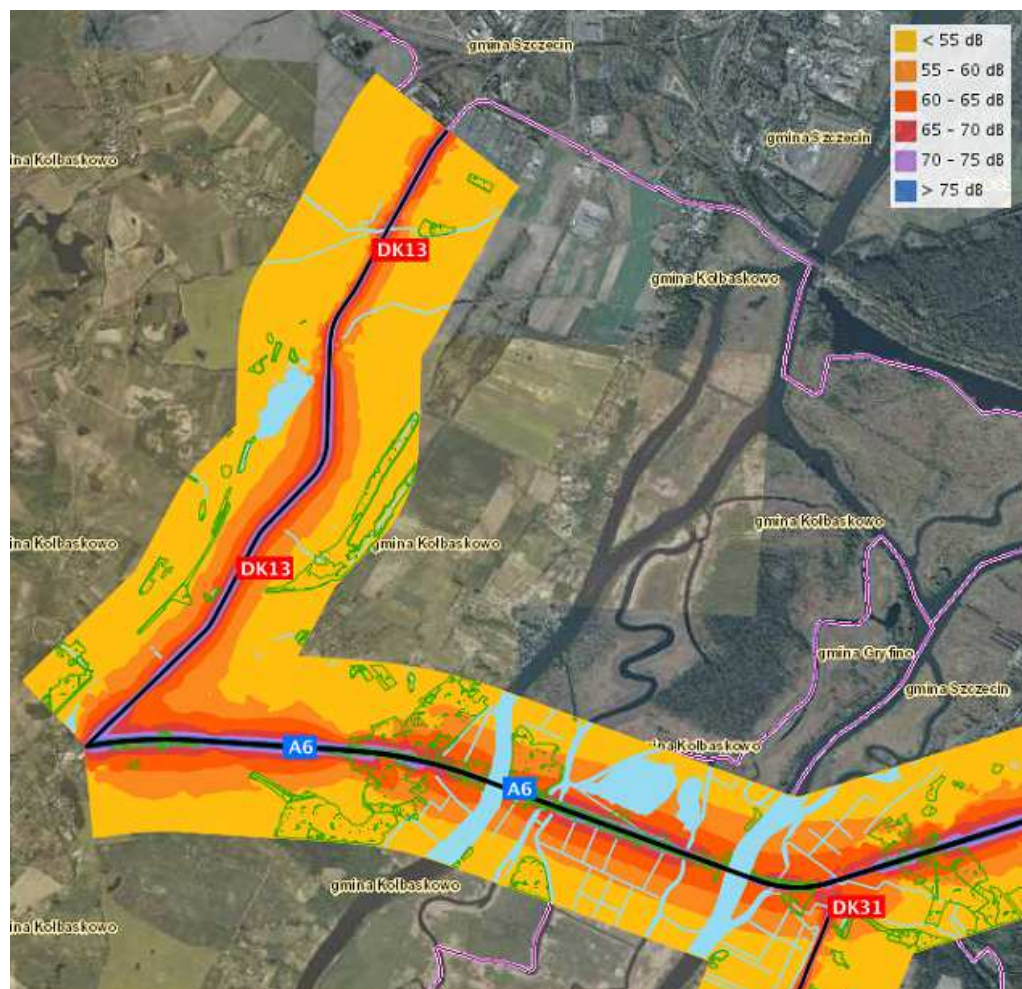
Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

Ryc. 19. Mapa emisji hałasu dla L_{DWN}

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

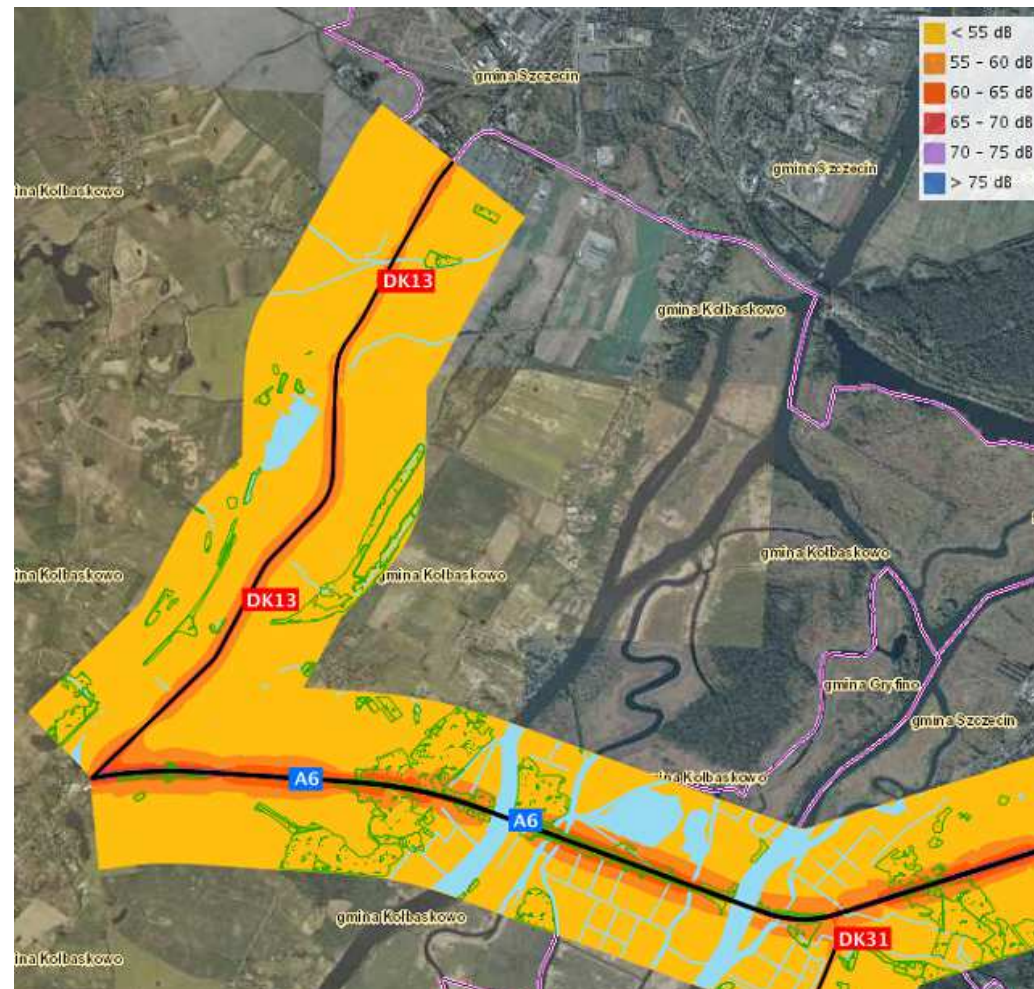
Ryc. 20. Mapa emisji hałasu dla L_N

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

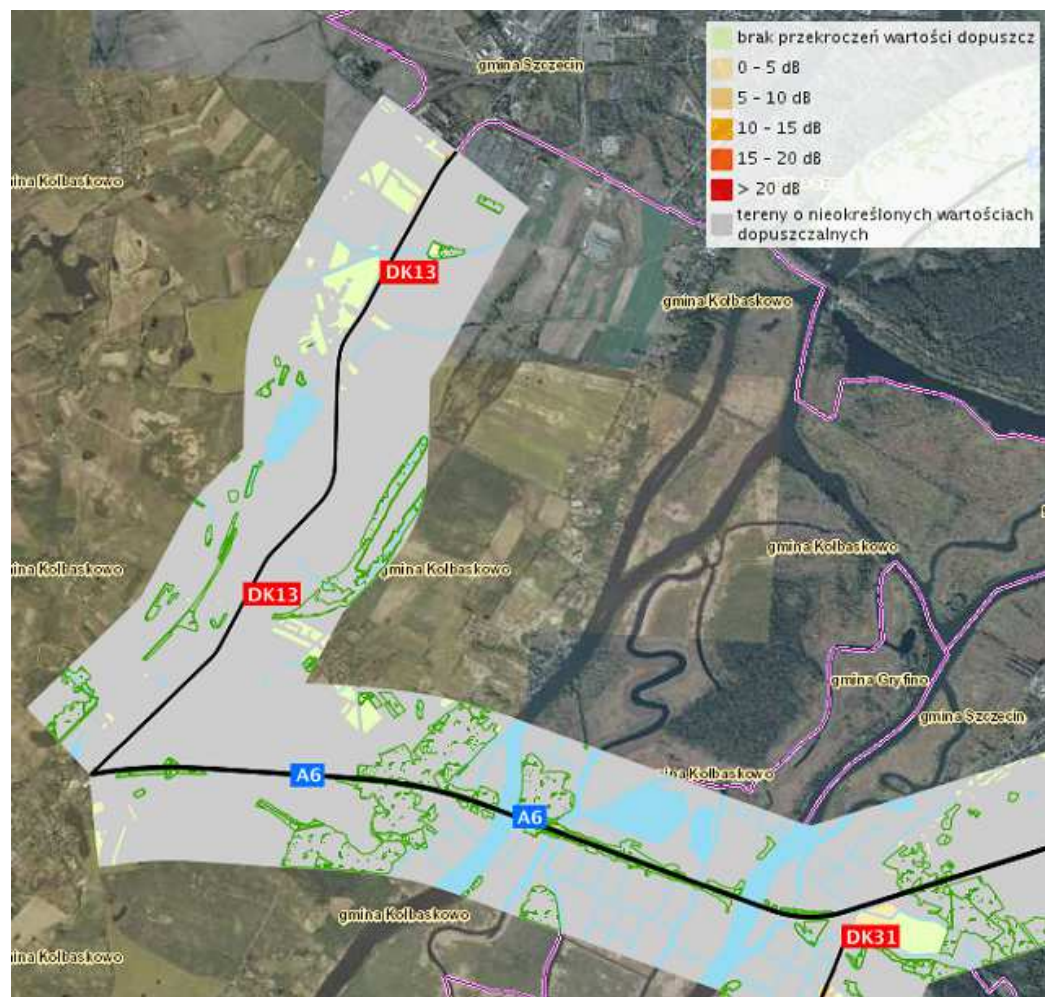
Ryc. 21. Mapa imisji hałasu dla L_{DWN}

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

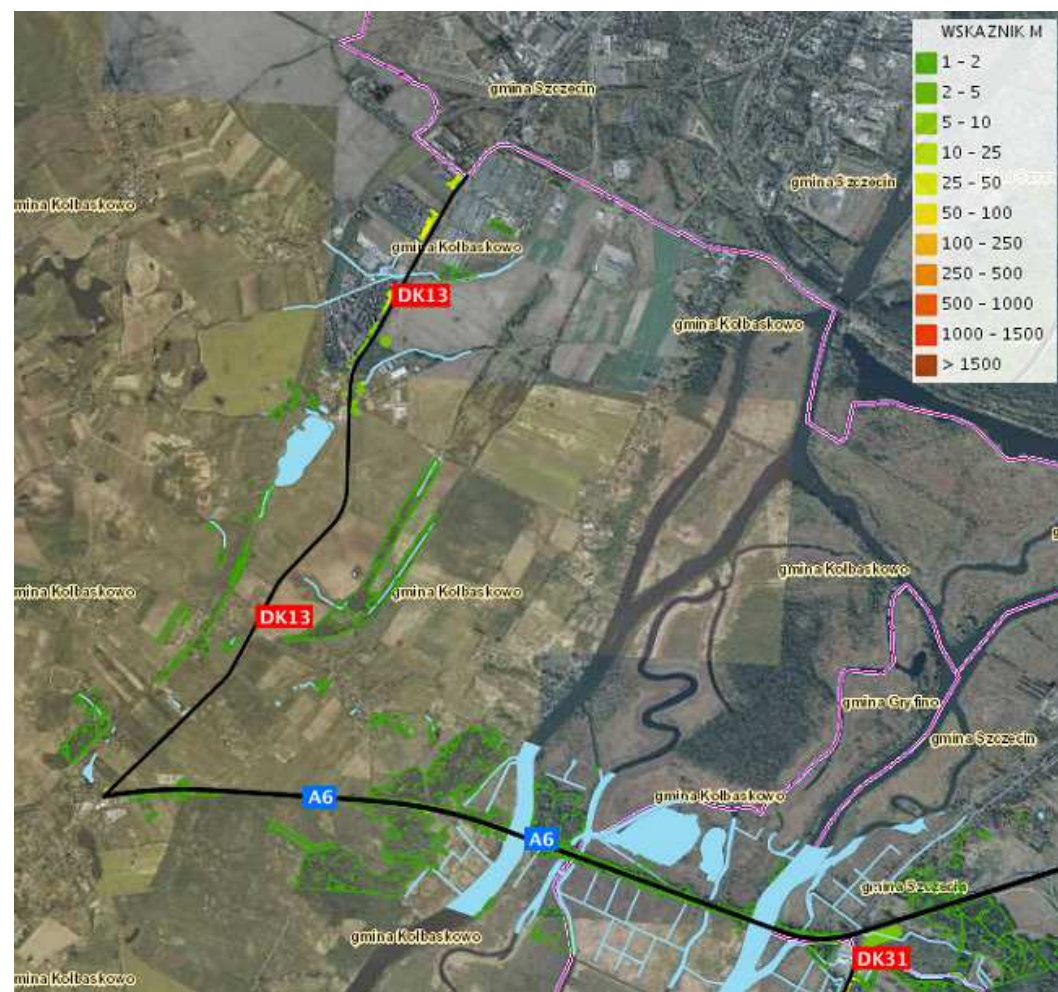

Ryc. 22. Mapa imisji hałasu dla L_N

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

Ryc. 23. Mapa obszarów zagrożonych hałasem
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

Ryc. 24. Mapa rozkładu wskaźnika M^4
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

⁴ wskaźnik M, łączy poziom hałasu na badanym obszarze z liczbą osób narażonych na ten hałas i jest wskaźnikiem społecznego zapotrzebowania na środki ochrony przed hałasem

Z pomiarów natężenia ruchu wykonanych na głównych drogowych szlakach komunikacyjnych w okresie 2005 – 2010 wynika utrzymanie poziomu natężenia ruchu na autostradzie A6 oraz drodze krajowej nr 10 na takim samym poziomie. Pomiary wskazują natomiast na wzrost natężenia ruchu na drodze nr 13 ze Szczecina do węzła z autostradą A6 o 38 % oraz duży 107 % wzrost ilości pojazdów na odcinku od Kołbaskowa do granicy w miejscowości Rosówek. Wzrost ten spowodowany jest otwarciem granicy dla ruchu lokalnego oraz osiedlaniem się obywateli RP w bliskiej odległości od granicy po stronie niemieckiej. Oznacza to pogorszenie klimatu akustycznego na głównej trasie przelotowej przez miejscowość Kołbaskowo.

Na kolejnych stronach umieszczono wyniki badań natężenia ruchu na drogach Powiatu, w tym: powiatowych, wojewódzkich oraz krajowych i autostradzie.

Tabela 16. Wyniki GPR dla dróg na terenie Powiatu Polickiego

Numer drogi	Opis odcinka				Pojazdy samochod. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych						
	Pikietaż		Długość (km)	Nazwa		Motocykle	Sam. osob. Mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
	Pocz.	Końc.							bez przycz.	z przycz.		
114	0,0	23,3	23,3	Nowe Warpno - Trzebież	750	8	610	87	18	10	11	6
114	23,3	30,0	6,7	Trzebież - Jasienica	3586	90	3252	158	29	11	39	7
114	30,0	37,0	7,0	Jasienica - Police	5751	144	5089	282	69	46	109	12
114	37,0	42,4	5,4	Police - Tanowo	5331	80	4484	421	133	117	85	11
115	12,2	18,5	6,3	Szczecin - Tanowo	6602	66	5890	323	125	112	79	7
115	18,5	30,9	12,4	Tanowo - Dobieszczyń	1314	26	1213	54	7	7	4	3
A6	0,0	2,4	2,4	granica Państwa – Kołbaskowo	7251	25	5111	538	189	1 338	50	0
A6	2,4	9,3	6,9	Kołbaskowo – Radziszewo	9958	36	6945	1 075	341	1 532	29	0
A6	9,3	21,6	12,3	Radziszewo – Szczecin Kijewo	15447	44	11505	1 694	422	1 749	33	0
10	0,0	8,1	8,1	Lubieszyn - Szczecin	8 045	39	6 514	686	185	536	81	4
13	5,6	12,1	6,5	Szczecin - Kołbaskowo	10 990	62	9 223	922	234	485	61	3
13	12,1	16,6	4,5	Kołbaskowo - Rosówek	3 614	27	3 369	164	15	11	23	5

Źródło: Wyniki GPR 2010

Tabela 17. Natężenie ruchu na drogach powiatowych na terenie Powiatu Polickiego

Nr drogi	Odcinek	Początek	Koniec	Ulice	Omówienie
3914Z	Szczecin – Przęsocin – Police	9+116	13+553	m. Przęsocin – ul. Szczecińska m. Police – ul. Asfaltowa i ul. Wojska Polskiego	W miejscowości Przęsocin stwierdzono bardzo wysokie natężenie ruchu kołowego. W pierwszy dzień badań doliczono się łącznie 10 166 pojazdów, natomiast podczas drugiego pomiaru łącznie 10 426 pojazdów - rowery - SDR 38 [poj./dobę] - motocykle – SDR 114 [poj./dobę] - samochody osobowe – SDR 16 352 [poj./dobę] - samochody dostawcze – SDR 2 091 [poj./dobę] - samochody ciężarowe bez przyczep – SDR 388 [poj./dobę] - samochody ciężarowe z przyczepami – SDR 947 [poj./dobę] - autobusy – SDR 634 [poj./dobę] - ciągniki rolnicze – SDR 28 [poj./dobę]
3927Z	Szczecin – Ustowo – Kurów – Siadło Górne	0+000	7+101	b.d.	Wyniki - motocykle – SDR 13 [poj./dobę] - samochody osobowe – SDR 2 505 [poj./dobę] - samochody dostawcze – SDR 152 [poj./dobę] - samochody ciężarowe bez przyczep – SDR 58 [poj./dobę] - samochody ciężarowe z przyczepami – SDR 13 [poj./dobę] - autobusy – SDR 22 [poj./dobę] - ciągniki rolnicze – SDR 5 [poj./dobę].

Źródło: Wydział Komunikacji, Transportu i Dróg Starostwa Powiatowego w Policach

Na lokalną ludność oddziałuje również hałas pochodzenia kolejowego. Obecnie większość połączeń na terenie Powiatu stanowią transporty towarowe obsługujące Grupę azoty Zakłady Chemiczne „Police” SA. W ostatnich latach nastąpił spadek znaczenia transportu kolejowego, a co za tym idzie obniżenie niekorzystnego wpływu akustycznego spowodowanego ruchem pociągów.

Pozostała część transportu kolejowego jaka odbywa się na terenie Powiatu, to ruch pociągów w gminie Kołbaskowo, gdzie w ostatnich latach nastąpił jego nieznaczny wzrost spowodowany uruchomieniem międzynarodowych linii regionalnych, obsługujących pasażerów z obszarów przygranicznych. Są to szynowe składy osobowe o niewielkiej długości napędzane silnikami spalinowymi.

Miejscowościami Powiatu, które w największym stopniu narażone są na wpływ akustyczny związany z ruchem taboru kolejowego są: Police, Stobno, Rajkowo, Warzymice, Smętowice oraz Kołbaskowo.

2.4.6. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Zagrożenie w postaci wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w Policach jest wysokie. Spośród zakładów objętych szczególnym nadzorem prewencyjnym na terenie Powiatu Polickiego, tym samym do zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej zaliczono Grupę Azoty Zakłady Chemiczne „Police” SA. Zagrożenia jakie mogą wystąpić na terenie zakładu to: skażenie toksyczne gazami pożarowymi, skażenie ekologiczne, pożar i wybuch. W Zakładach wykorzystywane są następujące substancje: amoniak, woda amoniakalna, benzyna, chlor, ditlenek siarki, kwas azotowy, kwas

fluorowodorowy, metan, olej napędowy, propan-butan, tri tlenek siarki, wodór, substancje toksyczne. W roku 2014 miał miejsce wyciek kwasu siarkowego ze zbiornika do tacy zabezpieczającej zbiornik. Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Policach oceniła jednak to zdarzenie jako miejscowe zagrożenie lokalne.

Oprócz tego zakładu czynności kontrolne Straż Pożarna, zgodnie z art. 269 ustawy Prawo ochrony środowiska prowadziła również w zakładach:

- Operator Logistyczny Paliw Płynnych Baza Paliw nr 7 w Trzebieży – zakład dużego ryzyka (wykorzystuje produkty destylacji ropy naftowej),
- MESSER Polska Oddz. Police – zakład zwiększonego ryzyka (wykorzystuje: aceton, amoniak, acetylen, tlen oraz węgiel wapnia),
- J&S ENERGY Stobno - zakład zwiększonego ryzyka (wykorzystuje produkty destylacji ropy naftowej).

Innym typem zagrożeń na terenie Powiatu są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Biorąc pod uwagę wymienione czynniki, za potencjalne źródło awarii można zatem uznać również ciągi komunikacyjne oraz stacje paliw jako miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami ropopochodnymi dla gleb i wód.

Skutkami zagrożenia pożarowego ze strony awarii na tego typu obiektach są zagrożenie życia i zdrowia oraz straty w gospodarce. W przypadku wystąpienia pożarów i wybuchów zbiorników niezbędna jest ewakuacja zamieszkałej w pobliżu ludności. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się jako prawdopodobne.

Przez teren Powiatu przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia, które w razie awarii lub innych nieprzewidzianych zdarzeń mogą stać się potencjalnymi źródłami zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. Obecność na terenie analizowanej jednostki gazociągów stwarza także zagrożenie pożarowe, a nawet wybuchowe. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się również jako prawdopodobne. Względem istniejącej sieci należy zachować obowiązujące odległości podstawowe lokalizacji obiektów terenowych. Lokalizacja wszelkich obiektów bliżej niż w ustalonych odległościach podstawowych, wymaga uzgodnienia z właściwym zarządcą sieci. Dla gazociągów układanych w ziemi i nad ziemią powinny być wyznaczone, na okres eksploatacji gazociągu, strefy kontrolowane, w obrębie których nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Szerokość wymienionych stref obecnie reguluje rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 640).

2.4.7. STAN I ZAGROŻENIA POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Istotnym problemem jest oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na stan środowiska przyrodniczego oraz zdrowie ludzi. Brak jest wiarygodnych informacji na temat oddziaływania na zdrowie i środowisko przy ekspozycjach długoletnich na promieniowanie elektromagnetyczne.

Na terenie Powiatu zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowych. Emisja pól elektromagnetycznych z tych instalacji nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, gdyż działają one w przestrzeni niedostępnej dla ludności i ich wartość emisji mieści się w granicach dopuszczalnych, co potwierdzają pomiary akredytowanych laboratoriów.

Stacja bazowa znajdująca się w obszarze zabudowanym emituje pole elektromagnetyczne o znacznie mniejszej mocy, niż stacja bazowa zlokalizowana w terenie otwartym. Osoby przebywające bezpośrednio pod stacją bazową są w najmniejszym stopniu narażone na działanie pola elektromagnetycznego ze względu na fakt, iż anteny emitują promieniowanie „przed siebie”, co udokumentowane jest opracowanymi laboratoryjnie charakterystykami kierunkowymi anten wykorzystywanych przez operatorów.

Zanim stacja bazowa zostanie wybudowana, na etapie jej projektowania musi spełnić wiele przepisów. Polskie prawo umożliwia najbliższym mieszkańcom wgląd w dokumenty zawierające warunki pracy i informacje o obszarach, w których przekraczane są dopuszczalne wartości pola elektromagnetycznego, w przypadku, gdy inwestycja wymaga uzgodnień środowiskowych. Operator telefonii komórkowej musi także zapewnić bezpieczną strefę ochronną – bezpieczne odległości od stacji bazowych, tak aby w miejscach dostępnych dla ludności nie były przekraczane dopuszczalne wartości pól. Dlatego też anteny nie są montowane zbyt nisko, gdyż ich minimalna wysokość zawieszenia związana jest z przekraczaniem wartościami dopuszczalnymi, wyznaczanymi za pomocą określonych metod pomiaru.

Innym źródłem emisji pól elektromagnetycznych są linie energetyczne. Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m. Przez teren Miasta linie te przebiegają bezkolizyjnie, nie stwarzając zagrożenia polem elektromagnetycznym dla ludzi w środowisku.

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m.in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii.

Prowadzący instalację, użytkownik stacji elektroenergetycznej lub napowietrznej linii elektroenergetycznej lub instalacji stacji nadawczej emitującej pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, co reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska.

Normy środowiskowe ustanowione w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej wytwarzają np. pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do około 100 GHz. Natomiast linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz.

Na terenie Powiatu, dla obszarów sąsiadujących z linią elektroenergetyczną 220 kV Krajnik – Glinki WIOŚ stwierdził przekroczenia emisji pól elektromagnetycznych. W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami, decyzją Marszałka Województwa Zachodnio-

pomorskiego, Polskie Sieci Energetyczne Operator SA zobowiązane były do ograniczenia oddziaływania pola elektrycznego do 31 grudnia 2014 r.

W dniu 15 grudnia 2014 r. do Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie wpłynął wniosek Spółki wnoszący o zmianę decyzji Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 16 czerwca 2009 r. WRiOŚ/III/IB/7634/1-7/08 zobowiązującą prowadzącego instalację do ograniczenia oddziaływania pola elektrycznego w miejscach dostępnych dla ludzi oraz na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, emitowanego z linii elektroenergetycznej 220 kV Krajnik-Glinki do poziomów dopuszczalnych w środowisku, zmienionej decyzją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 25 stycznia 2012 r. znak WOŚ.II.7224.1.9.2011.AM, w zakresie zmiany terminu realizacji obowiązków nałożonych na Spółkę poprzez wyznaczenie nowego terminu przypadającego na dzień 31 grudnia 2014 r.

W przedłożonej dokumentacji jako nowy termin realizacji obowiązku wskazano 31 grudnia 2018 r., który uargumentowano zmianą sposobu realizacji ograniczenia emisji pola elektromagnetycznego, poprzez przebudowę linii 220 kV Krajnik-Glinki w zakresie zmiany jej lokalizacji omijając tereny zabudowane.

Aktualnie przedmiotowe postępowanie postanowieniem z dnia 2 marca 2015 r. znak WOŚ.II.7224.1.3.2015.IB, na wniosek inwestora oraz za zgodą stron zostało zawieszone celem przygotowania informacji dotyczących procesu inwestycyjnego związanego ze zmianą lokalizacji linii 220 kV Krajnik-Glinki.

W roku 2013 powtórzone zostały pomiary promieniowania w tych punktach, gdzie w roku 2009 notowano przekroczenia, tym samym w dniu 29 maja 2013 roku zostały powtórzone pomiary pola elektromagnetycznego w zakresie 50 Hz dla celów ochrony ludności i środowiska, na terenie nieruchomości położonej w Policach przy ul. Nadbrzeżnej 16a. Nie stwierdzono pomiarowo przekroczenia wartości natężenia pola magnetycznego (60 A/m) ani natężenia pola elektrycznego (1 kV/m) od linii elektrycznej wysokiego napięcia 110 kV, na terenie posesji oraz wewnątrz budynku przy ul. Nabrzeżnej 16a w Policach (źródło: WSSE w Szczecinie, Sprawozdanie Nr ŚR/R/80/13). Jednak wobec wystąpienia okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania na środowisko linii elektrycznej wysokiego napięcia 110 kV, znajdującej się w sąsiedztwie budynku mieszkalnego przy ul. Nabrzeżnej 16a w Policach, Starosta Policki wszczął postępowanie administracyjne w sprawie zobowiązania ENEA Operator Sp. z o. o. z siedzibą w Poznaniu do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego (źródło: pismo znak SR.6221.5.6.2013.EJ z dnia 23 września 2013 r.). Wobec zgromadzenia materiału dowodowego wskazującego na brak negatywnego oddziaływania ww. linii na środowisko (sprawozdanie z badań natężenia pola elektromagnetycznego przeprowadzonych miernikiem posiadającym aktualne świadectwo wzorcowania), postępowanie zostało zakończone decyzją Starosty Polickiego znak SR.6221.6.1.2014.MB z dnia 30 września 2014 r. o umorzeniu postępowania administracyjnego. Od przedmiotowej decyzji właściciele nieruchomości położonej przy ul. Nadbrzeżnej 16a wnieśli odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie, które umorzyło postępowanie odwoławcze ze względu na fakt, iż odwołujący się nie posiadali przymiotu strony.

Kolejna tabela zawiera wykaz obszarów będących w rejestrze WIOŚ, na których stwierdzono przekroczenia w roku 2009.

Tabela 18. Wykaz obszarów będących w rejestrze WIOŚ, na których stwierdzono przekroczenia w roku 2009

Miejsce pomiaru	Maksymalne natężenie pola elektrycznego [kV/m]				Odległość linii od budynku [m]	Data pomiaru
	Zmierzone miernikiem MEH - 25	Zmierzone miernikiem EPH-50C	Obliczeniowe miernikiem MEH - 25	Obliczeniowe miernikiem EPH-50C		
Pilchowo ul. Wiejska 25A - przed posesją pod linią - za posesją pod linią	- 1,2 - 1,2	- 1,25 - 1,90	- 1,26 - 1,26	- 1,31 - 2,0	budynek i posesja znajdują się w torze linii	27.03.2009 r.
Wołczkowo ul. Malinowa 23 - przed wjazdem na posesję pod linią	1,10	1,30	1,16	1,37	9,0	30.03.2009 r.
Wołczkowo ul. Majowa 11 - na posesji pod linią	1,20	1,30	1,26	1,37	36	30.03.2009 r.
Wołczkowo ul. Piaskowa 10 - na tarasie i poddasze	0,66	1,10	0,69	1,16	kilka metrów	30.03.2009 r.
Mierzyn ul. Nad Stobnicą 6 - na posesji pod linią	0,90	1,0	0,95	1,06	26	01.04.2009 r.
Mierzyn ul. Nasienna 17 - na posesji pod linią	1,10	1,20	1,17	1,27	7,5	01.04.2009 r.
Mierzyn ul. Długa 13E - pomiar na wysokości budynku poza ogrodzeniem posesji - poza ogrodzeniem posesji pod linią	- 1,20 - 1,35	- 1,20 - 1,65	- 1,27 - 1,43	- 1,27 - 1,75	8,20	01.04.2009 r.
Mierzyn ul. Modrzewiowa 2 - na posesji pod linią	1,10	1,20	1,17	1,27	20	01.04.2009 r.
Mierzyn ul. Modrzewiowa 1 - teren pod linią	1,35	2,70	1,43	2,86	15	01.04.2009 r.
Mierzyn ul. Modrzewiowa 3 - na posesji pod linią	0,90	1,2	0,95	1,27	19	01.04.2009 r.
Bezrzecze ul. Diamentowa 23 - na posesji pod linią	1,10	1,02	1,16	1,07	15	03.04.2009 r.
Bezrzecze ul. Diamentowa 25 - na posesji pod linią	1,1	1,15	1,16	1,21	15	03.04.2009 r.
Bezrzecze ul. Diamentowa 31 - na posesji pod linią - na posesji przed budynkiem	- 1,0 - 0,70	- 1,40 - 1,0	- 1,05 - 0,74	1,47 - 1,05	12	03.04.2009 r.
Bezrzecze ul. Diamentowa 31 - na posesji pod linią	1,7	2,0	1,79	2,1	21	03.04.2009 r.

Miejsce pomiaru	Maksymalne natężenie pola elektrycznego [kV/m]				Odległość linii od budynku [m]	Data pomiaru
	Zmierzone miernikiem MEH - 25	Zmierzone miernikiem EPH-50C	Obliczeniowe miernikiem MEH - 25	Obliczeniowe miernikiem EPH-50C		
Bezrzecze ul. Koralowa 55 - na posesji pod linią - na 1 piętrze na tarasie od strony linii	- 1,40 - 1,35	- 1,35 - 1,50	- 1,47 - 1,42	- 1,42 - 1,58	13	03.04.2009 r.
Bezrzecze ul. Nowoleśna 28 - na posesji pod linią	1,10	1,10	1,16	1,16	8	03.04.2009 r.
Bezrzecze ul. Diamentowa 33 - na posesji pod linią	1,70	2,00	1,79	2,1	12	03.04.2009 r.
Bezrzecze ul. Nowowiejska 39A - na posesji pod linią	3,40	3,50	3,54	3,64	30	08.04.2009 r.
Bezrzecze ul. Nowowiejska 41E - na posesji	1,0	0,99	1,04	1,03	15	08.04.2009 r.

Źródło: WIOŚ

2.4.8. STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY

Fauna i flora na terenie Powiatu jest zagrożona przede wszystkim ze względu na dużą antropopresję, bliskość dużych aglomeracji i granicy państwa, co powoduje nasilenie ruchu turystycznego.

Do ważniejszych zagrożeń dla bytu fauny i flory należą:

- dewastacja poszczególnych komponentów środowiska przez natężony i niezorganizowany ruch turystyczny: rozdeptywanie, zaśmiecanie. Stanowi to zagrożenie dla wielu gatunków roślin i zwierząt oraz niszczenie siedlisk zwierząt.
- degradacja zimowisk nietoperzy,
- zwiększony hałas związany z dużym natężeniem ruchu samochodowego, turystycznego oraz z odbywającymi się imprezami,
- płoszenie zwierzyny, a w szczególności ptaków przez mieszkańców i przyjezdnych spacerujących często z psami.

Użytkowanie lasów w celach rekreacyjnych skutkuje zwiększeniem liczby pożarów. Zagrożenie pożarowe dodatkowo stwarza silna penetracja terenu przez licznie odpoczywających tu turystów, wędkarzy, a w okresie letnio-jesiennym przez zbieraczy runa leśnego. Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej oraz zagrożenie dla ludności zamieszkanej w pobliżu. Jednym ze sposobów ograniczenia ilości pożarów jest również próba ukierunkowania ruchu turystycznego. Na terenie Nadleśnictwa Trzebież wyznaczono strefy przeznaczone do intensywnego zagospodarowania turystycznego.

Układ siedlisk, struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów sprawia, że ich zagrożenie ze strony czynników biotycznych jest stosunkowo niewielkie. Czynniki mającymi wpływ na zdrowotność lasu są opady, szczególnie w okresie wegetacyjnym – jako czynnik stymulujący wzrost i rozwój drzewostanów oraz szkodliwe działanie grzybów, owadów i ssaków. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów.

W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne, prowadzące do usychania drzew.

Według danych Nadleśnictwa Trzebież w roku 2014 spłonęło 0,07 ha lasu w 6 pożarach, co wskazuje na skuteczność systemu wykrywania pożarów. Odnotowano występowanie chorób i szkodników na obszarze 27 ha. W roku 2014 wykonano na powierzchni 8,42 ha zabiegi zwalczające i ograniczające organizmy szkodliwe. Ponadto wykonano zabiegi ochronne na uprawach leśnych przeciw jeleniowatym i dzikom (na pow. 163 ha). Częstym zjawiskiem jest także okresowe podtopienie drzewostanów w wyniku cofki na Zalewie Szczecińskim.

Wśród drzewostanu najsilniej są uszkodzone sosny oraz dęby, a najzdrowsze są buki i inne drzewa iglaste.

Niekorzystne zjawiska w lasach związane z masowym pojawianiem się szkodników owadzych oraz grzybowych chorób infekcyjnych, występują w dużej różnorodności i znacznym nasileniu. Powiat Policki znajduje się w strefie o wysokim zagrożeniu lasów przez szkodniki owadzie.

Jednym z istotnych problemów w ochronie lasu są szkody wyrządzane przez zwierzynę łowną (głównie przez sarny i jelenie), takie jak zgryzanie upraw i spałowanie młodników. W celu ich ochrony nadleśnictwa stosują różne sposoby zabezpieczania pojedynczych drzewek (różnego rodzaju osłonki) oraz grodzenia siatką leśną. Aby przeciwdziałać zagrożeniom wykładane są pułapki na szkodliwe owady, wycinane są chore drzewa, młode nasadzenia są odgradzane przed zwierzyną. W celu zwalczania szkodników owadzych, wywieszane są skrzynki lęgowe dla ptaków, żywiących się tymi owadami.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą także wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyspieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Biorąc pod uwagę formy ochrony przyrody konieczne jest zwrócenie uwagi na szczegółowe zagrożenia jakie są dla tych obszarów identyfikowane. Dla rezerwatów przyrody są to na przykład:

- **dla rezerwatu Kanał Kwiatowy:** przyspieszona sukcesja prowadząca do opanowania całego rezerwatu przez roślinność szuwarową, zarastanie lustra wody przez pływające płaty pałczysk wypierające formację ekologiczną pleustofitów i nymfeidów, unifikacja zbiorowisk roślinnych, eutrofizacja siedlisk oraz spływające i przedostające się z obrzeży autostrady zanieczyszczenia do ekosystemu rezerwatu, nadmierny hałas i zakłócanie ciszy spowodowane ruchem drogowym, łamanie zakazów obowiązujących w rezerwacie, swobodna presja turystyczna oraz niekontrolowana penetracja rezerwatu,
- **dla rezerwatu Kurowskie Błota:** napływ zanieczyszczeń do wód rezerwatu wraz z falą powodziową, potencjalne zagrożenie katastrofą ekologiczną związaną z rozbudową portu w Schwedt i zwiększeniem ruchu na Odrze, antropopresja,

- **dla rezerwatu Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem:** spontaniczna sukcesja roślinna prowadząca do zakrzaczenia muraw kserotermicznych, co odbija się niekorzystnie na składzie flory i wielkości populacji niektórych gatunków kserotermicznych, antropopresja, czyli penetracja rezerwatu przez turystów, którzy przyczyniają się do mechanicznego niszczenia muraw oraz wprowadzają do nich elementy synantropijne i różnego rodzaju śmieci, ścieżka turystyczna poprowadzona przez środek rezerwatu i jego cenne zbiorowiska roślinne oraz stół z ławą wraz z zadaszeniem zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu. Oba te obiekty przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni muraw kserotermicznych i do zwiększenia udziału gatunków synantropijnych,
- **dla rezerwatu Świdwie:** zanik biotopów ptaków, degradacja łąk w wyniku braku ich kośnego użytkowania, zagrożenie trwałości odnawiających się drzewostanów, niszczenie przez zwierzynę, zgryzanie upraw, zakłócanie stosunków wodnych, pogorszenie bilansu wodnego, wzmożona penetracja przez ludność, także turystów i kłusowników, ubożenie składu gatunkowego, sukcesja drzew i krzewów, zanik charakterystycznych gatunków, wzmożone drapieżnictwo w okresie lęgowym.

Zagrożeniami dla siedlisk i gatunków występujących na terenach obszarów NATURA 2000 i wysokim poziomie oceny biorąc pod uwagę stopień oddziaływania są:

- a) dla obszaru PLB Dolina Dolnej Odry: usuwanie trawy pod grunty orne, zaniechanie i brak koszenia, modyfikowanie funkcjonowania wód, funkcjonowanie szlaków żeglugowych,
- b) dla obszaru PLB Jezioro Świdwie: zmiana sposobu uprawy, zabudowa rozproszona, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, wysychanie, drapieżnictwo,
- c) dla obszaru PLB Ostoja Wkrzańska: zmiana sposobu uprawy, leśnictwo, polowania,
- d) dla obszaru PLB Zalew Szczeciński: zmiany zailenia, składowanie odpadów, odkładanie wybagrowanego materiału, chwytanie, trucie, kłusownictwo, funkcjonowanie szlaków żeglugowych,
- e) dla obszaru PLH Police-kanaly: brak zagrożeń w skali wysokiej, w skali średniej zagrożeniem jest wandalizm, a w niskiej zaśmiecanie,
- f) dla obszaru PLH Dolna Odra: w skali wysokiej zagrożeniem jest jedynie ogólnie pojęta uprawa, a w skali średniej zagrożeniem jest: wędkarstwo, sporty, czynny wypoczynek, rekreacja w plenerze, ścieżki, szlaki piesze i rowerowe, nawożenie nawozami sztucznymi,
- g) dla obszaru PLH Jezioro Stolsko: brak zagrożeń w skali wysokiej, w skali średniej zagrożeniem jest ogólnie pojęte leśnictwo, natomiast w skali niskiej: nawożenie nawozami sztucznymi, ogólnie pojmowana uprawa, zabudowa rozproszona,
- h) dla obszaru PLH Ujście Odry i Zalew Szczeciński: zmiany zailenia, składowanie odpadów, odkładanie wybagrowanego materiału, chwytanie, trucie, kłusownictwo, funkcjonowanie szlaków żeglugowych.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych zagrożeń lub całkowitego ich unikania. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

Także wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. Prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących

na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwe przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

III. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla Powiatu Polickiego drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska.

Program jest opracowaniem omawiającym aktualną sytuację w Powiecie. Jest dokumentem praktycznym, który powinien służyć w procesie inwestycyjnym samorządu i jednostek gospodarczych na tym terenie. Celem aktualizacji POŚ jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego. Cele zapisane w projekcie POŚ dają podstawę do występowania z wnioskami o dofinansowanie inwestycji proekologicznych.

W przypadku braku realizacji POŚ dla Powiatu Polickiego, a na niższym szczeblu POŚ dla poszczególnych gmin jednostki, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji założeń tego dokumentu najprawdopodobniej przyczyniać się będzie do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- czasu,
- nakładów finansowych, jakimi dysponują: budżet państwa, samorząd i podmioty gospodarcze,
- aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego, zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca, m.in. konsekwencjami finansowymi,

- konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- dalsze pobłażliwe traktowanie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska,
- postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Ocenia się, że w wariancie braku realizacji ustaleń Programu ochrony środowiska, w szczególności dotyczących określenia kierunków ochrony cennych zasobów przyrodniczych oraz kierunków rozwoju infrastruktury technicznej, poprawa stanu środowiska oraz utrzymanie i ochrona walorów przyrodniczych byłaby trudna do realizacji. Zaniechanie realizacji zapisów POŚ, w odniesieniu do zaniechania realizacji planowanych inwestycji spowoduje dalszy rozwój i miejscowe zanieczyszczanie środowiska, co najmniej na poziomie takim, jaki to ma miejsce obecnie. Brak realizacji inwestycji w zakresie poprawy systemu komunikacyjnego będzie prowadziło do dalszego pogarszania się klimatu akustycznego i spadku jakości życia na pewnych terenach Powiatu, gdzie funkcjonują jeszcze braki w tym zakresie. Brak kontroli nad prowadzeniem gospodarki odpadami bezpośrednio na terenie nieruchomości oraz na terenach prowadzenia działalności gospodarczej, prowadził będzie do nieprawidłowości w tym zakresie, np. spalania odpadów w piecach centralnego ogrzewania czy powstawania „dzikich składowisk odpadów”, składowania odpadów, w tym niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych bez prawidłowego zabezpieczenia i ewidencji. To w konsekwencji spowoduje trwałe pogorszenie się jakości powietrza atmosferycznego (w przypadku spalania) oraz gleb i wód powierzchniowych (w przypadku składowania i magazynowania). Przede wszystkim jednak brak realizacji działań w zakresie poprawy jakości wód w całej zlewni będzie prowadzić do ponownego pogorszenia jakości wód powierzchniowych całego Zalewu.

O ile w efekcie długofalowym planowane przedsięwzięcia mają na celu poprawę stanu środowiska, to w skali krótkoterminowej mogą zachodzić pewne negatywne oddziaływania i uciążliwości związane z realizacją inwestycji, które mogą w pewnym stopniu pogarszać stan środowiska w stosunku do jego stanu obecnego, przed realizacją zapisów POŚ. Mając jednak na uwadze efekt ekologiczny planowanych działań, ocenia się, że brak realizacji zapisów Programu spowoduje pogorszenie lub co najmniej utrzymywanie się stanu środowiska na obecnym poziomie, co w niektórych przypadkach oznacza utrzymywanie się stanu środowiska i jakości poszczególnych komponentów na niskim poziomie.

IV. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie Powiatu Polickiego w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody znajdują się obiekty podlegające prawnej ochronie przyrodniczej, przede wszystkim obszary Natura 2000, park krajobrazowy oraz rezerваты przyrody, użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Taki stan rzeczy sprawia, że zapisy Programu Ochrony Środowiska muszą

uwzględniać ograniczenia wynikające z ustawy dotyczące postępowania w przypadku form ochrony przyrody.

Z punktu widzenia ochrony środowiska należy zwrócić uwagę również na inne istniejące problemy. Przeprowadzona analiza uwarunkowań środowiska przyrodniczego pozwala na sformułowanie głównych problemów:

- emisja zanieczyszczeń powietrza oraz hałasu związana z funkcjonowaniem ciągów komunikacyjnych, w związku z dużym ruchem tranzytowym,
- emisja zanieczyszczeń związana z niską emisją i funkcjonowaniem zakładów produkcyjnych,
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych (pochodzenia rolniczego i przemysłowego) i potencjalnie wód podziemnych,
- zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego,
- rekultywacja terenów zdegradowanych i składowiska odpadów,
- emisja pól elektromagnetycznych, przebieg linii wysokiej napięcia przez obszary zabudowane,
- zagrożenie ze strony odpadów pozakomunalnych, magazynowanych w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

Powyższe sprawia, że przebiegające przez teren Powiatu ciągi komunikacyjne, obszary składowisk odpadów i miejsc ich magazynowania na terenach przemysłowych, a także obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej i rozwiniętego rolnictwa mogą stanowić obszary problemowe na terenie Powiatu. Związane ze wskazanymi obszarami zanieczyszczenia powodują obecnie oraz mogą powodować w przyszłości niedotrzymanie standardów jakości środowiska.

W związku z powyższym zapisy działań w ramach harmonogramu realizacji Programu Ochrony Środowiska powinny zwracać szczególną uwagę na kwestie związane z modernizacją dróg, ochroną zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ochroną powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami oraz ochroną cennych walorów przyrodniczych oraz powierzchni ziemi.

Istotnym problemem w analizie i ocenie projektu Programu w odniesieniu do planowanych działań i uwarunkowań przyrodniczych jest fakt, że na tym etapie planowania trudno jest niejednokrotnie konkretnie określić wszystkie oddziaływania, w szczególności przy braku danych i projektów technicznych poszczególnych przedsięwzięć. Każda inwestycja mogąca zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogąca potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. POŚ, często mimo ogólności swoich zapisów, odnosi się do planowanych inwestycji, a z godnie z ustawą OOŚ, przeprowadzenia oceny oddziaływania wymaga właśnie również realizacja dopiero planowanych przedsięwzięć mogących znacząco, lub też potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Tak więc mimo braków w posiadanej wiedzy z zakresu planowanych inwestycji, na etapie analizowanego projektu dokumentu, zostaną w ogólnym i często teoretycznym zakresie określone oddziaływania planowanych działań w odniesieniu do głównych problemów wymienionych powyżej.

V. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Nawiązując do zapisów harmonogramu realizacji Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego, w ramach oceny oddziaływania zapisanych w nim działań i przedsięwzięć konieczne jest zestawienie zaplanowanych kierunków rozwoju analizowanej jednostki.

Głównymi celami strategicznymi (w perspektywie do roku 2023) dla Powiatu Polickiego, w nawiązaniu do prowadzonej obecnie polityki zrównoważonego rozwoju (obowiązującego Programu ochrony środowiska) oraz działaniami ekologicznymi (w latach 2016-2019) w ich ramach są:

1. **poprawa jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej do wymaganych standardów przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu**
 - zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw w sektorze źródeł powierzchniowych
 - ograniczenie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych
 - zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w sektorze emitorów punktowych
2. **zmniejszenie negatywnego oddziaływania zwiększonego natężenia hałasu**
 - zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego i ochrona przed nadmiernych natężenie hałasu komunikacyjnego
 - ochrona przed hałasem przemysłowym
3. **ochrona mieszkańców przed wpływem długotrwałej emisji pól elektromagnetycznych**
 - monitorowanie obszarów zagrożonych nadmierną emisją pól elektromagnetycznych
4. **zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej**
 - ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi
5. **poprawa jakości wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych w celu osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód zgodnie z założeniami RDW i planów ochrony na obszarze dorzeczy**
 - zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń obszarowych i punktowych do wód
 - racjonalizacja zużycia zasobów wód
 - ochrona wód przejściowych poprzez modernizację infrastruktury portowej i ochronę linii brzegowej
 - zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód
6. **rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego**
 - zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód przez rozwój sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej
 - rozwój systemu infrastruktury wodociągowej na terenach mieszkaniowych i inwestycyjnych
7. **racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi**
 - ograniczanie presji związanej z wykorzystywaniem zasobów geologicznych
8. **ochrona gleb przed oddziaływaniem czynników antropogenicznych i naturalnych**
 - ochrona zasobów gleb przed degradacją fizyczną i ich rekultywacja

- ochrona zasobów gleb przed degradacją chemiczną i rekultywacja miejsc historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi
- 9. racjonalizacja gospodarowania odpadami komunalnymi i innymi niż komunalne zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami**
 - zmniejszenie ilości zmieszanych odpadów komunalnych
 - zrównoważone gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne, w tym niebezpiecznymi
- 10. zwiększenie bioróżnorodności obszaru poprzez ochronę zasobów przyrodniczych i ich rozwój**
 - ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym oraz objętych formami ochrony przyrody
 - ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym oraz objętych formami ochrony przyrody
 - ochrona zasobów leśnych przed ich nadmiernym użytkowaniem i szkodnikami w celu zwiększenia lesistości
- 11. ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków**
 - zminimalizowanie możliwości wystąpienia poważnych awarii
 - zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnej.

Jak wynika z powyższego zestawienia zaplanowanych działań słabością Programu może być często brak skonkretyzowanych danych. Opracowywany dokument nie jest jednak konkretnym planem czy koncepcją, raczej określa on ogólne założenia Powiatu w zakresie ochrony środowiska, ukierunkowuje politykę zrównoważonego rozwoju tworząc szerokie ramy realizacji poszczególnych zadań i przedsięwzięć. Te treści Programu, których słabością jest ich zbyt uogólnienie, określają jednak w zadawalającej wielkości, zakres działań i zadań w przedmiocie ochrony zasobów środowiska, umożliwiając ponadto nie tylko ich ochronę, ale i wzbogacanie.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu POŚ, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla Powiatu, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Bez względu na stopień szczegółowości treści zawartych w projekcie Programu, oceniając jego wpływ na środowisko w aspekcie oddziaływań zarówno pozytywnych, jak i możliwych negatywnych, należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Podsumowując całość Programu, mimo występujących uogólnień, treść projektu tego dokumentu należy ocenić pozytywnie – z punktu widzenia zarówno jego zawartości, jak i spodziewanej realizacji – w aspekcie potrzeb wynikających z obecnego i oczekiwanego stanu środowiska Powiatu oraz jego otoczenia. Realizacja POŚ nie spowoduje długotrwałych i nieodwracalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby być uznane jako oddziaływania znaczące, a tym samym jako pogarszające stan środowiska. Wdrażanie

dokumentu umożliwi natomiast likwidację ujemnych, znacznych zmian w środowisku, wywołanych na tym obszarze wieloletnią, intensywną antropopresją.

Realizacja ustaleń projektu POŚ będzie wypadkową dotychczasowej presji na środowisko oraz ustaleń zawartych w projekcie Programu, jak i stopnia realizacji tych ustaleń w trakcie obowiązywania dokumentu. Można je ograniczyć lub wyeliminować poprzez podjęcie odpowiednich działań, zgodnie z zapisami projektu POŚ i ustaleniami niniejszej prognozy. Oczywisty jest fakt, że wprowadzanie nowego, bądź zmiana użytkowania terenu lub budowa nowych sieci i obiektów doprowadzi do przeobrażenia aktualnie występujących układów ekologicznych, co jest związane z prowadzeniem każdej działalności w środowisku. Projekt POŚ, na obecnym etapie uzgadniania, aktualnie obowiązujących planach inwestycyjnych i zagospodarowania przestrzennego, nie przewiduje realizacji przedsięwzięć innego typu, innego rodzaju niż funkcjonujące już na danym obszarze.

Dokładne oddziaływanie poszczególnych rodzajów inwestycji, jakie w trakcie obowiązywania niniejszego POŚ, potencjalnie są możliwe do lokalizacji na tym obszarze, będzie przeanalizowane przy sporządzaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, jeżeli dane przedsięwzięcie będzie tego wymagało.

Przewiduje się możliwość oddziaływania na środowisko przez poszczególne inwestycje prowadzone na przedmiotowym obszarze związane z modernizacją lub budową nowej infrastruktury technicznej czy nowych obiektów budowlanych będących w zasięgu wskazanych terenów, ponieważ każdy nowy obiekt oddziałuje na otoczenie, w stopniu niewielkim, bądź znaczącym. Nie wszystkie jednak oddziaływania mają charakter negatywny dla środowiska.

Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, a więc zagrożeniom środowiska polega na zapobieganiu lub ograniczaniu wprowadzania do środowiska substancji lub energii.

Jak już wcześniej wspomniano inwestycja będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Przedsięwzięcia oraz inwestycje zapisane w Programie stanowią pewien plan władz Powiatu co do rozwoju funkcjonalnego obszaru. Wszelkie szczegółowe oceny oddziaływania w stopniu szczegółowym dotyczące inwestycji, będą odbywać się na etapie sporządzania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W prognozie oddziaływania POŚ, odpowiednio do skali opracowania zaznacza się jednak konieczność zwrócenia uwagi na poszczególne elementy.

Ponadto raport oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko będzie musiał analizować oddziaływania skumulowane planowanych i funkcjonujących inwestycji, mając na uwadze ich skumulowany wpływ na środowisko, w tym także na chronione gatunki ptaków.

W kolejnych rozdziałach zostały omówione w sposób szczegółowy oddziaływania inwestycji i planowanych działań na poszczególne elementy środowiska związane z celem realizacji tychże działań. W sposób szczegółowy zostały omówione na przykład zadania związane z rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na zasoby wodne, inwestycje drogowe na klimat akustyczny. Pozostały wpływ na inne komponenty został oceniony w sposób ogólny za pomocą macierzy.

5.1. W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW

Na przedmiotowym terenie występują tereny należące do obszaru Natura 2000, tak więc należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów Programu.

Projekt POŚ uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 ze zmianami) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji w stosunku do:

a) obszarów Natura 2000 (art. 33 i 36):

- zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami,
- na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Program Ochrony Środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych oraz cennych pod względem przyrodniczym na terenie Powiatu. Będzie to skutkowało poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi jednostkę i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne. POŚ wskazuje również na zagrożenia jakie płyną z prowadzonej działalności gospodarczej i realizowanych inwestycji na te formy ochrony przyrody, tak więc wszelkie działania Powiatu oraz gmin powinny być uwrażliwione na pewne punkty interwencji.

Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na tym terenie. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom.

Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwale przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Tabela 19. Analiza oddziaływań w zakresie zasobów przyrodniczych wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań ⁵		
	pozytywne	negatywne	neutralne
zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych	X		
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej oraz montaż instalacji OZE	X	X (OZE)	
rozbudowa infrastruktury gazowej i ciepła sieciowego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	X		
kontynuacja działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i zmian klimatu	X		
modernizacja układu komunikacyjnego w powiązaniu z realizacją założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM	X	X (siedliska)	
zapobieganie wtórnej emisji pyłów poprzez intensyfikację czyszczenia dróg metodą mokrą			X
zmiany technologiczne w zakładach produkcyjnych i przemysłowych oraz zakładach energetyki ciepłej i lokalnych kotłowniach	X		
restrykcyjne określanie dopuszczalnych poziomów emisji gazów i pyłów dla nowych podmiotów gospodarczych oraz w ramach przeglądów pozwoleń na emisję gazów i pyłów	X		
rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego poza centrami miejscowości oraz rozbudowa transportu kolejowego	X	X (siedliska)	
realizacja założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM	X	X (siedliska)	
zintegrowany rozwój systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej	X	X (siedliska)	
intensyfikacja działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i wykorzystanie infrastruktury rowerowej	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych wzdłuż emitorów liniowych i punktowych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
modernizacja i coroczne przeglądy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych		X (zagrożenie budową)	
realizacja Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym		X (zagrożenie budową)	
likwidacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w Policach	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	X		
likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód ze składowisk odpadów z terenu Z. Ch. Police	X		
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych	X		
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe oraz poprawa jakości wód			X

⁵ analiza odnosi się także do zagadnień poruszanych w rozdziale 5.2.

Działania	Rodzaj oddziaływań ⁵		
	pozytywne	negatywne	neutralne
<i>poprawa dostępu do portów poprzez przebudowę, budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury na podstawie opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich</i>		X (zagrożenie budową)	
<i>utrzymanie szlaków żeglownych i dróg wodnych poprzez modernizację, przebudowę lub budowę niezbędnej infrastruktury</i>		X (zagrożenie budową)	
<i>rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków</i>	X		X
<i>rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających</i>	X		X
<i>promowanie wśród mieszkańców zasad oszczędzania wody i prawidłowego gospodarowania ściekami komunalnymi</i>			X
<i>rozbudowa sieci wodociągowej wraz z niezbędną infrastrukturą</i>			X
<i>likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych</i>			X
<i>kontrola systemu eksploatacji kopalni</i>	X		X
<i>zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych poprzez zmiany technologiczne w zakładach górniczych</i>	X		X
<i>wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych</i>			X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów</i>	X		X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez działalność przemysłową</i>	X		X
<i>rekultywacja miejsc występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, terenów pokolejowych i zdegradowanych przez nieprawidłowo prowadzoną działalność związaną z gospodarowaniem odpadami (terenów poprzemysłowych, pokolejowych)</i>	X		X
<i>intensyfikacja działań organizacyjnych i inwestycyjnych w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest</i>			X
<i>kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (w zakresie gospodarowania odpadami innymi niż komunalne)</i>	X		X
<i>rozbudowa terenów i miejsc prawnej ochrony przyrody</i>	X		
<i>wykonanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów objętych formami ochrony przyrody w celu propagowania zasad ochrony wśród mieszkańców i stworzenia podstaw prawnych dla praktycznej ochrony tych terenów</i>	X		
<i>poprawa atrakcyjności terenów zieleni urządzonej</i>	X		
<i>wprowadzanie nowych nasadzeń w miejsce wycinki drzew podczas rozbudowy terenów mieszkaniowych, inwestycyjnych i komunikacyjnych</i>	X		
<i>kontrola założeń planu urządzania lasu</i>	X		
<i>wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący efektywnej minimalizacji skutków pożarów</i>	X		
<i>kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów</i>	X		
<i>kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców</i>			X

Działania	Rodzaj oddziaływań ^b		
	pozytywne	negatywne	neutralne
<i>bieżący monitoring gazociągu przesyłowego</i>			X
<i>kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej w zakresie sprzętu służącego minimalizacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych</i>			X
<i>współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców</i>			X

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub trasy przelotów, zamieszczono schematyczne ryciny z zaznaczeniem tych terenów (rozdział 2.3.8.). Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Danych takich nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W przypadku obszaru Natura 2000 może on być chroniony w różny sposób – gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Na dzień dzisiejszy należałoby w tym zakresie zwrócić uwagę na zapisy Programu Ochrony Środowiska dotyczące wprowadzania ewentualnych elektrowni wiatrowych, w związku z dość korzystną strefą energetyczną tego terenu. Istnieją sprzyjające warunki do rozwoju tego typu instalacji, dlatego należy spodziewać się ich powstania w najbliższych latach.

Lokalizację elektrowni należy dostosowywać do lokalnych uwarunkowań, zgodnie z prowadzoną oceną oddziaływania inwestycji na środowisko na etapie sporządzania raportu. Planowane lokalizacje turbin mogą w trakcie tej oceny ulegać zmianie na skutek prowadzonych ocen faunistycznych, analiz, opinii jednostek oraz konsultacji.

Oddziaływanie elektrowni wiatrowych omówione zostało także w rozdziale 5.2.

Wskazana jest również ocena oddziaływania funkcjonujących ciągów komunikacyjnych na środowisko oraz zaplanowanie ewentualnych działań kompensacyjnych. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, tak aby utrzymać spójność i integralność sieci (np. poprzez stworzenie w innym miejscu siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków). Jeśli negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk lub gatunków priorytetowych, zgoda może być wydana tylko jeżeli nadrzędny interes publiczny wiąże się z ochroną zdrowia i życia ludzi, zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego albo uzyskaniem korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W innych, wyjątkowych przypadkach przed udzieleniem zgody, państwo członkowskie musi wystąpić o opinię do Komisji Europejskiej (www.gdos.gov.pl).

5.2. W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Powiatu Polickiego nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Przede wszystkim zgodnie z planowanymi działaniami będzie następował wzrost obszarów czynnych biologicznie. Będzie to skutkowało nie tylko ogólnym wzrostem powierzchni zielonych, ale również lepszą retencją wody, ochroną gleb, poprawą lokalnych warunków topoklimatycznych. Planowane w POŚ pielęgnacje terenów zieleni urządzonej wzmocnią ekologiczną stabilność zasobów przyrodniczych, co będzie przeciwdziałać fragmentacji siedlisk. Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska

oraz klasy gleb, aby nie zubażać zasobów glebowych Powiatu, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

Projekt POŚ uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zmianami) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji.

Program wskazuje również na konieczność ochrony obszarów prawnie chronionych. Niezbędne jest również współdziałanie z innymi jednostkami w tym zakresie. Bezwzględnie wszelkie inwestycje i zagospodarowanie terenów Powiatu należy prowadzić mając na uwadze zapisy planów ochrony czy dla obszarów Natura 200 czy dla rezerwatów przyrody.

Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami nadleśnictwa. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych. Gospodarka leśna musi być podporządkowana wymogom ochrony wynikającym z ustanowionych obszarów chronionych oraz Planu Urządzania Lasu. Właściwa hodowla lasu oraz pielęgnacja pozwoli na odtwarzanie naturalnych biocenoz, ochronę bioróżnorodności oraz będzie regulowała wprowadzanie ewentualnych zmian siedliskowych i gatunkowych (należy podkreślić, że wprowadzać powinno się rodzime gatunki, zgodne z siedliskiem).

Należy podkreślić, że zapisy Programu zapewniają także wymaganą ochronę terenom zieleni urządzonej. Założono ich ochronę i pielęgnację tak, aby spełniały nadal swoje funkcje.

Ze względu na modernizację ciągów komunikacyjnych może dojść jednak do naruszenia systemów przyrodniczych zlokalizowanych wzdłuż tych tras komunikacyjnych. W tym przypadku zarządca i wykonawca robót budowlanych będzie zobowiązany do przeprowadzenia działań kompensacyjnych, o których w sposób ogólny jest mowa w rozdziale VIII. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Proponowane działania minimalizujące oddziaływanie na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części:

- a) ekrany akustyczne,
- b) urządzenia podczyszczające wody opadowe,
- c) ogrodzenia,
- d) przejścia dla zwierząt,
- e) przekrycia ochronne,
- f) pasy zieleni izolacyjnej.

Tereny leśne to jeden z najważniejszych elementów systemu przyrodniczego Powiatu. Ważną część stanowią również tereny rolnicze oraz obszary wód śródlądowych, wokół których głównie koncentruje się fauna, jak i flora. Elementami łączącymi te wszystkie

węzły i korytarze ekologiczne są także wszelkiego rodzaju zadrzewienia śródpolne, przydrożne, parkowe. Wszelkie zadrzewienia zwiększają retencję wody i stanowią siedliska fauny.

Ochrona i rozwój systemu biologicznego Powiatu spowoduje nie tylko ochronę zasobów przyrodniczych, ale także wpłynie na poprawę walorów krajobrazowych i warunków topoklimatycznych. Chronić należy tereny łąk i pastwisk zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych, gdyż są one naturalnymi ciągami ekologicznymi stanowiącymi wraz z innymi terenami szkielet przyrodniczy jednostki. Zagrożeniem dla tych terenów jest zabudowa terenów zalewowych oraz zaprzestanie tradycyjnego użytkowania, w odniesieniu także do obszarów Natura 2000, które nierozzerwalnie na tym terenie powiązane są z dolinami i brzegami zbiorników.

Co prawda w projekcie POŚ nie wskazuje się wytycznych do rozwoju infrastruktury energetyki wiatrowej na terenie Powiatu i nie kładzie się dużego nacisku na te źródła energii odnawialnej, jednak w niniejszej prognozie zwraca się uwagę na to, aby w przypadku tego typu inwestycji przeprowadzić szczegółową analizę ornitologiczną i zakresu chiropterofauny, co jest zgodne z wymaganiami oceny oddziaływania inwestycji na środowisko (na etapie raportu). W celu dokładnego rozpoznania liczebności chronionych gatunków należy przeprowadzić inwentaryzację terenową oraz wzbogacić ją także o dostępne dane o walorach ornitologicznych i chiropterologicznych (dane literaturowe, informacje będące posiadaniem organów ochrony przyrody, RDOŚ, jednostek naukowych oraz organizacji przyrodniczych zajmujących się badaniem i ochroną tej grupy zwierząt). Analizę danych należy uzupełnić o wstępną ocenę obszaru w oparciu o zdjęcia satelitarne oraz wizję terenową.

Ocenę dotyczącą nietoperzy, czy ptaków wykonywać należy również w przypadku stwierdzenia siedliska tych zwierząt w budynkach przy okazji przeprowadzania modernizacji. Wszelkie prace należy dostosowywać do terminów lęgowych i migracyjnych zwierząt i ptaków, aby każda inwestycja czy prace budowlane nie powodowały negatywnego oddziaływania na faunę, na siedliska rozrodcze. Otwory wentylacyjne i szczeliny budynków mogą stanowić siedlisko chronionych gatunków, w tym także jerzyka oraz wróbla. Należy pamiętać, że wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków objętych ochroną gatunkową do miejsc ich regularnego przebywania i rozrodu należy traktować jako niszczenie ich siedlisk. W stosunku do dziko występujących zwierząt obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoj. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę może wykonać osoba fizyczna, merytorycznie związana z ornitologią i chiropterologią, np. członkowie organizacji pozarządowych, których statutowym celem jest ochrona chronionych gatunków zwierząt lub też pracownik naukowy placówki zajmującej się ochroną gatunkową zwierząt”. W razie konieczności należy uzyskać zezwolenie GDOŚ lub RDOŚ na odstąpienie od zakazów. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt. W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych, np. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.

Kolejną inwestycją z zakresu energii odnawialnej jaka może być wprowadzona na terenie Powiatu są instalacje solarne i ogniwa fotowoltaiczne. Panele słoneczne i ich

eksploatacja mogą przyczynić się do bezpośredniej utraty siedlisk naturalnych, fragmentacji siedlisk i/lub ich modyfikacji. Dobra lokalizacja elektrowni słonecznych nie musi powodować negatywnego wpływu na populacje ptaków. Zgodnie z opracowaniem prof. dr hab. Piotr Tryjanowskiego (Wpływ elektrowni słonecznych na środowisko przyrodnicze, „Czysta Energia” – nr 1/2013) przy budowie instalacji solarnych niezbędne jest przestrzeganie zasad mogących zminimalizować wpływ inwestycji, zwłaszcza tych zajmujących większe obszary krajobrazu, należy zatem:

- unikać lokalizacji parków słonecznych na obszarach stanowiących miejsce rozrodu lub intensywnego wykorzystania przez gatunki rzadkie i średnioliczne;
- pomiędzy sektorami paneli sadzić niskopienne żywopłoty, co zmniejsza ryzyko kolizji ptactwa wodnego;
- umieszczać pod ziemią przewody elektryczne odprowadzające energię z parku;
- unikać budowy w szczycie sezonu lęgowego. Również naprawy eksploatacyjne o większej skali należy wykonywać poza tym okresem;
- fragmentów trawiastych pomiędzy ogniwami uprawiać z wykorzystaniem sztucznego nawożenia, herbicydów i pestycydów. Najlepiej je wykaszać ręcznie, bądź poprzez wypas np. owiec,
- zezwolić na spontaniczną sukcesję roślinności pomiędzy pasami, np. ziół i chwastów. Stanowią one doskonałe miejsca żerowania ptaków.

Ponadto należy uwzględniać potencjalny wpływ na ptaki, a także zwrócić uwagę, aby organy uzgadniające (regionalna dyrekcja ochrony środowiska) i wydające decyzje środowiskowe zalecały choćby prosty monitoring porealizacyjny, dokumentujący wpływ na populacje ptaków w sezonie lęgowym (weryfikujący ocenę zawartą w raporcie, jeżeli taki był wymagany oraz skuteczność zaproponowanych działań minimalizujących). Dodatkowo w celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko.

W POŚ nie wspomina się o konieczności zaprzestania produkcji rolniczej na analizowanym terenie, tak więc następować będzie dalszy rozwój funkcji rolniczej. Zgodnie z aktualnym sposobem użytkowania gruntów ornych należy dążyć do utrzymania mozaikowego charakteru w strukturze pól uprawnych, łąk, zadrzewień. Pod kątem wpływu rolnictwa zachowanie mozaikowości użytkowania stworzy warunki ostojowe dla zwierząt i roślin. Zaleca się wręcz zachowanie rolniczego charakteru wsi szczególnie na obszarach o korzystnych uwarunkowaniach środowiskowych. Rolnictwo i stosowanie nawozów nie może jednak wpływać negatywnie na jakość wód powierzchniowych, stąd tak ważna jest edukacja ekologiczna rolników, która powinna być prowadzona na poziomie poszczególnych gmin.

Dla obszarów najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności będą określać wymagania zagospodarowania terenu względem wymogów ochrony środowiska (doliny rzeczne, tereny leśne).

5.3. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI

Program Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego zawiera ogólne zapisy dotyczące:

- modernizacji i rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej i wodno – ściekowej,

- popularyzacji stosowania dla celów grzewczych, w jak najszerszym, dostępnym zakresie niskoemisyjnych nośników energii, w tym energii odnawialnej,
- ochrony i powiększania terenów zielonych oraz ochrony cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów Powiatu,
- ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi,
- ochrony wód powierzchniowych i gleb,
- unieszkodliwiania odpadów,
- kontroli zakładów korzystających ze środowiska w największym stopniu (w tym zakład Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” SA).

Zapisy Programu odnoszą się więc tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczaać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka. Modernizacja infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, remonty dróg, rozwój energetyki odnawialnej oraz rozwinięta gospodarka odpadami pozwoli w efekcie zapewnić mieszkańcom Powiatu bezpieczeństwo, komfort funkcjonowania i coraz bardziej sprzyjające warunki środowiskowe.

Wraz z rozwojem instalacji na tym obszarze konieczny jest także monitoring środowiska, tak aby zapobiegać oraz wychwytywać w odpowiednim czasie ewentualne zagrożenia jakie te instalacje mogą powodować w środowisku (instalacje mogące być przyczyną poważnej awarii).

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu, promieniowania niejonizującego, zanieczyszczeń gleb, wód i powietrza.

Jako działania chroniące przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych, proponuje się głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia.

W przypadku pól elektromagnetycznych ważne byłoby tworzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref wolnych od zabudowy, towarzyszących przesyłowym liniom energetycznym. Jest to jedynym skutecznym środkiem zabezpieczającym środowisko przed elektromagnetycznym promieniowaniem. Działania inwestycyjne mające poprawić sytuację ludności narażoną na oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego już obecnie prowadzone przez gestorów sieci, tak więc konieczny jest ciągły monitoring w celu stwierdzenia, czy podjęte już działania przyniosły zamierzony efekt ekologiczny.

Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko i człowieka, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę. Wzmocniony powinien być nadzór nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym. Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinno zostać środowiskowe oddziaływanie przedsięwzięć jakim są: remonty dróg, lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowej, linii energetycznych itp. Część z tych inwestycji może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska, możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu poprzez wybór odpowiednich projektów oraz nadzór wykonania.

Teren każdej gminy powinien zostać pokryty opracowanymi MPZP. W MPZP powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary

wymagające ochrony pod kątem narażenia na emisję hałasu, czy też innych emisji i czynników negatywnie wpływających na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

POŚ nie ogranicza możliwości lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej. Lokalizacja wież i anten telefonii komórkowej musi wykluczać miejsca, gdzie mogłyby negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi, przede wszystkim w zakresie emitowanego promieniowania elektromagnetycznego. Ewentualna lokalizacja powinna minimalizować negatywny wpływ na samopoczucie mieszkańców. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne.

Modernizacja ciągów komunikacyjnych (oraz wszelkie prace związane z budową), o ile, lokalnie i w krótkim okresie czasu, może negatywnie wpływać na jakość środowiska, powierzchnię ziemi, roślinność, powietrze, hałas, to w efekcie ma doprowadzić również do zmniejszenia natężenia hałasu na drogach poprzez stosowanie np. cichych nawierzchni. Nie ulega jednak wątpliwości, że hałas komunikacyjny będzie wzrastał, ponieważ na drogach pojawia się coraz więcej samochodów.

Emisja pól elektromagnetycznych zachodzi również przy eksploatacji linii energetycznych. Można przyjąć, iż norma polska określająca bezpieczne warunki przebywania ludzi w polu o częstotliwości 50 Hz (natężenie pola elektrycznego na poziomie 1 kV/m) zapewnia bezpieczeństwo. Dla przykładu, pod linią przesyłową dwutorową o napięciu znamionowym 220 kV, biegnącą na wysokości 8 m, przy powierzchni ziemi natężenie pola elektrycznego wynosi ok. 3,3 kV/m (Kozłowski, 1991). Natomiast w sąsiedztwie linii napowietrznej 400 kV, natężenie pola elektrycznego pod przewodami skrajnymi wynosi średnio 4 kV/m, a w odległości ok. 25 m spada do poziomu 1 kV/m, tym samym linia nie zagraża bezpośrednio zdrowiu mieszkańców, ponieważ wokół linii, w MPZP powinny być ustanowione strefy wolne od zabudowy. Linia może stanowić pewne zagrożenie dla rolników pracujących na użytkach rolnych zlokalizowanych pod przewodami w przypadku nieuziemia traktorów i maszyn rolniczych, bądź uciążliwość z tytułu generowanego hałasu. Linia może powodować także zakłócenia w odbiorze stacji radiowo-telewizyjnych do kilkudziesięciu metrów. Wartość natężenia pola elektrycznego jest w znacznej mierze warunkowana wysokością zawieszenia przewodów nad ziemią, wynikającą z konfiguracji terenu (przy niskim zawieszeniu wynosi w granicach 10–14 kV/m pod przewodami) oraz występowaniem zieleni wysokiej, która wycisza pole elektromagnetyczne. Linia może być zagrożeniem dla ludzi i środowiska w przypadku awarii, zwłaszcza w miejscach skrzyżowania z liniami komunikacyjnymi. Współczesna nauka (brak szczegółowych, regularnych badań) nie potrafi jednoznacznie określić, jakie natężenie pola jest dla człowieka całkowicie bezpieczne, gdyż skutki mogą się sumować i ujawnić dopiero w następnych pokoleniach. Ponadto wrażliwość na nie ludzi jest różna.

Obecnie na terenie Powiatu nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii, jednak nie można wykluczyć, że zamierzenia inwestycyjne nie ulegną zmianie. W tej sytuacji Program, z braku potrzeby, nie określa ewentualnych, niezbędnych działań zapobiegawczych. Proponuje się natomiast, aby wzmocnić kontrolę transportu substancji niebezpiecznych przez teren Powiatu, tak aby zapobiegać awariom. Zapisy dotyczące modernizacji dróg niewątpliwie wpłyną także na poprawę bezpieczeństwa na drogach, a tym samym na bezpieczeństwo transportowanych substancji i materiałów. Powiat, jak i poszczególne gminy wspierają corocznie jednostki Straży Pożarnej, która na bieżąco kontroluje zakłady posiadające status zakładów o zwiększonym ryzyku.

Zaleca się ograniczenie do minimum zabudowy terenów dolin cieków wodnych. Ograniczy to w znacznym stopniu zagrożenie jakie stanowi dla ludzi powódź. Pozostawienie dolin rzecznych jako naturalnych stref buforowych dla podnoszącego się poziomu wód w rzekach w czasie roztopów lub nawalnych deszczy jest rozwiązaniem bardziej efektywnym niż często nieprzemyślana budowa wałów przeciwpowodziowych, dla których brakuje następnie środków finansowych na ich utrzymanie i konserwację.

Ze względu na rolniczy charakter części Powiatu, mimo rozwoju innych funkcji na tym terenie, jego funkcjonowanie będzie miało wpływ na mieszkańców tego obszaru. Nie tylko ze względu na potencjalny wpływ rolnictwa na środowisko przyrodnicze, w którym żyją mieszkańcy, ale także na możliwość wykorzystania zasobów gleb i innych uwarunkowań przyrodniczych do rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Ze względu na walory przyrodnicze Powiatu jedną z coraz ważniejszych funkcji tej jednostki staje się turystyka i rekreacja. Jest to funkcja mająca wpływ na samopoczucie mieszkańców i ich zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie, ale z drugiej strony mająca wpływ na środowisko przyrodnicze. Rozwój usług rekreacji powinien być zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem przyrodniczym, ponieważ rekreacja rozwija się głównie w oparciu o zasoby przyrodnicze. Każda forma zagospodarowania turystycznego oraz zaplanowanie wykorzystania konkretnych miejsc pod rekreację musi być szczegółowo ocenione pod kątem wpływu na środowisko. Obszary chronione są często narażone na wydeptywanie, niszczenie roślinności, co powoduje cofanie się lub zanikanie siedlisk, przebywanie turystów w niewłaściwych miejscach również może negatywnie wpływać na tereny cenne pod względem przyrodniczym, a położone w miejscach o największych walorach.

Tabela 20. Analiza oddziaływań w zakresie społeczeństwa wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych	X		
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej oraz montaż instalacji OZE	X		
rozbudowa infrastruktury gazowej i ciepła sieciowego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	X		
kontynuacja działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i zmian klimatu	X		
modernizacja układu komunikacyjnego w powiązaniu z realizacją założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM	X		
zapobieganie wtórnej emisji pyłów poprzez intensyfikację czyszczenia dróg metodą mokrą	X		
zmiany technologiczne w zakładach produkcyjnych i przemysłowych oraz zakładach energetyki ciepłej i lokalnych kotłowniach	X		
restrykcyjne określanie dopuszczalnych poziomów emisji gazów i pyłów dla nowych podmiotów gospodarczych oraz w ramach przeglądów pozwoleń na emisję gazów i pyłów	X		
rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego poza centrami miejscowości oraz rozbudowa transportu kolejowego	X	X (etap budowy)	
realizacja założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM	X	(etap budowy)	
zintegrowany rozwój systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej	X	(etap budowy)	
intensyfikacja działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i wykorzystanie infrastruktury rowerowej	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego	X		
monitoring emisji pól elektromagnetycznych wzdłuż emitorów liniowych i punktowych	X		
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne	X		
modernizacja i coroczne przeglądy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	X		
realizacja Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym	X		
likwidacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w Policach	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	X		
likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód ze składowisk odpadów z terenu Z. Ch. Police	X		
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych	X		
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe oraz poprawa jakości wód	X		
poprawa dostępu do portów poprzez przebudowę, budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury na podstawie opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich			X
utrzymanie szlaków żeglownych i dróg wodnych poprzez modernizację, przebudowę lub budowę niezbędnej infrastruktury			X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków	X		
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających	X		
promowanie wśród mieszkańców zasad oszczędzania wody i prawidłowego gospodarowania ściekami komunalnymi	X		
rozbudowa sieci wodociągowej wraz z niezbędną infrastrukturą	X		
likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych	X		
kontrola systemu eksploatacji kopalni			X
zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych poprzez zmiany technologiczne w zakładach górniczych	X		
wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych	X		
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów	X		
rekultywacja obszarów zdegradowanych przez działalność przemysłową	X		
rekultywacja miejsc występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, terenów pokolejowych i zdegradowanych przez nieprawidłowo prowadzoną działalność związaną z gospodarowaniem odpadami (terenów przemysłowych, pokolejowych)	X		
intensyfikacja działań organizacyjnych i inwestycyjnych w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych	X		
kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (w zakresie gospodarowania odpadami innymi niż komunalne)	X		
rozbudowa terenów i miejsc prawnej ochrony przyrody	X		
wykonanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów objętych formami ochrony przyrody w celu propagowania zasad ochrony wśród mieszkańców i stworzenia podstaw prawnych dla praktycznej ochrony tych terenów	X		
poprawa atrakcyjności terenów zieleni urządzonej	X		
wprowadzanie nowych nasadzeń w miejsce wycinki drzew podczas rozbudowy terenów mieszkaniowych, inwestycyjnych i komunikacyjnych	X		
kontrola założeń planu urządzania lasu			X
wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący efektywnej minimalizacji skutków pożarów	X		
kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów	X		
kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	X		
bieżący monitoring gazociągu przesyłowego	X		
kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej w zakresie sprzętu służącego minimalizacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych	X		
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców	X		

5.4. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT AKUSTYCZNY

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu.

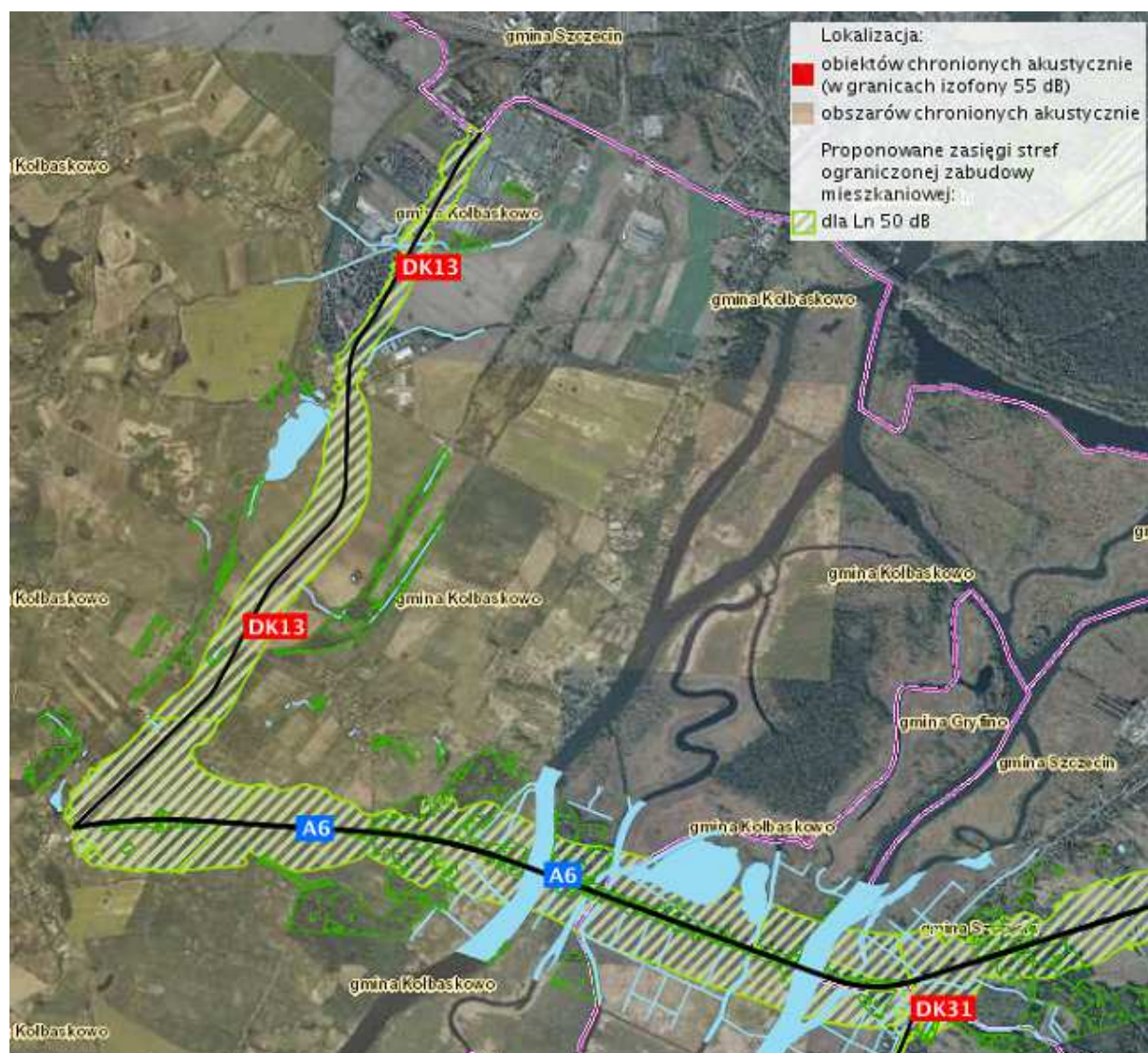
Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się w odniesieniu do jednej doby poziom równoważny hałasu ($L_{Aeq D}$ dla pory dnia i $L_{Aeq N}$ dla pory nocy), natomiast w przypadku wskaźników oceny hałasu stosowanych w polityce długookresowej (poziom dziennie-wieczorno-nocny L_{DWN} i długookresowy poziom nocny L_N). Poziomy te mierzone są w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, przedziału czasowego oraz przeznaczenia terenu. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 01.08.2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r. poz. 1109 ze zmianami), na terenach:

- zabudowy zagrodowej i wielorodzinnej dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej ($L_{Aeq D}$) wynosi wzdłuż dróg 65 dB (w porze nocnej $L_{Aeq N}$ 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej ($L_{Aeq D}$) 55 dB, a w porze nocnej $L_{Aeq N}$ 45 dB;
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w tym także na terenach związanych z pobytem dzieci, szpitalami) dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej ($L_{Aeq D}$) wynosi wzdłuż dróg 61 dB (w porze nocnej $L_{Aeq N}$ 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej ($L_{Aeq D}$) 50 dB, a w porze nocnej $L_{Aeq N}$ 40 dB;
- zabudowy zagrodowej i wielorodzinnej dopuszczalny poziom dźwięku L_{DWN} wynosi wzdłuż dróg 68 dB (L_N 59 dB), a od pozostałych obiektów L_{DWN} 55 dB, a L_N 45 dB;
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w tym także na terenach związanych z pobytem dzieci, szpitalami) dopuszczalny poziom dźwięku L_{DWN} wynosi wzdłuż dróg 64 dB (L_N 59 dB), a od pozostałych obiektów L_{DWN} 50 dB, a L_N 40 dB.

Określając przewidywane znaczące oddziaływania na klimat akustyczny, należy zwrócić uwagę głównie na przebiegające przez jednostkę ciągi komunikacyjne, gdyż klimat akustyczny na tym terenie kształtują przede wszystkim źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego. Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zabudowy śródmiejskiej. Na drogach krajowych, jak wynika z danych GDDKiA, zwłaszcza wśród zabudowy często obserwuje się lokalne i chwilowe przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu. Przekroczenia obserwuje się w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Polepszenie stanu klimatu akustycznego, jak również zmniejszenie obszarów narażonych na hałas powinno nastąpić głównie poprzez:

- odciażanie ciągów komunikacyjnych (budowa alternatywnych odcinków dróg),
- metody organizacyjne (np. kontrole i/lub ograniczanie prędkości pojazdów),
- zapewnienie odpowiedniej odległości nowych obiektów podlegających ochronie przed hałasem, od drogi,
- stosowanie nawierzchni SMA (Stone Mastic Asphalt),
- wprowadzenie ekranów akustycznych (w ostateczności),
- strefy ograniczonego użytkowania (wprowadzane, gdy wszystkie środki i metody redukcji hałasu zawiodą).

Zamieszczone we wcześniejszym rozdziale 2.4.5 mapy akustyczne wskazują wyraźnie miejsca gdzie te przekroczenia się pojawiają oraz jakie są obszary najbardziej narażone na ponadnormatywną emisję hałasu. Kolejna rycina wskazuje za wytycznymi GDDKiA, jakie obszary powinny zostać w szczególności objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennymi, które określałyby dopuszczalne poziomy emisji hałasu, do których powinni dążyć zarządcy tych ciągów komunikacyjnych.

Ryc. 25. Propozycja ochrony przed hałasem na poziomie planowania przestrzennego

Źródło: geoservis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

Wartość dopuszczalna równoważnego poziomu hałasu kolejowego dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo - usługowej i zagrodowej wynosi w porze dziennej 65 dB, w porze nocnej natomiast 56 dB (wg norm rozporządzenia z roku 2012). Bardziej rygorystyczne kryteria poprawności klimatu akustycznego w środowisku obowiązują jedynie dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów szpitali i stref ochronnych „A” uzdrowisk. Na trasie kolejowej nie prowadzono pomiarów hałasu. Zaznaczyć należy, że subiektywnie mniejsza jest dokuczliwość hałasów kolejowych niż drogowych, a także ograniczona częstotliwość kursowania pociągów sprawiają, że problem hałasów kolejowych ma mniejsze znaczenie.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

Tabela 21. Analiza oddziaływań w zakresie klimatu akustycznego wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych		X (etap budowy)	X
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej oraz montaż instalacji OZE		X (chwilowo, OZE)	X
rozbudowa infrastruktury gazowej i ciepła sieciowego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione		X (etap budowy)	X
kontynuacja działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i zmian klimatu			X
modernizacja układu komunikacyjnego w powiązaniu z realizacją założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM	X	X (etap budowy)	
zapobieganie wtórnej emisji pyłów poprzez intensyfikację czyszczenia dróg metodą moką			X
zmiany technologiczne w zakładach produkcyjnych i przemysłowych oraz zakładach energetyki ciepłej i lokalnych kotłowniach			X
restrykcyjne określanie dopuszczalnych poziomów emisji gazów i pyłów dla nowych podmiotów gospodarczych oraz w ramach przeglądów pozwoleń na emisję gazów i pyłów			X
rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego poza centrami miejscowości oraz rozbudowa transportu kolejowego	X	X (etap budowy)	
realizacja założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM	X	X (etap budowy)	
zintegrowany rozwój systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej	X	X (etap budowy)	
intensyfikacja działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i wykorzystanie infrastruktury rowerowej	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego	X		
monitoring emisji pól elektromagnetycznych wzdłuż emitorów liniowych i punktowych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
modernizacja i coroczne przeglądy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych			X
realizacja Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym			X
likwidacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w Policach			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej			X
likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód ze składowisk odpadów z terenu Z. Ch. Police			X
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe oraz poprawa jakości wód		X (etap budowy)	X
poprawa dostępu do portów poprzez przebudowę, budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury na podstawie opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich		X (etap budowy)	X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
<i>utrzymanie szlaków żeglownych i dróg wodnych poprzez modernizację, przebudowę lub budowę niezbędnej infrastruktury</i>		X (etap budowy)	X
<i>rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków</i>		X (etap budowy)	X
<i>rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających</i>		X (etap budowy)	X
<i>promowanie wśród mieszkańców zasad oszczędzania wody i prawidłowego gospodarowania ściekami komunalnymi</i>			X
<i>rozbudowa sieci wodociągowej wraz z niezbędną infrastrukturą</i>		X (etap budowy)	X
<i>likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych</i>			X
<i>kontrola systemu eksploatacji kopalni</i>			X
<i>zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych poprzez zmiany technologiczne w zakładach górniczych</i>	X		
<i>wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych</i>			X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów</i>			X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez działalność przemysłową</i>	X		
<i>rekultywacja miejsc występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, terenów pokolejowych i zdegradowanych przez nieprawidłowo prowadzoną działalność związaną z gospodarowaniem odpadami (terenów poprzemysłowych, pokolejowych)</i>			X
<i>intensyfikacja działań organizacyjnych i inwestycyjnych w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest</i>			X
<i>kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (w zakresie gospodarowania odpadami innymi niż komunalne)</i>			X
<i>rozbudowa terenów i miejsc prawnej ochrony przyrody</i>			X
<i>wykonanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów objętych formami ochrony przyrody w celu propagowania zasad ochrony wśród mieszkańców i stworzenia podstaw prawnych dla praktycznej ochrony tych terenów</i>			X
<i>poprawa atrakcyjności terenów zieleni urządzonej</i>			X
<i>wprowadzanie nowych nasadzeń w miejsce wycinki drzew podczas rozbudowy terenów mieszkaniowych, inwestycyjnych i komunikacyjnych</i>	X		X
<i>kontrola założeń planu urządzania lasu</i>			X
<i>wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący efektywnej minimalizacji skutków pożarów</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów</i>			X
<i>kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców</i>			X
<i>bieżący monitoring gazociągu przesyłowego</i>			X
<i>kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej w zakresie sprzętu służącego minimalizacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych</i>			X
<i>współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców</i>			X

5.5. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE

Zasoby wodne jednostki są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

Powiat Policki zlokalizowany jest na obszarze dorzecza Odry, dla którego opracowano Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów (M.P. 2011 r. Nr 40 poz. 451). W planie tym określone zostały cele środowiskowe dla wód powierzchniowych i podziemnych zgodne z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW).

Zgodnie z definicją umieszczoną w RDW dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. RDW w art. 4 przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Założenia Programu ochrony środowiska nie wpływają na zakłócenie realizacji tych celów.

Dla naturalnych części wód powierzchniowych (JCWP) celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego. Ponadto w celu osiągnięcia tego stanu konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Realizacja działań określonych w harmonogramie POŚ nie wpłynie na pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nie pogorszy poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorficznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadającym warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu. Celem środowiskowym w stosunku do wód powierzchniowych jest właśnie nie przekraczanie wartości granicznych. Realizacja POŚ nie będzie prowadziła do pogorszenia stanu wód, wszelkie działania inwestycyjne będą tak realizowane, aby nie wpływać negatywnie na stan wód powierzchniowych, czyli, zgodnie z celem środowiskowym dla wód określanych jako naturalne. Zadania inwestycyjno – organizacyjne (budowa kanalizacji, odpowiednia melioracja, kontrola zbiorników bezodpływowych, właściwe prowadzenie upraw, współpraca z gminami ościennymi, kompleksowość podejmowanych działań na różnych szczeblach i w różnych miejscach, unieszkodliwienie odpadów, rekultywacja obszarów zanieczyszczonych historycznie) mają na celu polepszenie stanu jakości wód, tym bardziej, że na terenie Powiatu jakość wód jest niezadowalająca, co potwierdzają wyniki badań. Jednym z głównych założeń Programu jest więc poprawa stanu wód powierzchniowych i realizacji europejskich założeń Dyrektywy przeniesionych do polskiego prawa poprzez Plan gospodarowania wodami, a szerzej, ustawę Prawo wodne. W efekcie długoterminowym, realizacja działań na poziomie Powiatu (ale również gmin okolicznych, wchodzących w granice jednolitych części wód, dalej dorzecza) ma przynieść efekt w postaci poprawy jakości wód, co będzie regularnie monitorowane na poziomie Raportów z realizacji niniejszego POŚ.

Zapisy Programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno - ściekowej, przeciwnie – ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru.

Eksploatację ujęć wód należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi. Konieczne jest przeanalizowanie i ewentualne skorygowanie zapisów poszczególnych decyzji, zgodnie z aktualnymi potrzebami oraz możliwościami. W zakresie gospodarki ściekowej zadaniami są nadzór nad stanem przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych lub podłączenie do systemu kanalizacji zbiorczej. Wybór rozwiązania zależy od analizy wpływu poszczególnych działań na stan środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem uzasadnienia ekonomicznego poszczególnych przedsięwzięć.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploatowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych. Problemem mogą natomiast być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Niestety

najczęściej na rynku są instalowane oczyszczalnie nie spełniające wszystkich wymogów, jednakże posiadające stosowne certyfikaty (na szczelność zbiornika, a nie na jakość oczyszczonych wód). Jest to jeden z nielicznych elementów, który może z jednej strony pozytywnie, ale z drugiej negatywnie wpływać na środowisko. Konieczna jest ostrożność przy wydawaniu pozwoleń na instalację urządzeń tego typu. Ponadto zaleca się sporządzenie aktualnej ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wprowadzić kontrole częstotliwości opróżniania zbiorników, a także prawidłowości eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zagrożeniem dla wód może być każdy rodzaj zabudowy bez właściwie zaprojektowanej i eksploatowanej infrastruktury. Może być nim także rozwijająca się rekreacja, co wiąże się z wykorzystaniem zasobów wód powierzchniowych. Może zachodzić zagrożenie dla naturalnych brzegów cieków oraz okolicznych terenów ze względu na penetrację turystyczną tych terenów.

Podmioty wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi muszą zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie. Wybór miejsca i sposobu wykorzystania albo usuwania ścieków powinien minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko. Obiekty budowlane, których użytkowanie jest związane z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi, nie mogą zostać oddane do użytkowania, jeżeli nie zostały spełnione wymagania ochrony środowiska. Jednocześnie należy podkreślić, że budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizować się powinno jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków. Natomiast w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska.

Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej. Przedsięwzięcia w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej są niewątpliwie proekologiczne i służą ochronie zasobów wód.

Zapisy Programu dotyczące ochrony zasobów wodnych w efekcie długofalowym nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko, a także są zgodne z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zmianami).

Zwraca się uwagę na analizę wpływu na środowisko działań w zakresie regulacji koryt cieków oraz melioracji wodnych. Regulacja cieków nie zawsze jest konieczna, np. dla ochrony przeciwpowodziowej i właściwego funkcjonowania cieku w środowisku. Z kolei melioracje wodne mają wpływ na odpływ wód oraz zachowanie odpowiedniej wilgotności gleb na terenie całej Powiatu. Prawidłowa melioracja mająca na celu nie tyle osuszenie danych terenów, co raczej utrzymanie właściwej wilgotności nie powinna wpływać negatywnie na obszary Natura 2000 od wilgotności siedlisk zależnych.

Tabela 22. Analiza oddziaływań w zakresie zasobów wodnych wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych			X
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej oraz montaż instalacji OZE			X
rozbudowa infrastruktury gazowej i ciepła sieciowego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione			X
kontynuacja działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i zmian klimatu			X
modernizacja układu komunikacyjnego w powiązaniu z realizacją założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM			X
zapobieganie wtórnej emisji pyłów poprzez intensyfikację czyszczenia dróg metodą moką			X
zmiany technologiczne w zakładach produkcyjnych i przemysłowych oraz zakładach energetyki cieplnej i lokalnych kotłowniach			X
restrykcyjne określanie dopuszczalnych poziomów emisji gazów i pyłów dla nowych podmiotów gospodarczych oraz w ramach przeglądów pozwoleń na emisję gazów i pyłów			X
rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego poza centrami miejscowości oraz rozbudowa transportu kolejowego			X
realizacja założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM			X
zintegrowany rozwój systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej			X
intensyfikacja działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i wykorzystanie infrastruktury rowerowej			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych wzdłuż emitorów liniowych i punktowych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
modernizacja i coroczne przeglądy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	X		
realizacja Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym	X		
likwidacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w Policach	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	X		
likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód ze składowisk odpadów z terenu Z. Ch. Police	X		
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych	X		
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe oraz poprawa jakości wód	X		
poprawa dostępu do portów poprzez przebudowę, budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury na podstawie opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich	X		
utrzymanie szlaków żeglownych i dróg wodnych poprzez modernizację, przebudowę lub budowę niezbędnej infrastruktury	X		
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków	X		

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
<i>rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających</i>	X		
<i>promowanie wśród mieszkańców zasad oszczędzania wody i prawidłowego gospodarowania ściekami komunalnymi</i>	X		
<i>rozbudowa sieci wodociągowej wraz z niezbędną infrastrukturą</i>	X		
<i>likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych</i>	X		
<i>kontrola systemu eksploatacji kopalni</i>	X		X
<i>zmniejszenie wydobywania surowców mineralnych poprzez zmiany technologiczne w zakładach górniczych</i>	X		X
<i>wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych</i>			X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów</i>	X		X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez działalność przemysłową</i>	X		X
<i>rekultywacja miejsc występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, terenów pokolejowych i zdegradowanych przez nieprawidłowo prowadzoną działalność związaną z gospodarowaniem odpadami (terenów poprzemysłowych, pokolejowych)</i>	X		X
<i>intensyfikacja działań organizacyjnych i inwestycyjnych w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest</i>			X
<i>kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (w zakresie gospodarowania odpadami innymi niż komunalne)</i>			X
<i>rozbudowa terenów i miejsc prawnej ochrony przyrody</i>	X		X
<i>wykonanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów objętych formami ochrony przyrody w celu propagowania zasad ochrony wśród mieszkańców i stworzenia podstaw prawnych dla praktycznej ochrony tych terenów</i>	X		X
<i>poprawa atrakcyjności terenów zieleni urządzonej</i>	X		X
<i>wprowadzanie nowych nasadzeń w miejsce wycinki drzew podczas rozbudowy terenów mieszkaniowych, inwestycyjnych i komunikacyjnych</i>	X		X
<i>kontrola założeń planu urządzania lasu</i>	X		X
<i>wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący efektywnej minimalizacji skutków pożarów</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów</i>	X		X
<i>kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców</i>			X
<i>bieżący monitoring gazociągu przesyłowego</i>			X
<i>kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej w zakresie sprzętu służącego minimalizacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych</i>			X
<i>współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców</i>			X

5.6. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Powiatu, ani jego otoczenia. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską w pojedynczych punktach, która miejscowo jest jeszcze problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Takie skutki przyniesie też promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, a także energooszczędności, będących elementem realizacji tzw. pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada dla Polski m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku. Przyczyni się to do zmniejszenia emisji związków cieplarnianych powodujących w skali regionalnej zwiększenie się efektu cieplarnianego, weryfikowanego przez pomiary ozonu w strefach na poziomie wojewódzkiego monitoringu powietrza prowadzonego przez WIOŚ.

Istotnym zadaniem jest także planowanie termomodernizacji budynków, zwiększenie energetycznej efektywności budynków powinno w efekcie długofalowym zmniejszyć zapotrzebowanie na dostarczane ciepło, a tym samym ilość emitowanych substancji pochodzących ze spalania w celu ogrzania budynków.

Podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie obszaru Powiatu jest emisja niska z zabudowy, z zakładów produkcyjnych oraz emisja ze źródeł komunikacyjnych. POŚ przewiduje jednak rozwój alternatywnych źródeł ogrzewania. Program wprowadza zapisy dotyczące rozwoju alternatywnych źródeł ogrzewania, takich jak: energia elektryczna, biomasa, energia słoneczna, a co za tym idzie ograniczenie zanieczyszczeń z emisji niskiej.

Emisja z obszarów zabudowanych może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków przewietrzania. Ważne jest zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę, że komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie Powiatu, konieczne jest podjęcie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Zaplanowane w POŚ inwestycje w zakresie ciągów komunikacyjnych powinny poprawić ruch na terenie jednostki, a tym samym także zmniejszyć emisję zanieczyszczeń wynikającą z dużego natężenia ruchu pojazdów oraz złej jakości dróg. Ponadto przy planowaniu przebiegu dróg zwraca się uwagę na fakt, że odcinki drogowe powinny być wyprowadzone poza tereny zabudowane.

Każda inwestycja z zakresu budowy dróg będzie podlegać osobnej ocenie oddziaływania na środowisko, jeżeli będzie się ona kwalifikować do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, należy przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz tereny mieszkaniowe pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń atmosferycznych na terenie Powiatu są tereny uprzemysłowione i zlokalizowane na nich zakłady produkcyjne, które często mogą emitować niebezpieczne oraz uciążliwe związki i substancje. Konieczne jest egzekwowanie od podmiotów gospodarczych przestrzegania limitów emisyjnych i stosowania nowoczesnych technologii.

Tabela 23. Analiza oddziaływań w zakresie powietrza atmosferycznego wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych	X		
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej oraz montaż instalacji OZE	X		
rozbudowa infrastruktury gazowej i ciepła sieciowego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	X		
kontynuacja działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i zmian klimatu	X		
modernizacja układu komunikacyjnego w powiązaniu z realizacją założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM	X		
zapobieganie wtórnej emisji pyłów poprzez intensyfikację czyszczenia dróg metodą moką	X		
zmiany technologiczne w zakładach produkcyjnych i przemysłowych oraz zakładach energetyki ciepłej i lokalnych kotłowniach	X		
restrykcyjne określanie dopuszczalnych poziomów emisji gazów i pyłów dla nowych podmiotów gospodarczych oraz w ramach przeglądów pozwoleń na emisję gazów i pyłów	X		
rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego poza centrami miejscowości oraz rozbudowa transportu kolejowego	X		
realizacja założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM	X		
zintegrowany rozwój systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej	X		
intensyfikacja działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i wykorzystanie infrastruktury rowerowej	X		
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych wzdłuż emitorów liniowych i punktowych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
modernizacja i coroczne przeglądy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych			X
realizacja Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym			X
likwidacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w Policach			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej			X
likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód ze składowisk odpadów z terenu Z. Ch. Police			X
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe oraz poprawa jakości wód			X
poprawa dostępu do portów poprzez przebudowę, budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury na podstawie opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich			X
utrzymanie szlaków żeglownych i dróg wodnych poprzez modernizację, przebudowę lub budowę niezbędnej infrastruktury			X
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków			X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
<i>rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających</i>			X
<i>promowanie wśród mieszkańców zasad oszczędzania wody i prawidłowego gospodarowania ściekami komunalnymi</i>			X
<i>rozbudowa sieci wodociągowej wraz z niezbędną infrastrukturą</i>			X
<i>likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych</i>			X
<i>kontrola systemu eksploatacji kopalni</i>			X
<i>zmniejszenie wydobywania surowców mineralnych poprzez zmiany technologiczne w zakładach górniczych</i>	X		X
<i>wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych</i>			X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów</i>	X		X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez działalność przemysłową</i>	X		X
<i>rekultywacja miejsc występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, terenów pokolejowych i zdegradowanych przez nieprawidłowo prowadzoną działalność związaną z gospodarowaniem odpadami (terenów przemysłowych, pokolejowych)</i>			X
<i>intensyfikacja działań organizacyjnych i inwestycyjnych w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest</i>	X		X
<i>kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (w zakresie gospodarowania odpadami innymi niż komunalne)</i>	X		X
<i>rozbudowa terenów i miejsc prawnej ochrony przyrody</i>	X		X
<i>wykonanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów objętych formami ochrony przyrody w celu propagowania zasad ochrony wśród mieszkańców i stworzenia podstaw prawnych dla praktycznej ochrony tych terenów</i>			X
<i>poprawa atrakcyjności terenów zieleni urządzonej</i>	X		X
<i>wprowadzanie nowych nasadzeń w miejsce wycinki drzew podczas rozbudowy terenów mieszkaniowych, inwestycyjnych i komunikacyjnych</i>	X		X
<i>kontrola założeń planu urządzania lasu</i>			X
<i>wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący efektywnej minimalizacji skutków pożarów</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów</i>	X		X
<i>kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców</i>			X
<i>bieżący monitoring gazociągu przesyłowego</i>			X
<i>kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej w zakresie sprzętu służącego minimalizacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych</i>			X
<i>współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców</i>			X

5.7. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem. Zwraca również szczególną uwagę i analizuje problemy lokalne związane z poważnymi zanieczyszczeniami środowiska gruntowo-wodnego substancjami ropopochodnymi.

Właściwie prowadzone działania minimalizujące negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby ograniczą również niekorzystny wpływ złych praktyk rolniczych na komponenty środowiska. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi (gleb) powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko. Jednak nadmierne nawożenie gleb może spowodować przedostawanie się zanieczyszczeń do głębszych warstw wód gruntowych, eutrofizację wód, na co trzeba zwrócić szczególną uwagę.

Negatywnie na powierzchnię ziemi może oddziaływać składowisko odpadów w miejscowości Leśno Górne, a prowadzony tam zakład na zanieczyszczenie okolicznych terenów poprzez wywiewanie odpadów. W przypadku zaistnienia przekroczeń na składowisku odpadów prowadzony monitoring pozwala na szybkie reagowanie i podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu składowiska i jakości zasobów glebowych, wodnych oraz roślinności znajdujących się w sąsiedztwie obiektu. Regionalna instalacja jest tak zaplanowana i pod względem organizacyjnym, lokalizacyjnym i technologicznym, aby nie dopuścić rozprzestrzenianiu się odpadów poza jej teren.

Przywrócenie terenów zanieczyszczonych (także miejsc dzikiego składowania odpadów) do stanu zadowalającego, ich rekultywacja, powinno pozytywnie wpłynąć zarówno na powierzchnię ziemi, gleby, stosunki wodne, szatę roślinną i faunę oraz na krajobraz. Rekultywacja obszarów zanieczyszczonych na terenie Powiatu przez działające w przeszłości i obecnie zakłady jest jednym z najważniejszych działań inwestycyjnych na kolejne lata. Ze względu na skalę problemu konieczna jest współpraca zarówno Powiatu, jak i gmin oraz takich instytucji jak Wojewódzki Inspektor ochrony Środowiska, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska czy Generalny Inspektor Ochrony Środowiska.

Największa ingerencja w strukturę ukształtowania terenu następować będzie podczas prac budowlanych związanych z powstawaniem infrastruktury technicznej, sieci komunikacyjnej. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu.

Jak wskazuje stan aktualny środowiska wszelkie prace budowlane mogą doprowadzić w sposób niezamierzony do postania zanieczyszczeń, czy to uaktywnienie zanieczyszczeń tzw. „historycznych”, czy powstania zanieczyszczeń na skutek awaryjnego wycieku np. substancji ropopochodnych.

Ze względu na charakter Powiatu, niewielką powierzchnię zajmują również tereny użytkowane rolniczo, dlatego ważne jest również jak zapisy POŚ wpłyną na zasoby gruntów rolniczych. Część gleb, ze względu na swoją jakość, musi być chroniona przed degradacją. Gleby wysokich klas wskazuje się do objęcia ochroną przed zmianą użytkowania. Najślabsze grunty i nieużytki proponuje się natomiast pod zalesienie, w celu poprawienia jakości tych terenów i zaprzestania rozwoju rolnictwa na terenach do tego nieopłacalnych. Użytkowanie gruntów ornych powinno odbywać się również z zachowaniem zasad ograniczających

degradację gleb na skutek działań agrotechnicznych, np. planowanie upraw poprzecznie do kierunku spływu powierzchniowego, ograniczanie wyjąłwienia gleby.

W miejscach występowania większych spadków, należy zastosować środki zapobiegające osuwaniu brzegów, np. poprzez ich umocnienie roślinnością. W niektórych przypadkach metodą zabezpieczającą może być również wyprofilowanie brzegów.

Na obszarze Powiatu występują zasoby złóż mineralnych. Wydobycie kopalin na ogół powoduje niekorzystny wpływ na środowisko. Należy zatem prowadzić działania monitorujące i prowadzące do zrównoważonego rozwoju poprzez racjonalne wydobycie i użytkowanie kopalin oraz rekultywację wyrobisk. Powiat na bieżąco w ramach swoich kompetencji monitoruje stopień prowadzenia prac rekultywacyjnych, a decyzją Starosty, w przypadku prawidłowo zakończonej rekultywacji wyrobisk, uznaje się dane działania rekultywacyjne za zakończone.

Tabela 24. Analiza oddziaływań w zakresie powierzchni ziemi wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych			X
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej oraz montaż instalacji OZE			X
rozbudowa infrastruktury gazowej i ciepła sieciowego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione		X (etap budowy)	X
kontynuacja działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i zmian klimatu			X
modernizacja układu komunikacyjnego w powiązaniu z realizacją założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM		X (etap budowy)	X
zapobieganie wtórnej emisji pyłów poprzez intensyfikację czyszczenia dróg metodą moką			X
zmiany technologiczne w zakładach produkcyjnych i przemysłowych oraz zakładach energetyki ciepłej i lokalnych kotłowniach	X		X
restrykcyjne określanie dopuszczalnych poziomów emisji gazów i pyłów dla nowych podmiotów gospodarczych oraz w ramach przeglądów pozwoleń na emisję gazów i pyłów	X		X
rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego poza centrami miejscowości oraz rozbudowa transportu kolejowego		X (etap budowy)	X
realizacja założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM		X (etap budowy)	X
zintegrowany rozwój systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej		X (etap budowy)	X
intensyfikacja działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i wykorzystanie infrastruktury rowerowej			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych wzdłuż emitorów liniowych i punktowych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
modernizacja i coroczne przeglądy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	X		X
realizacja Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym	X		X
likwidacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w Policach	X		
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	X		
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	X		X
likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód ze składowisk odpadów z terenu Z. Ch. Police	X		
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe oraz poprawa jakości wód			X
poprawa dostępu do portów poprzez przebudowę, budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury na podstawie opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich			X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
<i>utrzymanie szlaków żeglownych i dróg wodnych poprzez modernizację, przebudowę lub budowę niezbędnej infrastruktury</i>			X
<i>rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków</i>		X (etap budowy)	X
<i>rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających</i>		X (etap budowy)	X
<i>promowanie wśród mieszkańców zasad oszczędzania wody i prawidłowego gospodarowania ściekami komunalnymi</i>	X		X
<i>rozbudowa sieci wodociągowej wraz z niezbędną infrastrukturą</i>		X (etap budowy)	
<i>likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych</i>		X (etap budowy)	
<i>kontrola systemu eksploatacji kopalni</i>	X		
<i>zmniejszenie wydobywania surowców mineralnych poprzez zmiany technologiczne w zakładach górniczych</i>	X		
<i>wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych</i>	X		
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów</i>	X		
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez działalność przemysłową</i>	X		
<i>rekultywacja miejsc występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, terenów pokolejowych i zdegradowanych przez nieprawidłowo prowadzoną działalność związaną z gospodarowaniem odpadami (terenów poprzemysłowych, pokolejowych)</i>	X		
<i>intensyfikacja działań organizacyjnych i inwestycyjnych w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych</i>	X		X
<i>kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest</i>			X
<i>kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (w zakresie gospodarowania odpadami innymi niż komunalne)</i>	X		
<i>rozbudowa terenów i miejsc prawnej ochrony przyrody</i>	X		
<i>wykonanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów objętych formami ochrony przyrody w celu propagowania zasad ochrony wśród mieszkańców i stworzenia podstaw prawnych dla praktycznej ochrony tych terenów</i>	X		
<i>poprawa atrakcyjności terenów zieleni urządzonej</i>	X		
<i>wprowadzanie nowych nasadzeń w miejsce wycinki drzew podczas rozbudowy terenów mieszkaniowych, inwestycyjnych i komunikacyjnych</i>	X		
<i>kontrola założeń planu urządzania lasu</i>	X		
<i>wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący efektywnej minimalizacji skutków pożarów</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów</i>	X		
<i>kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców</i>			X
<i>bieżący monitoring gazociągu przesyłowego</i>			X
<i>kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej w zakresie sprzętu służącego minimalizacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych</i>			X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców			X
			X

5.8. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ

Na krajobraz mogą wpłynąć negatywnie działania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska czy zdrowia człowieka. Lokalny ład przestrzenny może zostać zaburzony budową ekranów akustycznych, remontami. Jest to jednak bardzo subiektywne odczucie. Właściwie przeprowadzone prace, projekty wkomponowane w lokalny krajobraz nie powinny negatywnie wpłynąć na wygląd estetyczny obszaru.

Elementami, które mogą zaburzyć krajobraz poszczególnych części Powiatu mogą być ewentualnie mogące powstać w przyszłości elektrownie wiatrowe oraz maszty stacji bazowych telefonii komórkowej. Należy dążyć do takiego ustalania ich lokalizacji, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ nie tylko na zdrowie ludzi, ale także na krajobraz przyrodniczy i kulturowy (na zasadzie kompromisu pomiędzy racjami inwestorów, a subiektywnymi odczuciami mieszkańców). Szczegóły lokalizacji tego typu obiektów ustalane będą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Negatywnie na krajobraz działają także wszelkiego rodzaju duże zakłady produkcyjne, przemysłowe, czy nawet duże ферmy hodowlane. Każdy takie podmiot gospodarczy powinien mieć na względzie wkomponowanie w lokalny krajobraz swojej działalności, tak aby nie wpływała ona na pogorszenie lokalnego krajobrazu. Pozytywnym rodzajem takiej działalności są działania prowadzone przez Grupę Azoty Zakłady Chemiczne „Police” SA, która nasadza zieleń wokół użytkowanych składowisk odpadów przemysłowych, tak aby składowane tam odpady nie były rozwiewane oraz żeby zminimalizować ich negatywny wpływ na otaczające tereny.

Tabela 25. Analiza oddziaływań w zakresie krajobrazu wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych	X		X
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej oraz montaż instalacji OZE		X (OZE)	X
rozbudowa infrastruktury gazowej i ciepła sieciowego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione			X
kontynuacja działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i zmian klimatu			X
modernizacja układu komunikacyjnego w powiązaniu z realizacją założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM			X
zapobieganie wtórnej emisji pyłów poprzez intensyfikację czyszczenia dróg metodą moką			X
zmiany technologiczne w zakładach produkcyjnych i przemysłowych oraz zakładach energetyki cieplnej i lokalnych kotłowniach			X
restrykcyjne określanie dopuszczalnych poziomów emisji gazów i pyłów dla nowych podmiotów gospodarczych oraz w ramach przeglądów pozwoleń na emisję gazów i pyłów			X
rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego poza centrami miejscowości oraz rozbudowa transportu kolejowego			X
realizacja założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM			X
zintegrowany rozwój systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej			X
intensyfikacja działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i wykorzystanie infrastruktury rowerowej			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych wzdłuż emitorów liniowych i punktowych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
modernizacja i coroczne przeglądy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych			X
realizacja Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym			X
likwidacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w Policach			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej			X
likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód ze składowisk odpadów z terenu Z. Ch. Police			X
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe oraz poprawa jakości wód			X
poprawa dostępu do portów poprzez przebudowę, budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury na podstawie opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich			X
utrzymanie szlaków żeglownych i dróg wodnych poprzez modernizację, przebudowę lub budowę niezbędnej infrastruktury			X
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków			X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
<i>rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających</i>			X
<i>promowanie wśród mieszkańców zasad oszczędzania wody i prawidłowego gospodarowania ściekami komunalnymi</i>			X
<i>rozbudowa sieci wodociągowej wraz z niezbędną infrastrukturą</i>			X
<i>likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych</i>			X
<i>kontrola systemu eksploatacji kopalni</i>			X
<i>zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych poprzez zmiany technologiczne w zakładach górniczych</i>	X		X
<i>wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych</i>			X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów</i>	X		X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez działalność przemysłową</i>	X		X
<i>rekultywacja miejsc występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, terenów pokolejowych i zdegradowanych przez nieprawidłowo prowadzoną działalność związaną z gospodarowaniem odpadami (terenów przemysłowych, pokolejowych)</i>	X		X
<i>intensyfikacja działań organizacyjnych i inwestycyjnych w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest</i>	X		X
<i>kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (w zakresie gospodarowania odpadami innymi niż komunalne)</i>			X
<i>rozbudowa terenów i miejsc prawnej ochrony przyrody</i>	X		
<i>wykonanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów objętych formami ochrony przyrody w celu propagowania zasad ochrony wśród mieszkańców i stworzenia podstaw prawnych dla praktycznej ochrony tych terenów</i>			X
<i>poprawa atrakcyjności terenów zieleni urządzonej</i>	X		
<i>wprowadzanie nowych nasadzeń w miejsce wycinki drzew podczas rozbudowy terenów mieszkaniowych, inwestycyjnych i komunikacyjnych</i>	X		
<i>kontrola założeń planu urządzania lasu</i>			X
<i>wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący efektywnej minimalizacji skutków pożarów</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów</i>			X
<i>kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców</i>			X
<i>bieżący monitoring gazociągu przesyłowego</i>			X
<i>kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej w zakresie sprzętu służącego minimalizacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych</i>			X

5.9. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT⁶

Wprowadzanie ustaleń POŚ nie będzie negatywnie oddziaływać na klimat lokalny tych terenów, może jednak nieco je modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów leśnych, zielonych. Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie się specyficznych topoklimatów, zmienia się wilgotność powietrza, a także wartość prędkości wiatru. Natomiast występowanie przeszkód w postaci zabudowy, powoduje problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem obszaru.

Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, gdyż zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pośrednio wpływa na ograniczenie zmian klimatu.

Poza tym rodzajem planowanych działań nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

5.10. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI

Ze względu na istniejące na terenie Powiatu zabytki oraz cenne walory architektoniczne POŚ zwraca również uwagę na ochronę walorów krajobrazowych. Program Ochrony Środowiska nie zawiera jednak specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego Powiatu (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program opieki nad zabytkami).

Planowane działania pozwolą utrzymać i wyeksponować zachowane zasoby krajobrazu kulturowego i jego struktury, a także kształtować wysokiej jakości środowisko antropogeniczne.

Wszelkie prace budowlane polegające na remontach i konserwacji powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a także szczegółowo określone na poziomie MPZP.

⁶ analiza oddziaływań jest równoznaczna z oddziaływaniami ocenionymi przy powietrzu atmosferycznym w rozdziale 5.6.

Tabela 26. Analiza oddziaływań w zakresie zabytków i dóbr materialnych wszystkich planowanych działań

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych	X		
wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej oraz montaż instalacji OZE	X	X (OZE)	
rozbudowa infrastruktury gazowej i ciepła sieciowego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	X		X
kontynuacja działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i zmian klimatu			X
modernizacja układu komunikacyjnego w powiązaniu z realizacją założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM			X
zapobieganie wtórnej emisji pyłów poprzez intensyfikację czyszczenia dróg metodą moką			X
zmiany technologiczne w zakładach produkcyjnych i przemysłowych oraz zakładach energetyki ciepłej i lokalnych kotłowniach	X		X
restrykcyjne określanie dopuszczalnych poziomów emisji gazów i pyłów dla nowych podmiotów gospodarczych oraz w ramach przeglądów pozwoleń na emisję gazów i pyłów	X		X
rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego poza centrami miejscowości oraz rozbudowa transportu kolejowego			X
realizacja założeń Zintegrowanego Planu Zrównoważonej Mobilności dla SOM			X
zintegrowany rozwój systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej			X
intensyfikacja działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i wykorzystanie infrastruktury rowerowej			X
kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego			X
monitoring emisji pól elektromagnetycznych wzdłuż emitorów liniowych i punktowych			X
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			X
modernizacja i coroczne przeglądy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych			X
realizacja Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym	X		
likwidacja historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w Policach			X
edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych			X
kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej			X
likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód ze składowisk odpadów z terenu Z. Ch. Police			X
realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych			X
zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe oraz poprawa jakości wód			X
poprawa dostępu do portów poprzez przebudowę, budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury na podstawie opracowanych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich			X
utrzymanie szlaków żeglownych i dróg wodnych poprzez modernizację, przebudowę lub budowę niezbędnej infrastruktury			X
rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków			X

Działania	Rodzaj oddziaływań		
	pozytywne	negatywne	neutralne
<i>rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających</i>			X
<i>promowanie wśród mieszkańców zasad oszczędzania wody i prawidłowego gospodarowania ściekami komunalnymi</i>			X
<i>rozbudowa sieci wodociągowej wraz z niezbędną infrastrukturą</i>			X
<i>likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych</i>			X
<i>kontrola systemu eksploatacji kopalni</i>			X
<i>zmniejszenie wydobywania surowców mineralnych poprzez zmiany technologiczne w zakładach górniczych</i>			X
<i>wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych</i>			X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów</i>			X
<i>rekultywacja obszarów zdegradowanych przez działalność przemysłową</i>			X
<i>rekultywacja miejsc występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, terenów pokolejowych i zdegradowanych przez nieprawidłowo prowadzoną działalność związaną z gospodarowaniem odpadami (terenów przemysłowych, pokolejowych)</i>			X
<i>intensyfikacja działań organizacyjnych i inwestycyjnych w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych</i>	X		X
<i>kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest</i>	X		
<i>kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (w zakresie gospodarowania odpadami innymi niż komunalne)</i>	X		X
<i>rozbudowa terenów i miejsc prawnej ochrony przyrody</i>			X
<i>wykonanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów objętych formami ochrony przyrody w celu propagowania zasad ochrony wśród mieszkańców i stworzenia podstaw prawnych dla praktycznej ochrony tych terenów</i>			X
<i>poprawa atrakcyjności terenów zieleni urządzonej</i>	X		X
<i>wprowadzanie nowych nasadzeń w miejsce wycinki drzew podczas rozbudowy terenów mieszkaniowych, inwestycyjnych i komunikacyjnych</i>	X		X
<i>kontrola założeń planu urządzania lasu</i>			X
<i>wyposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący efektywnej minimalizacji skutków pożarów</i>			X
<i>kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów</i>			X
<i>kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców</i>	X		X
<i>bieżący monitoring gazociągu przesyłowego</i>			X
<i>kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej w zakresie sprzętu służącego minimalizacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych</i>	X		X

5.11. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOBRA MATERIALNE⁷

Program Ochrony Środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego Powiatu (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program opieki nad zabytkami, lokalny program rewitalizacji). Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji będzie oczyszczać powietrze i opady atmosferyczne z zanieczyszczeń, co będzie pozytywnie wpływać na tkankę zabudowy.

Także zainwestowanie w infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizację, infrastrukturę drogową) powinno skutkować podwyższeniem standardów mieszkaniowych oraz standardów jakości zasobów przyrodniczych, w tym wód powierzchniowych, co będzie niewątpliwie przyciągać turystów.

Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne, np. termomodernizacja budynków, również wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki. Należy jednak przy każdych działaniach inwestycyjnych w tym zakresie pamiętać o ochronie przyrody (zagadnienie to poruszone zostało w rozdziale 5.2.).

Podobnie, przy lokalizowaniu urządzeń produkujących energię odnawialną (kolektory słoneczne lub ogniwa fotowoltaiczne) na dachach budynków należy mieć na względzie ochronę gniazd ptaków.

Rozwijanie obszarów zieleni poprawi wygląd estetyczny jednostki.

Ustalenia projektu POŚ wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne.

5.12. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE

W projekcie POŚ jako materiał wyjściowy uwzględniono naturalne predyspozycje środowiska przyrodniczego oraz dostosowano do nich kierunki rozwoju.

Realizacja Programu nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby naturalne, gdyż wszystkie inwestycje zostaną docelowo dostosowane do lokalnych warunków środowiskowych uwzględniając ich odporność i chłonność. Oddziaływań na środowisko nie da się jednak uniknąć, jednak wszelkie działania i przedsięwzięcia będą prowadzone w sposób minimalizujący lub zabezpieczający (prewencyjny) przed negatywnymi oddziaływaniami, w szczególności tymi znaczącymi, długotrwałymi, czy też skumulowanymi i nieodwracalnymi, mogącymi zdegradować zasoby naturalne tej jednostki.

VI. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obszar Powiatu Polickiego leży w obszarze przygranicznym z innym krajem - Niemcami, jednak ustalenia Programu ochrony środowiska nie spowodują zaistnienia negatywnego oddziaływania transgranicznego.

Można jednak spodziewać się oddziaływania ponadlokalnego, obejmującego nie tylko Powiat, ale również okoliczne tereny. Przede wszystkim oddziaływanie ponadlokalne będą miały skutki realizacji zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, likwidacja zbiorników bezodpływowych poprawi stan wód podziemnych

⁷ analiza oddziaływań jest równoznaczna z oddziaływaniami ocenionymi przy zabytkach w rozdziale 5.12.

i powierzchniowych, nie tylko w rejonie Powiatu, ponieważ wód nie można rozpatrywać jako komponentu posiadającego administracyjne granice. Prowadzone działania powinny mieć wymierny wpływ na poprawę jakości wód Zalewu Szczecińskiego.

Podobne skutki będą miały zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego. Proponowane działania dotyczące utrzymania standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczania emisji wpływającej także na jakość powietrza otaczających jednostkę terenów.

VII. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU

W celu wzmocnienia kontroli nad wprowadzaniem zapisów, realizowanie zaplanowanych inwestycji i zmianami środowiska z tego wynikającymi, Powiat ma obowiązek cyklicznie oceniać i monitorować skutki realizacji postanowień projektu w odniesieniu do jego wpływu na środowisko.

Zgodnie z art. 51, ust. 2, pkt 1, lit. c ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zmianami) proponuje się, aby wymagany monitoring skutków realizacji omawianego projektu POŚ był przeprowadzany raz na 2 lata, w powiązaniu z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zmianami), która mówi o konieczności raportowania co 2 lata realizacji zapisów POŚ.

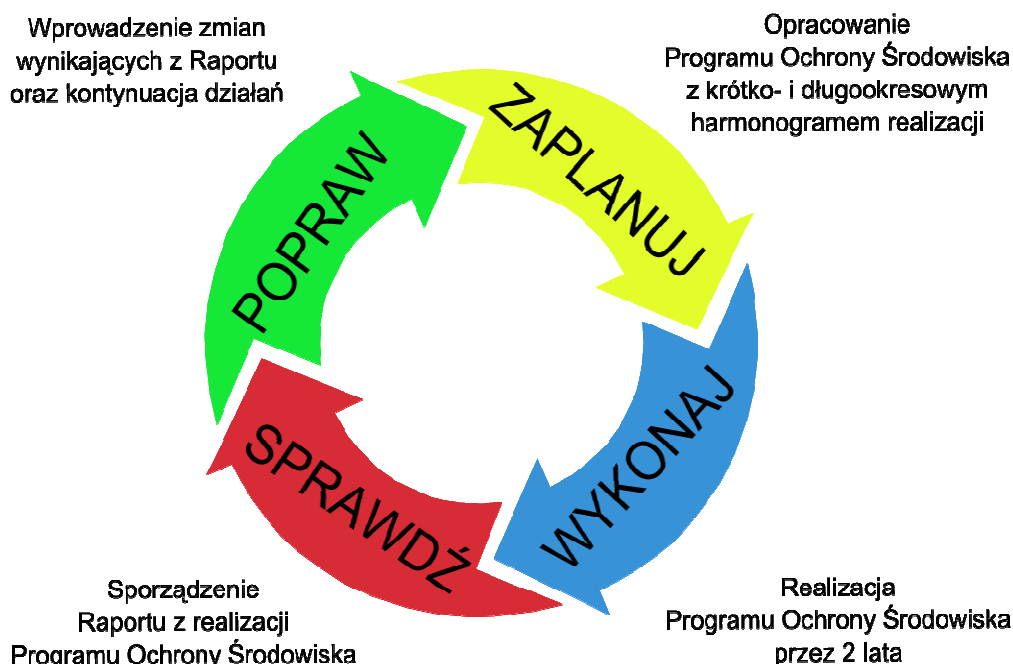
Analiza wpływu zapisów Programu i jego realizacji na środowisko oraz zdrowie człowieka powinna opierać się na przeprowadzeniu wizji lokalnej i inwentaryzacji obszaru Powiatu. Weryfikacja istniejącego stanu wykorzystania terenu, eksploatacji sieci i instalacji oraz obiektów, a także opis wpływu przedsięwzięć na otoczenie pozwoli określić i ocenić ewentualne niekorzystne działania na środowisko, a także przewidzieć w jakim kierunku będą zachodzić dalsze zmiany w środowisku.

Analiza jakości poszczególnych komponentów środowiska na terenie Powiatu, powinna być prowadzona, w szczególności, w stosunku do: wód powierzchniowych i podziemnych (aby określić czy właściwie jest rozwijana sieć infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, aby stwierdzić czy zachodzi oddziaływanie składowiska odpadów, czy podjęte działania mające na celu rekultywację obszarów zanieczyszczonych powodują zmniejszenie zanieczyszczenia w miejscu powstania), powietrza, klimatu akustycznego i promieniowania elektromagnetycznego (w celu określenia jak rozwijają się tereny potencjalnie narażone na emisję hałasu i wysokie natężenie ruchu pojazdów, a także na ponadnormatywną emisję promieniowania elektromagnetycznego), gleb oraz roślinności (ocena zagospodarowania terenu, zmniejszenie ilości nagromadzonych odpadów, zachowania roślinności i form ochrony przyrody).

Wizję terenową powinno się także wzbogacić o wiedzę z innych dostępnych źródeł. Jako podstawę analizy można wykorzystywać wyniki państwowego monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzonego przez Generalną i Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcję Sanitarną, Państwowy Instytut Geologiczny, zapisy strategicznych dokumentów gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz badania prowadzone przez zarządców infrastruktury technicznej. Monitorowanie realizacji Programu powinno obejmować także: analizę i ocenę działań podejmowanych na obszarach wrażliwych i występowania potencjalnych konfliktów.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga. Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandaryzuj i monitoruj jego stosowanie.

Ryc. 26. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ

Źródło: opracowanie własne

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla każdego wskaźnika określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji. Ocena realizacji ocenianego dokumentu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. Co cztery lata, w ramach aktualizacji dokumentu proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w jednostce i regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie.

Prognozując wpływ POŚ na środowisko przyrodnicze, a w efekcie na rozwój zrównoważony Powiatu, można stwierdzić, że zamieszczone propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe, dość szczegółowe oraz mierzalne, i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji. Zaproponowane zakresy monitoringu: monitoring środowiska, monitoring Programu oraz monitoring odczuć społecznych pozwolą na aktywne zarządzanie tymi dokumentami, ich modyfikację i wdrażanie zapisów w odniesieniu do aktualnej sytuacji. Tak więc dokumenty te wpłyną pozytywnie na rozwój Powiatu oraz pozwolą na ciągłe monitorowanie stanu środowiska i realizacji zadań, które będą miały doprowadzić do tego pozytywnego rozwoju. Jest to ważne stwierdzenie, ponieważ dokument POŚ powinien być dokumentem strategicznym w zarządzaniu rozwojem Powiatu, a nie ogólnymi zapisami, do których władze nie będą się odnosiły i nie będą z nich korzystały.

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program Ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu. Należy jednak pamiętać, że w wyniku realizacji zapisów tego dokumentu mogą powstać negatywne oddziaływania, o których mowa była w rozdziale wcześniejszym.

Adekwatnie do wskazanych negatywnych oddziaływań, przewiduje się przede wszystkim następujące środki zapobiegające, ograniczające oraz kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji POŚ (działania administracyjne),
- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją POŚ oraz miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku oraz w przepisach prawnych,
- podejmowanie działań rekomendowanych w POŚ oraz prowadzenie procesów w taki sposób, by finalny efekt podejmowanych działań spełniał rekomendowane przez POŚ wymagania,
- promowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w ochronie środowiska, uwzględniających wymogi najlepszej dostępnej techniki oraz zasad dobrej praktyki i rzetelnej wiedzy technicznej i naukowej,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- minimalizowanie oddziaływań środowiskowych powodowanych przez instalacje unieszkodliwiania odpadów (np. składowisko odpadów).

Realizacja POŚ dla Powiatu Polickiego nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury wodno - ściekowej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każda instalacja spełniać musi określone wymagania w stosunku do środowiska, standardy budowlane i konstrukcyjne, wykorzystywać najlepszą dostępną technikę funkcjonowania.

Negatywne oddziaływanie ww. inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na

etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających negatywne oddziaływanie należą w czasie realizacji inwestycji m. in.:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Niemniej na obecnym etapie projektowania ogólnego dokumentu strategicznego POŚ nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją Programu, które wymagałyby kompensacji.

Opracowane dla dwóch typów form ochrony przyrody plany zadań ochronnych, dla rezerwatów przyrody i obszaru NATURA 2000, wskazują jakie działania należy podejmować w odniesieniu do chronionych gatunków i siedlisk, aby je chronić i zachować. Zgodnie z zaleceniami dla gatunków na terenie obszaru NATURA 2000 Jezioro Świdwie są to:

1. Ochrona ptaków wodno – błotnych przed drapieżnikami - oszacowanie zasobności populacji drapieżników czworonożnych (lis, jenot, szop pracz, norka amerykańska) oraz ich eliminacja przez odłów lub odstrzał w przypadku potwierdzenia znaczącego negatywnego oddziaływania na stan awifauny. Eliminacja drapieżników nie powinna odbywać się w okresie lęgowym oraz w okresie pierzenia się ptaków. Rekomenduje się możliwie niezwłoczne wykonanie oszacowania i rozpoczęcia eliminacji (najpóźniej w drugim roku obowiązywania PZO).
2. Utrzymanie zasięgu jeziora Świdwie oraz reżimu hydrologicznego w zlewni rzeki Gunicy - utrzymanie lustra wody w Jeziorze Świdwie na poziomie co najmniej 12,5 m n.p.m. oraz reżimu hydrologicznego w zlewni rzeki Gunicy poprzez:
 - opracowanie ekspertyzy dotyczącej gospodarowania wodą w zlewni Jeziora Świdwie uwzględniającej inwentaryzację wszystkich urządzeń melioracyjnych w zlewni, ocenę pełnionych przez te urządzenia funkcji, ocenę stanu technicznego oraz ocenę wymagań hydrologicznych poszczególnych gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 (w ciągu dwóch pierwszych lat obowiązywania PZO),
 - do czasu opracowania ekspertyzy gospodarowania wodą w zlewni jeziora, wstrzymanie wykonywania wszelkich prac regulacyjnych czy utrzymaniowych w korycie rzeki Gunicy.

Po opracowaniu wyżej wymienionej ekspertyzy, niezwłoczna realizacja wynikających z niej wskazań.

3. Ograniczenie presji urbanizacji przestrzennej - uwzględnianie w prowadzonych postępowaniach administracyjnych zmierzających do wydania decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o pozwoleniu na budowę, konieczności utrzymania terenów lęgowych, żerowiskowych i odpoczynkowych: gruntów ornych, łąk, pastwisk

i nieużytków, w stanie wolnym od zabudowy. Działanie nie dotyczy: działek ewidencyjnych już zabudowanych, obszarów przeznaczonych pod zabudowę w MPZP obowiązujących przed dniem wejścia w życie zarządzenia w sprawie PZO, działek ewidencyjnych, dla których przed dniem wejścia w życie zarządzenia w sprawie PZO wydane zostały pozwolenia na budowę.

4. Modernizacja napowietrznych linii energetycznych oraz lokalizowanie masztów i anten telekomunikacyjnych na obszarze zwartej zabudowy - w przypadku modernizacji istniejących lub budowy nowych linii napowietrznych, właściciel infrastruktury elektroenergetycznej uzgadnia z właściwym (odpowiednim) organem sposoby umożliwiające ograniczenie negatywnego wpływu inwestycji na awifaunę. Lokalizacja i zakres zastosowanego rozwiązania powinna być adekwatna do rzeczywistego wpływu inwestycji na awifaunę. Rekomenduje się następujące sposoby ograniczające wpływ infrastruktury: ostrzegacze, platformy gniazdowe, linie izolowane, skablowanie linii.
5. Ochrona przestrzeni powietrznej wolnej od turbin wiatrowych - wyłączenie całego obszaru Natura 2000 spod możliwości budowy farm wiatrowych. Przeprowadzane procedury ocen oddziaływania planowanych farm wiatrowych na środowisko muszą uwzględniać wymogi utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk ptaków (FV), t.j. zapewniać obecność przestrzeni powietrznej nie zakłóconej obecnością turbin wiatrowych: w promieniu min. 5 km od gniazda bielika, min.10 km od gniazda rybołowa i min. 3 km od gniazd bociana białego, bociana czarnego, kani czarnej, kani rudej i orlika krzykliwego oraz na trasie przelotu ptaków z miejsc rozrodu do miejsc żerowania znajdujących się w odległości do 10 km. W takich sytuacjach pas wolnej od turbin wiatrowych przestrzeni powietrznej pomiędzy miejscami rozrodu a żerowiskami nie powinien być węższy niż 2 km.
6. Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni jeziora Świdwie - w związku z planowaną i postępującą urbanizacją przestrzenną na obszarze Natura 2000 należy:
 - utrzymać regularne kontrole mieszkańców w zakresie pozbywania się w sposób zgodny z prawem ścieków bytowych ze zbiorników oraz oczyszczalni przydomowych przy użyciu metod pozwalających na skuteczną ich weryfikację,
 - z uwagi na wysoki poziom wód w zlewni jezior obszaru Natura 2000, a także postępujący proces ich eutrofizacji, w gospodarce wodno-ściekowej należy preferować systemy odprowadzania ścieków do zbiorczych kanalizacji gminnych, a do czasu jej wybudowania, do atestowanych zbiorników bezodpływowych, podlegających regularnym kontrolom minimum raz na trzy lata (zarówno w zabudowie planowanej, jak i w istniejącej, nie wskazane jest stosowanie technik oczyszczania ścieków opartych o rozsączkowywanie w gruncie).
7. Ograniczenie możliwości zalesiania terenów otwartych - wprowadzenie odpowiednich zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, uniemożliwiających tworzenie nowych zalesień na terenach otwartych (termin: przy najbliższej edycji zmian do miejscowych planów i studiów uwarunkowań; do tego czasu – uwzględnianie wskazań w prowadzonych postępowaniach administracyjnych).
8. Usunięcie ekspansywnych gatunków rodzimych oraz obcych, inwazyjnych gatunków roślin:

- Obligatoryjne: utrzymanie siedlisk gatunków ptaków, prowadzenie ekstensywnej gospodarki kośnej.
 - Fakultatywnie: użytkowanie gruntów zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolno środowiskowego (lub jego odpowiednika w nowym programie wsparcia finansowego), ukierunkowanego na ochronę ptaków, koszenie dwa razy w roku (od czerwca do października), nie stosowanie odwadniania, podsiewania, nawożenia, w celu niszczenia niewielkich skupisk nawłoci kanadyjskiej (również poprzez wrywanie lub wykopywanie), w przypadku większych powierzchni zasiedlonych przez nawłoc skuteczne jest regularne koszenie (nawet kilkakrotnie w ciągu roku). Ograniczenie rozprzestrzeniania się sadzka konopiastego oraz trzciny pospolitej poprzez koszenie (dwa razy w roku, rozpoczęcie najpóźniej w drugim roku obowiązywania PZO). Możliwie niezwłoczne usunięcie ekspansywnego rdestowca z terenu byłej stacji ornitologicznej w Bolkowie oraz z działek sąsiednich. Usuwanie nalotu czeremchy amerykańskiej.
9. Usunięcie niedawno powstałych zadrzewień - wycięcie zadrzewień i usunięcie powstałego materiału poza teren otwarty. Prace wykonywane poza sezonem lęgowym ptaków oraz poza okresem przelotów gatunków migrujących (w ciągu trzech pierwszych lat obowiązywania PZO).
10. Kształtowanie łożowisk na obszarach łąkowych:
- Obligatoryjne: utrzymanie siedlisk podrózniczka, prowadzenie ekstensywnej gospodarki kośnej.
 - Fakultatywnie: użytkowanie gruntów zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolno środowiskowego (lub jego odpowiednika w nowym programie wsparcia finansowego), ukierunkowanego na ochronę ptaków, koszenie raz w roku (od czerwca do października), nie stosowanie odwadniania, podsiewania, nawożenia w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się zarośli łożowych zarastających wilgotne łąki poprzez regularne wykaszanie nowych odrosli. Pozostawienie pojedynczych i rozproszonych na obszarze kęp wierzbowych jako ostoi ptaków.
11. Zachowanie i/lub odtwarzanie łąk i pastwisk będących siedliskiem ptaków wodno-błotnych podczas migracji i zimowania:
- Obligatoryjne: utrzymanie siedlisk ptaków, prowadzenie ekstensywnej gospodarki kośnej, kośno-pastwiskowej lub pastwiskowej.
 - Fakultatywnie: użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolno środowiskowego (lub jego odpowiednika w nowym programie wsparcia finansowego), ukierunkowanego na ochronę ptaków, koszenie 1-2 razy w roku (od czerwca do października), pozostawienie od 5 do 20 % powierzchni nieskoszzonej, wypas prowadzony od maja do października, nie stosowanie odwadniania, podsiewania, nawożenia.
12. Zwiększenie po-wierzchni i zasobności bazy żerowej ptaków wodno-błotnych - uprawa zbóż ozimych na obszarach wytypowanych na podstawie wcześniejszej ekspertyzy.
13. Unaturalniająca przebudowa drzewostanów w obszarze Natura 2000 - utrzymanie zróżnicowanej struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów. Pozostawianie w rębniach pełnych kęp drzewostanu stanowiących nie mniej niż 5 % powierzchni manipulacyjnej. Zaleca się wyznaczanie biogrup w sposób umożliwiający ich łączenie. Przy wyznaczaniu biogrup należy uwzględniać szczególnie ukształtowanie terenu i warunki hydrologiczne. Dążenie do zwiększenia udziału powierzchniowego

- drzewostanów w wieku powyżej 120 lat. Pozostawianie – ochrona przestojów (Db, Bk, So, Ol), zwłaszcza na siedliskach wilgotnych i w pobliżu terenów podmokłych.
14. Objęcie stanowisk gatunku ochroną strefową - kontynuowanie dotychczasowej ochrony strefowej, zgodnie z aktualnie obowiązującym rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt i utrzymywanie stref ochronnych przez minimum 5 lat po ewentualnym opuszczeniu miejsca lęgu przez ptaki, przy jednoczesnym braku gniazda w tym okresie i braku innych śladów jednoznacznie wskazujących na zainteresowanie ptaków daną ostoją. Dla nowych, potwierdzonych miejsc gniazdowania gatunków – objęcie ochroną strefową poprzez ustanawianie stref ochronnych.
 15. Realizowanie zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Świdwie” zgodnie z aktualnie obowiązującym zarządzeniem - konsekwentne realizowanie zadań ochronnych ustalonych dla rezerwatu przyrody „Świdwie”, warunkujących utrzymanie we właściwym stanie awifauny, ekosystemów, różnorodności gatunkowej różnych grup organizmów w granicach rezerwatu oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie.
 16. Zabezpieczenie terenów lęgowych gatunku - wyłączenie z leśnych zabiegów gospodarczych siedlisk bagiennych (Bb, BMb, LMb) i wyłączenie w obszarze siedliska Ol, w tym łęgów olszowych 91E0.
 17. Stworzenie potencjalnego siedliska dla awifauny po zakończeniu eksploatacji złoża torfu - zachowanie obszaru górniczego, na którym obecnie realizowane jest wydobycie torfu jako potencjalnego siedliska dla ptaków. Po zakończeniu eksploatacji, pola poeksploatacyjne utrzymać jako zbiorniki wodne.
 18. Rozpoznanie liczebności i rozmieszczenia poszczególnych gatunków - obserwacje terenowe wykonane z zastosowaniem metodyk odpowiednich do gatunku, niezwłocznie po wejściu w życie niniejszego zarządzenia. Działanie powinno być wykonywane przez dwa kolejne lata począwszy od drugiego roku obowiązywania PZO.
 19. Wyznaczenie potencjalnej bazy żerowej ptaków wodno-błotnych - określenie obszarów, gdzie należy utrzymać lub zmodyfikować metody gospodarowania w kierunku uprawy zbóż ozimych. Określenie obligatoryjnych i fakultatywnych działań rolniczych dla wytypowanych gruntów z uwzględnieniem wymogów poszczególnych gatunków ptaków – w ciągu dwóch pierwszych lat obowiązywania PZO.
 20. Edukacja lokalnej społeczności w zakresie wartości przyrodniczych obszaru oraz potrzeb właściwego użytkowania gruntów dla zachowania we właściwym stanie awifauny - szkolenia promujące wartość przyrodniczą obszaru Natura 2000, zachęcające do podjęcia użytkowania gruntów zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego, włączanie przedstawicieli lokalnych społeczności w działania związane z ochroną przyrody na terenie obszaru Natura 2000.
 21. Monitoring parametrów fizyko-chemicznych wód dopływających do jeziora Świdwie - zgodnie z obowiązującą metodyką badania stanu czystości wód; w badaniach monitoringowych zużycia nawozów można wykorzystać ankiety wypełniane przez właścicieli, dzierżawców lub użytkowników gruntów; badania stężeń związków azotu i fosforu należy wykonywać co miesiąc przez trzy lata, począwszy od drugiego roku obowiązywania PZO, a potem w zależności od potrzeb.

**Tabela 27. Cele zadań ochronnych zgodnie z planem zadań ochronnych dla obszaru
Natura 2000 Jezioro Świdwie**

L.p.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1	A006 Perkoz rdzawoszyi <i>Podiceps grisegena</i>	Prowadzenie rozpoznania w zakresie pojawiania się gatunku w obrębie obszaru oraz poprawa stanu siedlisk lęgowych gatunku. Minimalizacja zagrożeń.
2	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna ochrona siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Minimalizacja zagrożeń.
3	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna dbałość o poprawę warunków w siedliskach żerowiskowych, w tym utrzymanie powierzchni żerowisk przynajmniej na dotychczasowym poziomie. Minimalizacja zagrożeń.
4	A039 Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna dbałość o stabilność warunków w biotopach żerowiskowych (w tym utrzymanie powierzchni żerowisk przynajmniej na dotychczasowym poziomie) i noclegowiskowych. Minimalizacja zagrożeń.
5	A041 Gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna dbałość o stabilność warunków w biotopach żerowiskowych (w tym utrzymanie powierzchni żerowisk przynajmniej na dotychczasowym poziomie) i noclegowiskowych. Minimalizacja zagrożeń.
6	A043 Gęgawa <i>Anser anser</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna dbałość o stabilność warunków hydrologicznych w siedliskach lęgowych i poprawę warunków w siedliskach żerowiskowych. Minimalizacja zagrożeń.
7	A051 Krakwa <i>Anas strepera</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna dbałość o stabilność warunków w siedliskach lęgowych. Minimalizacja zagrożeń.
8	A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna ochrona siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Minimalizacja zagrożeń.
9	A074 Kania ruda <i>Milvus milvus</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna ochrona siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Minimalizacja zagrożeń.
10	A075 Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna ochrona siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku, w tym utrzymanie zasobności żerowisk przynajmniej na dotychczasowym poziomie. Minimalizacja zagrożeń.
11	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Poprawa stanu ochrony gatunku – szczególna ochrona siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku, dbałość o stabilność warunków w biotopach żerowiskowych, w tym utrzymanie powierzchni żerowisk przynajmniej na dotychczasowym poziomie. Minimalizacja zagrożeń.
12	A094 Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>	Prowadzenie rozpoznania w zakresie pojawiania się gatunku w obrębie obszaru oraz poprawa stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Minimalizacja zagrożeń.
13	A118 Wodnik	Utrzymanie niepogorszonego stanu ochrony gatunku i jego siedlisk lęgowych. Minimalizacja zagrożeń.

	<i>Rallus aquaticus</i>	
14	A119 Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku i jego siedlisk lęgowych. Minimalizacja zagrożeń.
15	A120 Zielonka <i>Porzana parva</i>	Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku i jego siedlisk lęgowych. Minimalizacja zagrożeń.
16	A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony gatunku i jego siedlisk lęgowych, żerowiskowych i odpoczynkowych. Minimalizacja zagrożeń.
17	A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias nigra</i>	Prowadzenie rozpoznania w zakresie pojawiania się gatunku w obrębie obszaru oraz poprawa stanu siedlisk gatunku. Minimalizacja zagrożeń.
18	A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	Utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony gatunku i jego siedlisk lęgowych. Minimalizacja zagrożeń.

Źródło: Plan zadań ochronnych

Tabela 28. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu przyrody „Kanał Kwiatowy”

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
Zagrożenia wewnętrzne		
1.	Przyspieszona sukcesja prowadząca do opanowania całego rezerwatu przez roślinność szuwarową	Stosowanie zabiegów ograniczających zasięg fitocenoz szuwarowych. Monitoring kierunków sukcesji roślinności zaroślowej, szuwarowej i wodnej w celu zachowania bioróżnorodności.
2.	Zarastanie lustra wody przez pływające płyty pałczysk wypierające formację ekologiczną pleustofitów i nymfeidów	Powstrzymanie tempa procesów zarastania ekosystemu przez wodne szuwały pałkowe.
3.	Unifikacja zbiorowisk roślinnych	Renaturyzacja siedlisk i zanikających zbiorowisk roślinnych. Monitoring dynamiki zbiorowisk szuwarów lądowych - ich zasięgu, zróżnicowania, składu florystycznego, zasięgu i kierunków sukcesji. Monitoring występowania gatunków chronionych oraz rzadkich i stabilności ich populacji.
Zagrożenia zewnętrzne		
4.	Eutrofizacja siedlisk oraz spływające i przedostające się z obrzeży autostrady zanieczyszczenia do ekosystemu rezerwatu	Przeciwdziałanie przedostawaniu się zanieczyszczonych wód gromadzących się w studzienkach na obrzeżach autostrady (np. poprzez ich wypompowywanie) do ekosystemu bagiennego. Monitoring procesów eutrofizacji siedlisk wodnych rezerwatu.
5.	Nadmierny hałas i zakłócanie ciszy spowodowane ruchem drogowym	Utrzymanie pasa zieleni oddzielającego autostradę od rezerwatu
6.	Łamanie zakazów obowiązujących w rezerwacie	Uzupełnienie oznakowania rezerwatu poprzez ustawienie dodatkowej tablicy informującej o obowiązujących zakazach oraz tablicy o jego wartościach przyrodniczych.
7.	Swobodna presja turystyczna oraz niekontrolowana penetracja rezerwatu	Okresowe kontrole służb odpowiedzialnych za utrzymanie porządku w obrębie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry, które będą rygorystycznie egzekwowały przestrzeganie nakazów i zakazów obowiązujących w rezerwacie. Wspólnie z rybackim użytkownikiem wód Odry wyznaczyć miejsca ogólnie dostępne dla wędkowania poza obszarem rezerwatu.

Źródło: Plan zadań ochronnych

Tabela 29. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań dla rezerwatu przyrody „Kanał Kwiatowy”

Lp.	Lokalizacja działań ochronnych	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych
1.	Przy północnej, wschodniej i południowej granicy rezerwatu	Wykonać i ustawić: * 1 tablicę informacyjną o wartościach przyrodniczych rezerwatu; * 6 tablic urzędowych	
2.	Zachodnia część działki ewidencyjnej nr 160 obręb Dalszewo Międzyodrze w gminie Gryfino	Koszenie szuwaru trzcinowego. Skoszoną biomasę należy usunąć poza rezerwat. Zabieg powtarzać aż do odtworzenia się turzycowiska.	Powierzchnia do zabiegu - około 830 m ²
3.	Południowa część działki ewidencyjnej nr 47 obręb Międzyodrze w gminie Kołbaskowo	Ograniczenie powierzchni szuwarów pałkowych poprzez usuwanie pędów podwodnych wraz z nadziemnymi. Zabieg powtarzać aż do uzyskania otwartego lustra wody.	Powierzchnia do zabiegu - około 1 000 m ²
4.	Południowa część działki ewidencyjnej nr 47 obręb Międzyodrze w gminie Kołbaskowo	Wsiedlenie do ekosystemu populacji grzybieńczyka wodnego w okresie VI-VII. Zabieg powtórzyć za 2 lata, o ile zajdzie konieczność.	Powierzchnia do zabiegu - około 340 m ²
5.	Kanał Żeglica w obrębie działek ewidencyjnych nr 47 i 57 obręb Międzyodrze w gminie Kołbaskowo	Ograniczenie rozprzestrzeniania się zbiorowisk zaroślowych poprzez ich regularne coroczne wycinanie.	Powierzchnia do zabiegu - około 820 m ²
6.	Obszar całego rezerwatu	Co 3-4 lata przeprowadzanie systematycznych lustracji pod kątem oceny stanu zbiorowisk szuwarów lądowych - ich zasięgu, zróżnicowania, składu florystycznego, zasięgu i kierunków sukcesji oraz monitoring procesów eutrofizacji siedlisk wodnych rezerwatu. Prowadzenie monitoringu występowania chronionych oraz rzadkich gatunków fauny i stabilności ich populacji - corocznie.	

Źródło: Plan zadań ochronnych

Tabela 30. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków rezerwatu przyrody Kurowskie Błota

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
1.	Napływ zanieczyszczeń do wód rezerwatu wraz z falą powodziową.	Brak możliwości eliminacji tego zagrożenia.
2.	Potencjalne zagrożenie katastrofą ekologiczną związaną z rozbudową portu w Schwedt i zwiększeniem ruchu na Odrze.	Utrzymywanie w sprawności technicznej taboru pływającego po Odrze i urządzeń portowych.
3.	Antropopresja.	Oznakowanie rezerwatu dodatkowymi tablicami urzędowymi i regulaminowymi oraz utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) tego oznakowania.

Źródło: Plan zadań ochronnych

Tabela 31. Wykaz warunków i zadań dla rezerwatu przyrody Wzgórze nad Międzyodrzem

Wykaz działań ochronnych	Miejsce	Warunki, czas wykonywania
I. Wyciąg zwarte zarośla śliwy tarniny oraz topoli osiki	- śliwa tarnina - na wschodnim zboczu, - topola osika na zboczach: wschodnim, południowo-zachodnim i zachodnim	1. Zabieg należy powtarzać corocznie, a później w razie potrzeby, ale nie rzadziej niż raz na trzy lata. 2. Wycinanie należy przeprowadzić wiosną lub jesienią, wykonując cięcia przy samej ziemi.

Wykaz działań ochronnych	Miejsce	Warunki, czas wykonywania
II. Zlikwidować odrosty innych drzew i krzewów, jak również jeżyny	-	Zabieg należy wykonać poprzez systematyczne wycinanie - corocznie wiosną po wypuszczeniu nowych pędów i ponownie jesienią. Zabieg należy przeprowadzić sekatorem wykonując cięcia jak najniżej, przy samej ziemi.
III. Usunąć drzewa i ich siewki oraz krzewy	-	Przy wycinaniu podrostu oraz drzew zezwala się na stosowanie herbicydów, którymi należy nasączyć miejsca ścięcia pnia. Siewki – wyrwać starając się jak najmniej zniszczyć glebę, a miejsca po wyrwanej roślinie przydeptać. UWAGA: Nie usuwać drzew i krzewów rosnących na skarpie między autostradą a betonową drogą biegnącą przy północnej granicy rezerwatu. Stanowią one biologiczną barierę chroniącą rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem autostrady wynikającym z natężenia ruchu komunikacyjnego. Zezwolić na naturalne przekształcanie zbiorowisk leśnych poza wzgórzem w zachodniej części rezerwatu. Nie dopuścić do powiększenia się obszaru obecnej powierzchni leśnej rezerwatu
IV. Wykaszać agregacje trzcinnika piaskowego	-	Zabieg powtarzać przynajmniej dwa razy w roku przez kilka lat, aż do całkowitego wyeliminowania.
V. W zbiorowiskach ze związku <i>Cirsio-Brachypodietum pinnati</i> należy kosić roślinność	głównie na zboczu północnym i północno-wschodnim od autostrady do schodów	Skoszoną roślinność wraz ze ściółką należy grabić i usuwać poza teren rezerwatu. Zabieg przeprowadzić późną jesienią (wrzesień - październik) w odstępach co trzy lata, przemiennie na wyznaczonych powierzchniach, co przeciwdziała nadmiernemu gromadzeniu się ściółki i swoistego wołoku oraz ograniczy sukcesję roślinności.
VI. W pobliżu kęp ostnicy włosowatej i skupień sasanki łąkowej należy z dużą starannością, ręcznie usuwać krzewy oraz niepożądane rośliny zielne	-	Ostnice włosowatą - należy chronić ją przed zacienieniem przez krzewy oraz wspomóc poprzez rozsiewanie wytworzonych ziarniaków. Sasankę łąkową - chronić przed przygryzaniem przez zwierzęta. Dlatego w okresie wegetacji należy rośliny osłonić lub ogrodzić aby doprowadzić do wytworzenia się nasion oraz wzmocnienia się kęp.
VII. Ograniczyć występowanie roślinności synantropijnej, szkodliwej dla przedmiotów ochrony	obrzeża rezerwatu oraz w głębi rezerwatu	Na odwodzie obiektu - ograniczyć jej występowanie, tak aby nie rozprzestrzeniła się do zbiorowisk murawowych. W głębi rezerwatu -systematycznie likwidować poprzez wrywanie pojedynczych okazów lub wykaszanie większych skupień. Do tych gatunków zalicza się: przymiotno kanadyjskie, łubin trwały, bylica piołun, koniczyna polna, trzcinnik piaskowy. W stosunku do śliwy tarniny, głogu jednoszyjkowego, róży dzikiej i róży rdzawej można zastosować zabiegi podane powyżej.
VIII. Prowadzenie monitoringu pod kątem zagrożeń biotycznych i abiotycznych oraz szaty roślinnej i fauny.	-	Rezerwat powinien mieć zapewnioną profesjonalną opiekę naukową i konserwatorską. Konieczne jest stały monitoring biologiczny. Należy przeprowadzać coroczne obserwacje florystyczne i fitysocjologiczne i w oparciu o uzyskane dane modyfikować sposoby ochrony w poszczególnych częściach rezerwatu. Taki tok postępowania jest wymuszony specyfiką przyrody rezerwatu i nie do końca ustalonym trybem ochrony tego typu obiektów oraz koniecznością indywidualnego ich traktowania.
IX. Zmienić przebieg ścieżki turystycznej	-	W tym celu należy powrócić do poprzedniego stanu, tzn. naprawić ścieżkę prowadzącą do autostrady na ogrodzony

Wykaz działań ochronnych	Miejsce	Warunki, czas wykonywania
		szczyt, natomiast schody od strony południowo-wschodniej - zlikwidować. Stół z ławą wraz z zadaszeniem wynieść poza granice rezerwatu. Należy także naprawić ogrodzenia, szczególnie przy zjeździe z autostrady przy starym parkingu. Od strony autostrady należy również ustawić tablicę informującą o wartościach przyrodniczych rezerwatu.
X. Zabezpieczyć wyrobiska przed obsuwaniem się piasku	-	-

Źródło: Plan zadań ochronnych

Tabela 32. Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Zanik biotopów ptaków. Degradacja łąk na terenie rezerwatu w wyniku braku ich kośnego użytkowania. Ubożenie bioróżnorodności flory i fauny na powyższym obszarze.	Koszenie łąk i pastwisk z usunięciem runi.
2.	Zagrożenie trwałości odmladzających się drzewostanów.	Usunięcie roślinności hamującej rozwój młodych osobników drzew.
3.	Niszczenie przez zwierzynę (w tym zgryzanie) upraw.	Kontrola i naprawa ogrodzeń chroniących uprawy przed zgryzaniem przez zwierzynę.
4.	Zakłócenie stosunków wodnych na terenach przylegających do rezerwatu oraz pogorszenie bilansu wodnego w chronionym obiekcie.	Zwiększenie retencji wody w rezerwacie i na wybranych obszarach zlewni.
5.	Wzmoczona penetracja rezerwatu przez miejscową ludność, turystów i kłusowników oraz związana z tym antropopresja.	Utrzymanie sprawności technicznej oznakowania rezerwatu. Usuwanie zaśmiecen z chronionego obiektu. Zwiększenie częstotliwości patrolowania terenu przez Państwową Straż Rybacką oraz Społeczną Straż Wędkarską.
6.	Ubożenie składu gatunkowego roślin i zwierząt na terenie rezerwatu.	Prowadzenie regularnego monitoringu przyrodniczego i weryfikacja podejmowanych działań ochronnych w zależności od jego wyników.
7.	Sukcesja drzew i krzewów na obszarze łąk w rezerwacie prowadząca do zaniku charakterystycznych gatunków roślin i ptaków związanych z ekosystemami łąkowymi.	Mechaniczne usuwanie pojawiającego się nalotu drzew i krzewów.
8.	Ubożenie składu gatunkowego i liczebności saprofitów na terenach leśnych rezerwatu.	Zwiększenie ilości martwego drewna na terenach leśnych rezerwatu. Pozostawienie minimum 5 m ³ na hektar lasu.
9.	Zanik wielu gatunków grzybów, roślin i zwierząt podlegających ochronie prawnej.	Realizacja kampanii edukacyjnej dotyczącej gatunków chronionych.
10.	Wzmoczone drapieżnictwo w okresie lęgowym.	Redukcja ilości drapieżnych ssaków (lisów <i>Vulpes vulpes</i> , jenotów <i>Nyctereutes procyonoides</i> i norek amerykańskich <i>Mustela vison</i>) na terenach graniczących z rezerwatem.

Źródło: Plan zadań ochronnych

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt tego dokumentu, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej jego realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Projekt Programu sporządzany jest przez organy samorządowe, ale jego opracowanie opiera się także na współpracy i konsultacjach z podmiotami i instytucjami, które działają na terenie Powiatu lub w regionie oraz jednostkami, które zgodnie ze swoimi kompetencjami opiniują lub uzgadniają projekt Programu (Zarząd Województwa). Tak więc w trakcie opracowywania Programu rozważane są alternatywne sposoby rozwiązania kwestii ochrony środowiska na analizowanym terenie, a ostateczna wersja stanowi kompromis pomiędzy zamierzeniami władz jednostki oraz uwarunkowaniami przyrodniczymi i społeczno – gospodarczymi. Dodatkowo poddany jest również strategicznej ocenie, podczas której mieszkańcy mogą wносить wnioski.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnych warunków środowiska. Dlatego przy realizacji nowych inwestycji, to znaczy na etapie projektowania inwestycji, należy rozważać warianty alternatywne, tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji inwestycji, warianty konstrukcyjne i technologiczne obiektów, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji (wariant 0). Ostatni wariant nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może również powodować konsekwencje środowiskowe.

IX. ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM

Cele, zadania, limity i okresy ich uzyskania wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów, takich jak:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
- Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

Program Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego został więc oparty o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów planistycznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

Poniżej przedstawiono cele i kierunki działań dla Powiatu w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego oraz innych dokumentów strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez Powiat lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Starostwo Powiatowe będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współudział, jedynie w konkretnym zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

9.1. DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym do realizacji, których Polska jest zobowiązana. Założenia dokumentów, umów i konwencji międzynarodowych przekładają się na konstruowanie zapisów prawodawstwa polskiego.

W 1992 r. opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem, tzw. **„Agenda 21” - Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*.

Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp *w zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera cele wiążące i ilościowe, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych*.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej, która opiera się na przekonaniu, że ambitne normy środowiskowe pobudzają wprowadzenie innowacji w działalność gospodarczą oraz że polityka gospodarcza, polityka społeczna i polityka środowiskowa muszą być ściśle ze sobą powiązane. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do *zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego*. Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa działania polityki UE w dziedzinie ochrony środowiska i polityki klimatycznej na najbliższe siedem lat (od roku 2013). Określa on trzy główne cele:

- *ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,*
- *zwiększenie trwałego rozwoju, efektywniej korzystającej z zasobów gospodarki, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,*
- *skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.*

Program ochrony środowiska to dokument, który powinien opierać się także na strategicznych dokumentach programujących nie tylko działania w zakresie stricte ochrony środowiska, ale również szeroko rozumianego rozwoju społeczno-gospodarczego. Tym samym kolejnym unijnym dokumentem mającym znaczenie dla rozwoju państw członkowskich jest unijna strategia wzrostu na okres od 2010 do 2020 r., **Europa 2020**. Strategia ta ma pomóc skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Działania podejmowane są w ramach 5 obszarów:

- *zatrudnienie,*
- *badania i rozwój,*
- *zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii,*
- *edukacja,*
- *walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.*

9.2. DOKUMENTY KRAJOWE

W związku z tym, że planowane działania w ochronie środowiska w Polsce, powinny wpisywać się w priorytety w skali Unii Europejskiej Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił z dnia 22 maja 2009 r. przyjął dokument pn. „**Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016**” (M.P. Nr 34, poz. 501). Ze względu na to, iż niniejszy projekt przygotowywany jest na lata 2016-2020, uwzględniono jeszcze w jego założeniach zapisy powyższego dokumentu.

Jednak zgodnie z ustawą z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. poz. 1101), programy ochrony środowiska uchwalone w celu realizacji Polityki ekologicznej państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016 (...) zachowują ważność na czas, na jaki zostały uchwalone, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2016 r. Konieczne jest zatem uwzględnienie innych dokumentów programowych, o których mowa w dalszej części rozdziału.

Nawiązując zatem do Polityki ekologicznej państwa, Program ochrony środowiska Powiatu Polickiego powinien realizować zawarte w niej następujące priorytety ekologiczne:

I. Działania systemowe:

1. *Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych.*
2. *Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska.*
3. *Zarządzanie środowiskowe.*
4. *Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.*
5. *Rozwój badań i postęp techniczny.*
6. *Odpowiedzialność za szkody w środowisku.*
7. *Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym.*

II. Ochrona zasobów naturalnych:

1. *Ochrona przyrody.*
2. *Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.*
3. *Racjonalne gospodarowanie zasobami wody.*
4. *Ochrona powierzchni ziemi.*
5. *Gospodarowanie zasobami geologicznymi.*

III. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

1. Jakość powietrza.
2. Ochrona wód.
3. Gospodarka odpadami.
4. Oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych.
5. Substancje chemiczne w środowisku.

Przechodząc do bardziej sektorowych dokumentów, ważne z punktu widzenia ochrony środowiska Powiatu są projekty związane np. z ochroną klimatu, czy szeroko pojętym rozwojem społeczno-gospodarczym oraz infrastrukturalnym.

POŚ Powiatu Polickiego powinien nawiązywać do dokumentu opracowywanego przez Ministerstwo Środowiska dotyczącego projektu KLIMADA „**Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu**”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:

- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,
- dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,
- zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.

2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:

- stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
- organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:

- wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:

- monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
- miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.

5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- zwiększenie świadomości odnośnie ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Natomiast celem **Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SKR)** – „Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”, będącej kontynuacją na kolejne lata jeszcze obowiązującej Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawa jakości życia ludności. Strategia zakłada trzy priorytety:

- **sprawne i efektywne państwo,**
- **konkurencyjna gospodarka,**
- **spójność społeczna i terytorialna.**

Do tej Strategii dołączonych zostało 9 strategii zintegrowanych, które mają za zadanie przyczynić się do realizacji celów założonych w SRK 2020, rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Koszty realizacji wszystkich priorytetów rozwojowych przewidzianych do 2020 roku będą pokrywane zarówno z pieniędzy krajowych, prywatnych, jak i funduszy europejskich.

9.3. DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE

Podstawowym dokumentem szczebla wojewódzkiego jest **Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019** przyjęty uchwałą Nr XII/142/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 r. Naczelną zasadą przyjętą w programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem programu jest: *Rozwój gospodarczy regionu przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami.* Dokument wytycza następujące cele długoterminowe i krótkoterminowe:

1. Cel długoterminowy do roku 2019 - Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

- *Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza*
- *Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych*
- *Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii*

2. Cel długoterminowy do roku 2019 - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- *Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych*
- *Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych*
- *Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie*
- *Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek*

3. Cel długoterminowy do roku 2019 - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- *Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód*
- *Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej*

4. Cel długoterminowy do roku 2019 - Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami

Poza celem długoterminowym powyżej KPGO 2014 wyznacza cele główne (długoterminowe) o następującym brzmieniu:

- a) Utrzymanie tendencji oddzielania wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB
- b) Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska
- c) Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów
- d) Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów

5. Cel długoterminowy do roku 2019 - Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Poglębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa
- Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych
- Ochrona walorów krajobrazowych i ład przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego
- Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska
- Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych
- Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych
- Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom

6. Cel długoterminowy do roku 2019 - Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych
- Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa

7. Cel długoterminowy do roku 2019 - Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas
- Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców

8. Cel długoterminowy do roku 2019 - Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

9. Cel długoterminowy do roku 2019 - Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

- Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych
- Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych

10. Cel długoterminowy do roku 2019 - Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego

11. Cel długoterminowy do roku 2019 - Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Cel Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej
- Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej
- Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych

12. Cel długoterminowy do roku 2019 - Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami
- Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń
- Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska
- Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.

Kolejnym strategicznym dokumentem jest **Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020**, która stanowi wytyczne dla powiatowej Strategii i dokumentów gminnych. W Strategii do roku 2020 określono następujące cele:

1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.
2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.
3. Zwiększanie przestrzennej konkurencyjności regionu.
4. **Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.**
5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.
6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Przechodząc do projektów wojewódzkich ukierunkowanych typowo na ochronę środowiska, analizie poddano zapisy w zakresie wdrażania takich dokumentów jak: program ochrony środowiska przed hałasem czy program ochrony powietrza.

Sejmik województwa uchwałą Nr II/26/14 z dnia 19 grudnia 2014 r. przyjął **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego**. Program ma na celu określenie niezbędnych priorytetów i kierunków działań, których zadaniem jest zmniejszenie uciążliwości oraz ograniczenie nadmiernego poziomu hałasu na obszarach dróg i linii kolejowych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Proponowane działania naprawcze, których wykonanie jest niezbędne do polepszenia stanu akustycznego środowiska powinny obejmować przede wszystkim ograniczenie wartości oraz

zasięgu uciążliwości akustycznej. Z uwagi na mnogość inwestycji prowadzonych i planowanych przez zarządzającego drogami, w zakresie hałasu drogowego pochodzącego od dróg krajowych i autostrad zalecono realizację jedynie zadań dodatkowych. Zadania dodatkowe powinny być realizowane w sposób ciągły. W ramach zadań dodatkowych zalecono następujące działania:

1. *Utrzymanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym – działanie, którego celem jest niedopuszczenie do pogorszenia się klimatu akustycznego.*
2. *Egzekwowanie dopuszczalnych prędkości – nadmierna prędkość jest jednym z głównych czynników powodujących nadmierną emisję hałasu. Systematyczne (przez cały okres trwania Programu) kontrole pozwolą na znaczące ograniczenie prędkości na drogach, a tym samym poprawę klimatu akustycznego.*

Przechodząc do programu związanego z ochroną powietrza, POŚ musi realizować założenia **Programu ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej**, o którym mowa w pkt 4.7.1. niniejszego opracowania. Podstawowymi działaniami wskazanymi do realizacji na terenie całej strefy zachodniopomorskiej są:

- ***działania w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej) – pierwotnej i wtórnej w zakresie aerozoli,***
- ***działania w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – pierwotnej i wtórnej***
- ***działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw,***
- ***działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne,***
- ***działania w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy,***
- ***działania w zakresie planowania przestrzennego,***
- ***działania w zakresie ograniczania emisji powstałej w czasie pożarów lasów i wypalania łąk, ściernisk, pól,***
- ***działania w zakresie ograniczania emisji niezorganizowanej pyły zawieszonego PM 10 z placów budowy.***

9.4. DOKUMENTY LOKALNE

Opracowywany Program ochrony środowiska Powiatu Polickiego uwzględnia również zapisy **nadal obowiązującego Programu ochrony środowiska Powiatu Polickiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019**, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju jest ciągłość podejmowanych działań.

Jednym z najważniejszych lokalnych dokumentów strategicznych, na których opiera się projekt POŚ jest również **Strategia Rozwoju Powiatu Polickiego do 2020 roku**. Nadrzędnymi celami operacyjnymi dla tego dokumentu są następujące cele:

1. Budowa więzi horyzontalnych wewnątrz powiatu w oparciu o:
 - a) infrastrukturę komunikacyjno – transportową,
 - b) dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną,
 - c) przedsięwzięcie kreujące tożsamość i integrację mieszkańców i gmin.
2. Udział w budowie instytucjonalnej formy funkcjonowania Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Natomiast w rozbiciu na cele strategiczne, a w ich ramach operacyjne odnoszące się do poszczególnych elementów Strategia wyznacza następujące kierunki działania, które dają wytyczne dla POŚ:

1. CEL STRATEGICZNY - Rozwój infrastruktury społeczne

a) CELE OPERACYJNE:

- Poprawa jakości i poziomu wykształcenia mieszkańców.

2. CEL STRATEGICZNY - Rozwój turystyki (rekreacji i sportu)

a) CELE OPERACYJNE:

- Stworzenie Strategii Rozwoju Turystyki w powiecie polickim.
- Rozbudowa istniejącej bazy turystycznej i poprawa jej standardu.
- Wykreowanie kilku produktów turystycznych (w tym wspólnych np. z innymi gminami bądź powiatami, w tym zza granicy) i ich promocja.
- Zainicjowanie i budowa klastra/forum turystycznego obejmującego zasięgiem powiaty i gminy położone wokół Zalewu Szczecińskiego (w tym również po stronie niemieckiej).
- Nieustanne działania na rzecz poprawy obsługi i wypoczynku turystów oraz mieszkańców.

3. CEL STRATEGICZNY - Aktywizacja lokalnego rynku pracy

a) CELE OPERACYJNE:

- Rozwój i wspieranie działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń związanych przez obywateli i działających na rzecz społeczności lokalnych.
- Wsparcie rozwoju instytucji rynku pracy a zwłaszcza agencji zatrudnienia i instytucji szkoleniowych poprzez: zwiększenie ich liczby, wzbogacenie oferty kierowanej do mieszkańców powiatu oraz merytoryczne dostosowanie ofert zatrudnienia i szkolenia do lokalnych potrzeb i możliwości mieszkańców.

4. CEL STRATEGICZNY - Rozwój infrastruktury technicznej

a) CELE OPERACYJNE w zakresie infrastruktury drogowej i transportu:

- wspieranie działań zmierzających do budowy drogowej i kolejowej obwodnicy zachodniej Szczecina wraz z przeprawą w Świątej,
- niezwłoczna modernizacja dróg powiatowych,
- budowa nowych dróg powiatowych,
- tworzenie warunków do powstania zbiorowej komunikacji lokalnej.

b) CELE OPERACYJNE w zakresie infrastruktury wodociągowej:

- wspieranie gmin powiatu polickiego w podnoszeniu jakości wody dostarczanej mieszkańcom,
- tworzenie warunków do dalszej rozbudowy sieci wodociągowej.

c) CELE OPERACYJNE w zakresie rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej:

- wspieranie gmin w rozbudowie systemu odprowadzania ścieków z uwzględnieniem obecnych trendów osiedleńczych.

d) CEL OPERACYJNY w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami:

- rozwój selektywnej zbiórki odpadów u źródła, ze szczególnym naciskiem na zbiórkę odpadów organicznych.

e) CELE OPERACYJNE w zakresie zaopatrzenia mieszkańców i przedsiębiorstw Powiatu w energię elektryczną:

- tworzenie warunków do rozwoju alternatywnych źródeł energii,
- dbanie o bezpieczeństwo energetyczne (alternatywne źródła dostaw energii).

5. CEL STRATEGICZNY - Rozwój gospodarki, przedsiębiorczości w powiecie i wzrost dochodów powiatu**a) CELE OPERACYJNE**

- Wsparcie działań w zakresie dywersyfikacji produkcji branży chemicznej

6. CEL STRATEGICZNY - Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej**a) CELE OPERACYJNE:**

- Identyfikacja potrzeb powiatu w zakresie współpracy zagranicznej, w tym transgranicznej i międzyregionalnej.
- Zdefiniowanie kierunków współpracy zagranicznej powiatu i opracowanie stosownego dokumentu programowego.
- Opracowanie długoletniego Programu Współpracy Zagranicznej Powiatu Polickiego z regionami w innych krajach, określonych w tymże dokumencie programowym.
- Stały monitoring realizacji zadań z zakresu współpracy zagranicznej przez odpowiednie organy powiatowe.
- Włączenie się w realizację przedsięwzięć zagranicznych, inicjowanych przez samorząd województwa i miasto Szczecin.
- Zwiększenie aktywności Powiatu w ramach działania organizacji i instytucji międzynarodowych.

9.1. ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO SZCZEBŁA

W kolejnych tabelach wykazano zgodność zaproponowanych celów analizowanego projektu Programu ochrony środowiska Powiatu Polickiego z celami najważniejszych dokumentów strategicznych na szczeblu międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim i lokalnym.

Tabela 33. Zgodność celi ekologicznych zaproponowanych w Programie ochrony środowiska Powiatu Polickiego z dokumentami strategicznymi szczebla międzynarodowego

Agenda 21	Protokół z Kioto	Traktat Ustanawiający WE	Program Działań Wspólnoty Europejskiej	Europa 2020	POŚ Powiatu Polickiego	Zgodność spełnia / nie spełnia
Konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalne gospodarowanie nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju	Ograniczenie i redukcja emisji gazów cieplarnianych	Zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego	Zwiększenie trwałego rozwoju, efektywniej korzystającej z zasobów gospodarki, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki	Zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii	poprawa jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej do wymaganych standardów przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	spełnia
	-		Ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej	-	poprawa jakości wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych w celu osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód zgodnie z założeniami RDW i planów ochrony na obszarze dorzeczy	spełnia
					rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	spełnia
					ochrona gleb przed oddziaływaniem czynników antropogenicznych i naturalnych	spełnia
					zwiększenie bioróżnorodności obszaru poprzez ochronę zasobów przyrodniczych i ich rozwój	spełnia
					zmniejszenie negatywnego oddziaływania zwiększonego natężenia hałasu	spełnia
			Skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia		ochrona mieszkańców przed wpływem długotrwałej emisji pól elektro-magnetycznych	spełnia
					zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej	spełnia
					rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	spełnia
					racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	spełnia
					racjonalizacja gospodarowania odpadami komunalnymi i innymi niż komunalne zgodnie z hierarchią postępowania	spełnia

Agenda 21	Protokół z Kioto	Traktat Ustanawiający WE	Program Działań Wspólnoty Europejskiej	Europa 2020	POŚ Powiatu Polickiego	Zgodność spełnia / nie spełnia
					z odpadami	
					ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków	spełnia

Tabela 34. Zgodność cel ekologicznych zaproponowanych w Programie ochrony środowiska Powiatu Polickiego z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego

Polityka ekologiczna państwa	KLIMADA	Strategia Rozwoju Kraju	POŚ Powiatu Polickiego	Zgodność spełnia / nie spełnia
Działania systemowe Ochrona zasobów naturalnych Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska	Priorytet sprawne i efektywne państwo	poprawa jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej do wymaganych standardów przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	spełnia
			zmniejszenie negatywnego oddziaływania zwiększonego natężenia hałasu	spełnia
			ochrona mieszkańców przed wpływem długotrwałej emisji pól elektromagnetycznych	spełnia
			zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej	spełnia
			poprawa jakości wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych w celu osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód zgodnie z założeniami RDW i planów ochrony na obszarze dorzeczy	spełnia
			rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	spełnia
			racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	spełnia
	Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu		ochrona gleb przed oddziaływaniem czynników antropogenicznych i naturalnych	spełnia
			racjonalizacja gospodarowania odpadami komunalnymi i innymi niż komunalne zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami	spełnia
	Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do		zwiększenie bioróżnorodności obszaru poprzez ochronę zasobów przyrodniczych i ich rozwój	spełnia

Polityka ekologiczna państwa	KLIMADA	Strategia Rozwoju Kraju	POŚ Powiatu Polickiego	Zgodność spełnia / nie spełnia
	zmian klimatu Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu		ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków	spełnia

Tabela 35. Zgodność celi ekologicznych zaproponowanych w Programie ochrony środowiska Powiatu Polickiego z dokumentami strategicznymi szczebla wojewódzkiego

Strategia rozwoju województwa	Program Ochrony Środowiska Województwa	Program ochrony środowiska przed hałasem	Program ochrony powietrza	POŚ Powiatu Polickiego	Zgodność spełnia / nie spełnia
Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł	-	- Działania w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej) – pierwotnej i wtórnej w zakresie aerozoli, - Działania w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – pierwotnej i wtórnej - Działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw, - Działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne	poprawa jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej do wymaganych standardów przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	spełnia
			Działania w zakresie planowania przestrzennego		
			Działania w zakresie ograniczania emisji powstałej w czasie pożarów lasów		

Strategia rozwoju województwa	Program Ochrony Środowiska Województwa	Program ochrony środowiska przed hałasem	Program ochrony powietrza	POŚ Powiatu Polickiego	Zgodność spełnia / nie spełnia
			i wypalania łąk, ściernisk, pól		
			Działania w zakresie ograniczania emisji niezorganizowanej pyły zawieszonego PM 10 z placów budowy		
	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych		-	poprawa jakości wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych w celu osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód zgodnie z założeniami RDW i planów ochrony na obszarze dorzeczy	spełnia
	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej	racjonalizacja gospodarowania odpadami komunalnymi i innymi niż komunalne zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami		spełnia	
	Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami	zwiększenie bioróżnorodności obszaru poprzez ochronę zasobów przyrodniczych i ich rozwój		spełnia spełnia spełnia	
	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych				
	Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki				
	Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów	Niedopuszczenie do pogorszenia się klimatu akustycznego Utrzymanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym Egzekwowanie dopuszczalnych prędkości		zmniejszenie negatywnego oddziaływania zwiększonego natężenia hałasu	spełnia
	Ochrona przed polami	-		ochrona mieszkańców przed	spełnia

Strategia rozwoju województwa	Program Ochrony Środowiska Województwa	Program ochrony środowiska przed hałasem	Program ochrony powietrza	POŚ Powiatu Polickiego	Zgodność spełnia / nie spełnia
	elektromagnetycznymi			wpływem długotrwałej emisji pól elektromagnetycznych	
	Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia			ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków	spełnia
	Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi			racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi / ochrona gleb przed oddziaływaniem czynników antropogenicznych i naturalnych	spełnia
	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych		Działania w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy	poprawa jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej do wymaganych standardów przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	spełnia
	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa				

Tabela 36. Zgodność celów ekologicznych zaproponowanych w Programie ochrony środowiska Powiatu Polickiego z dokumentami strategicznymi szczebla lokalnego

Strategia rozwoju Powiatu	POŚ Powiatu Polickiego	Zgodność spełnia / nie spełnia
Rozwój turystyki (rekreacji i sportu)	zwiększenie bioróżnorodności obszaru poprzez ochronę zasobów przyrodniczych i ich rozwój	spełnia
Rozwój infrastruktury technicznej	poprawa jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej do wymaganych standardów przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	spełnia
	zmniejszenie negatywnego oddziaływania zwiększonego natężenia hałasu	spełnia
	racjonalizacja gospodarowania odpadami komunalnymi i innymi niż komunalne zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami	spełnia
	rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	spełnia

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023. Dotychczas obowiązującym dokumentem był dokument opracowany na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 - 2019 (uchwała Nr XVII/136/2012 Rady Powiatu w Policach z dnia 28 września 2012 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą do roku 2019”).

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Powiatu Polickiego w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód, powietrza, gleby i przyrody). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania tym negatywnym oddziaływaniom. Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ogólne ramy realizacji dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Przy sporządzaniu Prognozy posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska Powiatu Polickiego, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego, poszczególnych gmin oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Charakter omawianego dokumentu z założenia jest proekologiczny. Jednak realizacja niektórych zamierzeń, jakkolwiek w skali regionalnej uzasadnionych pod względem ekologicznym, w skali lokalnej może skutkować wystąpieniem chwilowych, negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Zapisy Programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego rozbudową sieci wodno - ściekowej. Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej.

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Powiatu, ani jego otoczenia.

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem oraz rekultywację terenów zanieczyszczonych.

Program ochrony środowiska jako działania chroniące środowisko przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych podaje głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia oraz modernizację infrastruktury. Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, w tym na człowieka, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę.

Na terenie Powiatu wśród głównych zagrożeń środowiska przyrodniczego wskazać należy lokalną emisję niezorganizowaną związaną ze spalaniem paliw w gospodarstwach domowych, zanieczyszczenia powstałe w transporcie (emisja związków lotnych, stałych, emisja hałasu), lokalizację zakładów przemysłowych, punktowe ogniska zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego. Podkreślić należy także zagrożenia płynące z nieuregulowanej miejscami gospodarki ściekowej, funkcjonujących w zlewniach rzek oczyszczalni ścieków oraz rozwiniętego rolnictwa.

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Powiatu nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Program Ochrony Środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych i cennych pod względem przyrodniczym. Będzie to skutkowało poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi Powiat i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne. Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obiektom. Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym POŚ mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Jedynymi inwestycjami, których realizacja wymaga szczegółowej analizy wpływu na środowisko są modernizacje ciągów komunikacyjnych, budowa infrastruktury wodno – ściekowej czyli przedsięwzięcia związane z podejmowaniem robót budowlanych, mogących naruszać stabilność poszczególnych komponentów środowiska oraz wywoływać uciążliwości odczuwalne dla mieszkańców, a także lokalizowanie odnawialnych źródeł energii, takich jak elektrownie wiatrowe, czy linii energetycznych.

Program Ochrony Środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego. Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu POŚ, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla Powiatu, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Zapisy Programu odnoszą się tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która

te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

Nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko. Program, nie zawiera zapisów (ani nie stwarza możliwości), w wyniku których mogłoby wystąpić negatywne transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla Powiatu Polickiego drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. W przypadku braku realizacji POŚ dla Powiatu Polickiego, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program Ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu.

Realizacja POŚ nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt POŚ, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej ich realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Na etapie sporządzania projektów do planowanych inwestycji można prowadzić wariantowanie przy wyborze technologii, zastosowanych materiałów, sposobu wykonania, terminu bądź konkretnego przebiegu prac inwestycyjnych.

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w projekcie POŚ wymaga stałego monitorowania realizacji zapisanych w tych dokumentach zadań oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Monitorowanie to winno stać się stałym zadaniem, przede wszystkim, władz Powiatu, które są odpowiedzialne za nadzorowanie wdrażania POŚ.

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Ocena realizacji ocenianych dokumentów na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. W ramach dokumentu POŚ opracowanego na kolejny okres programowania proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w Powiecie oraz regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie i programów operacyjnych, a także strategicznych.

Zapisy Programu odnoszą się do zapisów dotyczących ochrony środowiska dokumentów w skali regionu i kraju. Przy opracowywaniu Programu korzystano i nawiązywano do zapisów zawartych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla. Ponadto jest to opracowanie napisane zgodnie z obowiązującym prawem.

BIBLIOGRAFIA

PODSTAWY PRAWNE:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zmianami).

OPRACOWANIA I LITERATURA:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
- Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- raporty i informacje o stanie środowiska Województwa Zachodniopomorskiego, WIOŚ Szczecin,
- plany ochrony dla rezerwatów przyrody i obszaru NATURA 2000,
- standardowe formularze danych dla obszarów NATURA 2000.

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie Powiatu Polickiego.....	19
Ryc. 2. Lokalizacja obszaru Parku Krajobrazowego w rzucie ogólnym na tle powiatu (po lewej) oraz na tle gminy Kołbaskowo (po prawej).....	20
Ryc. 3. Lokalizacja rezerwatów przyrody w rzucie ogólnym na tle powiatu.....	21
Ryc. 4. Lokalizacja rezerwatów przyrody w rzucie szczegółowym na tle gminy Dobra oraz Kołbaskowo	23
Ryc. 5. Wyniki oceny spełnienia dodatkowych wymogów dla obszarów chronionych JCWP w województwie w latach 2010-2013.....	28
Ryc. 6. Lokalizacja stanowisk pomiarowych wód przejściowych.....	29
Ryc. 7. Ocena stanu ekologicznego wód przejściowych i przybrzeżnych województwa.....	29
Ryc. 8. Wyniki oceny jakości wód podziemnych badanych przez PIG-PIB w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 roku i operacyjnego w 2013 roku	34
Ryc. 9. Dominujący kierunek wiatrów w roku 2014	42
Ryc. 10. Emisja punktowa NO ₂ w roku 2014.....	43
Ryc. 11. Emisja punktowa PM ₁₀ w roku 2014.....	43
Ryc. 12. Emisja powierzchniowa PM ₁₀ w roku 2014.....	43
Ryc. 13. Emisja powierzchniowa B(a)P w roku 2014	43
Ryc. 14. Emisja liniowa NO ₂ w roku 2014.....	44
Ryc. 15. Obszary przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w roku 2014 w aglomeracji szczecińskiej (bezpośrednio przy wschodniej granicy z Powiatem)	44
Ryc. 16. Obszary przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w roku 2014 na tle województwa	44
Ryc. 17. Procentowe udziały wszystkich typów emisji w emisji całkowitej PM ₁₀	46
Ryc. 18. Procentowe udziały wszystkich typów emisji w emisji całkowitej NO ₂	46
Ryc. 19. Mapa emisji hałasu dla L _{DWN}	49
Ryc. 20. Mapa emisji hałasu dla L _N	49
Ryc. 21. Mapa imisji hałasu dla L _{DWN}	50
Ryc. 22. Mapa imisji hałasu dla L _N	50
Ryc. 23. Mapa obszarów zagrożonych hałasem.....	51
Ryc. 24. Mapa rozkładu wskaźnika M.....	51
Ryc. 25. Propozycja ochrony przed hałasem na poziomie planowania przestrzennego.....	83
Ryc. 26. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ	106

SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz planów ochrony.....	21
Tabela 2. Wykaz rezerwatów przyrody na terenie Powiatu Polickiego.....	22
Tabela 3. Wykaz użytków ekologicznych na terenie Powiatu Polickiego	24
Tabela 4. Wyniki badań wód powierzchniowych na terenie Powiatu.....	26
Tabela 5. Szczegółowa ocena jakości wód Zalewu Szczecińskiego w roku 2014.....	30
Tabela 6. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków komunalnych na terenie Powiatu Polickiego.....	32
Tabela 7. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi na terenie Powiatu Polickiego	32
Tabela 8. Zużycie nawozów na terenie Powiatu Polickiego	33
Tabela 9. Klasyfikacja jakości wód podziemnych badanych przez PIG-PIB w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 roku.....	35
Tabela 10. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia w roku 2014	42
Tabela 11. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin w roku 2014.....	42

Tabela 12. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_{DWN} w Powiecie.....	47
Tabela 13. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_N w Powiecie	48
Tabela 14. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} w Powiecie.....	48
Tabela 15. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N w Powiecie	48
Tabela 16. Wyniki GPR dla dróg na terenie Powiatu Polickiego	53
Tabela 17. Natężenie ruchu na drogach powiatowych na terenie Powiatu Polickiego	54
Tabela 18. Wykaz obszarów będących w rejestrze WIOŚ, na których stwierdzono przekroczenia w roku 2009	58
Tabela 19. Analiza oddziaływań w zakresie zasobów przyrodniczych wszystkich planowanych działań.....	69
Tabela 20. Analiza oddziaływań w zakresie społeczeństwa wszystkich planowanych działań	79
Tabela 21. Analiza oddziaływań w zakresie klimatu akustycznego wszystkich planowanych działań	84
Tabela 22. Analiza oddziaływań w zakresie zasobów wodnych wszystkich planowanych działań	89
Tabela 23. Analiza oddziaływań w zakresie powietrza atmosferycznego wszystkich planowanych działań.....	92
Tabela 24. Analiza oddziaływań w zakresie powierzchni ziemi wszystkich planowanych działań	96
Tabela 25. Analiza oddziaływań w zakresie krajobrazu wszystkich planowanych działań.....	99
Tabela 26. Analiza oddziaływań w zakresie zabytków i dóbr materialnych wszystkich planowanych działań.....	102
Tabela 27. Zgodność celi ekologicznych zaproponowanych w Programie ochrony środowiska Powiatu Polickiego z dokumentami strategicznymi szczebla międzynarodowego	127
Tabela 28. Zgodność celi ekologicznych zaproponowanych w Programie ochrony środowiska Powiatu Polickiego z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego.....	128
Tabela 29. Zgodność celi ekologicznych zaproponowanych w Programie ochrony środowiska Powiatu Polickiego z dokumentami strategicznymi szczebla wojewódzkiego ...	129
Tabela 30. Zgodność celi ekologicznych zaproponowanych w Programie ochrony środowiska Powiatu Polickiego z dokumentami strategicznymi szczebla lokalnego.....	132